

AKT

3

30.4.2024

AUTO- JA KULJETUSALAN TYÖNTEKIJÄLIITON JÄSENLEHTI

akt.fi

ÄÄNESTÄ!

NYT ON AIKA
ÄÄNESTÄÄ
9.6.2024

ÄÄNESTÄ!

ÄÄRIRYHMÄT
UHKAAVAT NYT
EU:N SUUNTAA

6 PALKKA-AVOIMUUS

Kun palkoista puhutaan, tiedät
mitä sinulle kuuluu maksaa.

8 KARDAANIAKSELI

Mikko Mäkisen työpäivässä
tuoksuu öljy.

23 OSASTO SEISKA

Osasto hankki 200 uutta jäsentä.
Kysymällä.

SISÄLTÖ

AKT

AUTO- JA KULJETUSALAN
TYÖNTEKIJÄLIITON JÄSENLEHTI

3 | 2024

KANNESSA

Nyt jos koskaan
on syytä äänestää.

KUVA Tina Sarivaara

24

18

4

- 4 Imatra uusi salibandymestaruuden
4 Lapin aluepilkeillä koko perheet
5 AKT:n organisaatio uudistuu
5 USA:n suunta ammattiliitot vahvistuvat
6 Jäsentutkimuksesta ensimmäiset tulokset
8 Mikko Mäkisen tavallinen työpäivä
12 Täsmätietoa vuosilomista

- 13 Miten EU:ssa vaikutetaan?
Eero Heinäluoma
14 Työelämägallup parlamenttiin pyrkijöille
16 Äänestämiseen on monta syytä
18 Käsi pystyyn virheen merkiksi
20 Tätä polkua pitkin eläkkeelle
22 Euroopan ay-liike tukeekin nyt Suomea
23 Jäsenhankinnassa pitää osata kysyä

- 24 AKT työtaisteluiden terävänä kärkenä
26 Hannu Turunen kertoo oman työn merkityksestä
28 Turvallisuus lentoemäntien työn ykkösasia
30 Vappumarssille nyt jos koskaan!
32 Joukkoliikenteen kilpailutus
34 En vanlig arbetsdag

VAKIOT: 3 Pääkirjoitus | 4 Takkunen | 7 Liiton kolumni | 11 Puhetta taloudesta
19 Maailmalta | 38 Koulutuspalsta | 39 Duunarikolumni | 40 Osastot | 42 Viihdevaihte

TOIMITUS

John Stenbergin ranta 6,
00530 Helsinki
PL 313, 00531 Helsinki
09 613 110/vaihde
www.akt.fi

• Aineistot toimitukseen:
toimitus@akt.fi

VA. PÄÄTOIMITTAJA

Sini Silvén
044 412 3009
sini.silvan@akt.fi

ULKOASU

Rohkea Ruusu Oy
Silva Kärpänoja
050 325 8787
silva@rohkearuusu.fi

PAINO

Botnia Print Oy Ab,
Kokkola 2024

ILMOITUKSET

Kiitos- ja kuolin- sekä
muut ilmoitukset:

ilmoitukset@akt.fi
tai jäsenrekisteri
09 6131 1244

Osastojen
toimintailmoitukset
aluetuomistojen
kautta.

MUISTATHAN
AKT 4/2024
ilmestyy
26.6.

Osoitemuutokset
jäsenrekisteriin
09 6131 1244

TILAUSHINTA

25 e / vuosikerta / 8 nroa
Tilaukset:
jasenrekisteri@akt.fi

ILMESTYMISAIKATAULU 2024

Nro	DL avustajat & osastot	Aineisto- päivä	Ilmestyy
1	18.1.	23.1.	6.2.
2	29.2.	5.3.	19.3.
3	11.4.	16.4.	30.4.
4	6.6.	11.6.	26.6.
5	15.8.	20.8.	3.9.
6	12.9.	17.9.	1.10.
7	17.10.	22.10.	5.11.
8	21.11.	26.11.	11.12.

Sini Silvàn
va. päätoimittaja

Puhuminen kannattaa – euroissa mitattuna

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT teetti jäsenkyselyn, jossa puhuttiin myös rahasta. Jäseniltä kyseltiin heidän palkkoistaan. Samalla selvitettiin palkka-avoi-
muutta työpaikoilla. Tulokset olivat yllättävän mielenkiintoisia.

Niillä työntekijöillä, jotka olivat ammattiliitossa aktiivisia ja jotka myös puhuivat palkoistaan tai listään työpaikoilla, myös palkat olivat jokin verran parempia. Palkka-avoi-
muus ja työehdoista puhuminen vaikutti jäsenkyselyn mukaan osoittautuvan kannattavaksi.

AKT JULKAISEE tässä lehdessä ensimmäiset tulokset jäsenkyselystä. Jo nyt voi sanoa, että liittoon ollaan tyytyväisiä. Usein esiin nousee terävä kritiikki, mutta taustalla on ihmisiä, joille liitto on tärkeä. Liitolla on merkitystä ja se koetaan omaksi.

Ihmisille on tärkeä kuulua johonkin. Kuulutaan perheeseen, kuulutaan työyhteisöön ja liiton kautta kuulutaan samanhenkisten ihmisten porukkaan. Kuka toinen voisi samalla tavoin ymmärtää lastin kiinnityksen yksityiskohtia – kuin toinen kuljettaja. Ammattiasiat yhdistävät, jos myös ay-asiat. On yllättävän mukavaa jutella sellaisen kanssa, joka todella ymmärtää omaa arkea.

Julkinen keskustelu ei ole AKT:n kannalta ollut päänsilitystä. Ei koskaan, ei myöskään viime aikoina. Puhe on ollut todella raakaa. Siinä ammattiyhdistysliikettä vastustavat voimat ovat onnistuneet. Kritiikkiä AKT myös ottaa vastaan. Kiitos siis palautteesta. Kaikki luetaan ja kuullaan. Siitä ei kuitenkaan lannistuta. AKT:n edunvalvontatyö jatkuu.

AKT:N JÄSENET, mutta yhtä lailla myös liiton työntekijät ovat kuitenkin ihan tavallisia ihmisiä.

He ovat yksilöitä. Ja sillä tavalla inhimillistä porukkaa, että jokaisella on tunteet. Näistä tunteista harvemmin työelämässä ja ehkä vielä harvemmin ammattiyhdistysliikkeessä puhutaan. Miten tunnekuorma sidotaan tai miten se puretaan? Olisiko tunteista puhumisessa sama palkinto kuin palkka-avoi-
muudesta? Ihmiset puhuisivat enemmän ja heillä olisi vähän isompi tunnepääoma.

Koko AKT on ollut tänä keväänä todella kovassa paikassa. Liitto on ollut aivan etulinjassa kevään työtaisteluissa. Liitto on ottanut kantaa myös mediassa, ja kannanotot ovat siellä myös nousseet esiin. Tuntuu yllättävän hyvältä, että meidät kuullaan. Liitto on ollut puolustamassa aivan kaikkien suomalaisten työntekijöiden oikeuksia. Siitä liitto, myös työntekijät, mutta varsinkin kaikki jäsenet ansaitsevat valtavat kiitokset. ●

Det lönar sig att tala – också räknat i euron

ÖVERSÄTTNING
Kenneth Liukkonen

Bil- och transportarbetarförbundet AKT utförde en medlemsundersökning där även pengar togs upp. Medlemmarna tillfrågades angående lönerna. Samtidigt utredes arbetsplatsernas lönetransparens. Resultaten var förvånansvärt intressanta.

Hos de anställda som var fackligt aktiva, och som också pratade om sina löner eller tillägg på arbetsplatserna, var lönerna något bättre. Enligt medlemsundersökningen verkade lönetransparens och öppenhet i arbetsvillkor vara lönsamt.

AKT PUBLICERAR första resultaten från medlemsundersökningen i denna tidning. Vi kan redan nu säga att man är nöjda med förbundet. Ofta dyker upp en skarp kritik, men i bakgrunden finns det personer som facket är viktigt för.

Förbundet har betydelse och det uppfattas som mitt.

Det är viktigt för människor att tillhöra något. Vi tillhör en familj, vi tillhör en arbetsgemenskap och genom facket tillhör vi en grupp likasinnade. Vem annan skulle på samma sätt kunna förstå detaljerna kring lastsäkring – än en annan förare. Yrkesangelägenheter sammanhänger, om också fackliga frågor spelar roll för gemenskap. Det är trevligt att diskutera med någon som förstår den egna vardagen.

Den offentliga debatten har inte varit skonsam för AKT. Aldrig, och inte heller nyligen. Pratet har varit mycket våldsamt. Krafterna mot fackföreningsrörelsen har lyckats. Också AKT mottar kritik. Så tack för responsen. Allt läses och hörs. Man underkuvar sig trots inte. AKT:s intressebevakning fortsätter.

MEDLEMMARNA I AKT, men även förbundets anställda, är dock helt vanliga människor. De är individer. Och som en mänsklig grupp, har alla känslor. Dessa känslor diskuteras sällan om i arbetslivet och kanske ännu mer sällan inom facket. Hur säkrar man den känslolasten eller hur lösgörs den. Skulle känslodiskussionen hämta samma värde som lönetransparensen? Mänskor skulle prata mer och ha större emotionellt kapital.

Hela AKT har varit i hård situation denna vår. Förbundet har varit i framfronten i vårens stridsåtgärder. Förbundet har tagit ställning också i median och ställningstagandena har också noterats. Det känns förvånansvärt bra när vi kunnat höras. Förbundet har försvarat alla finländska arbetstagarnas rättigheter. Förbundet och dess anställda, men framför allt alla medlemmar förtjänar ett stort tack. ●

Imatralaiset uusivat mestaruutensa

TEKSTI Mikko Perttunen

KUVA Marko Marttinen

AKT:n salibandyn mestaruuskisat pelattiin 6. huhtikuuta Kaukajärven Spiral-hallissa Tampereella. Kahdeksan joukkueen turnauksen voittajaksi selvisi toista kertaa perättäin Imatran Autoalantyöntekijät, joka kaatoi finaalissa Lahden Autoalan Työntekijät numeroin 1–2. Pronssia nappasi Inkoon Ahtaajat.

–Meininki oli hyvä, ja kovasti kaikki yritimme, mutta Imatra vei pokaalin aivan kuten viime talvipäivillä Oulussa, **Markku Peltola** tapahtuman järjestäneestä Tampereen Seudun Linja-autohenkilökunta ry:stä kertoo.

Kotijoukkue joutui tyytymään tällä kertaa turnauksen kuudenteen sijaan. Paikallisvastustaja Tampereen Automiehet sijoittui pari sijaa paremmin neljänneksi.

–Siitä joudutaan paikkakunnan kekereissä seuraava vuosi kuulemaan, Peltola arvioi pilke silmäkulmassa.

Kaiken kaikkiaan turnaus vietiin läpi hyvässä hengessä ja ilman isompia loukkaantumisia – ellei henkisiä vahinkoja lasketa.

AKT:n salibandyn mestaruuskisat ovat olleet vakiolaji Liiton talvipäivillä, joten oletettavasti ensi talvena mestaruudesta mitellään Kuopiossa.

AKT:n salibandyn mestaruuskisat 2024, tulokset:

- 1) os. 002 Imatran Autoalantyöntekijät, 2) os. 003 Lahden Autoalan Työntekijät, 3) os. 138 Inkoon Ahtaajat, 4) os. 005 Tampereen Automiehet, 5) os. 007 Helsingin Autoalantyöntekijät, 6) os. 006 Tampereen Seudun Linja-autohenkilökunta, 7) 009 Helsingin Seudun Linja-autohenkilökunta, 8) os. 060 Porin Autoalantyöntekijät ●

↑ Imatralaiset voittivat jälleen – voittajan on helppo hymyillä!

Lapin aluepilkit Olkkajärvellä

TEKSTI JA KUVA Terttu Salmi

ROVANIEMEN KULJETUSTYÖNTEKIJÄT RY:N osasto 123 oli tänä vuonna järjestelyvastuussa AKT:n Lapin alueen vuotuisista pilkkikilpailuista. Lauantaina 6.4.2024 kilpailukeskuksena toimi Olkkajärven kalastus- ja metsästysseura ry:n toimitalo Omeka Sodankylän tuntumassa.

Pilkkimään innostuttiin lähtemään useista alueen ammattiosastoista. Sarjoina oli miehet, naiset, perheenjäsenet ja myös lapset huomioitiin omalla sarjallaan. Kaikkiaan pilkkijöitä oli 27. Lasten sarjan nuorin oli vasta 10 kuukauden ikäinen. Lisäksi huoltajoukkoja sekä järjestelyporukkaa oli pitkästi toistakymmentä, joten kokonaisväkimäärä hipoi viittäkymmentä.

Olkkajärven 14,5 neliökilometrin pinta-ala tarkoitti, että jäätä ja vettä riitti, mutta Ahti ei ollut kovin anteliaalla päällä. Punnituksen suurimman saaliin veteli jälle **Jaakko Pietilä** Kemlin Ahtaajat ry:stä ja näin kiertopalkintopokaali matkusti vuodeksi Kemiin.

Kemlin Autoalantyöntekijät ry:n **Teija Palosaari** pujotti koukkuihin parhaat madot ja voitti naisten sarjan. Perheenjäsenten sarjassa vain kaksi osallistujaa sai jotakin koukun päähän, ja lasten sarjassa kaikki jäivät saaliitta. Sitäkin enemmän saatiin puhdasta,

↑ Osaston puheenjohtaja Janne Vähäkuopus sekä kilpailujen toinen puuhanainen Annika Aikio.

happirikasta ulkoilmaa kolmen tunnin kisa-aikana.

Rovaniemen Kuljetustyöntekijät ry:n osasto 123 järjesti monenlaista tarjoilua sekä arpajaiset. Kilpailun puuhanaisina toimivat **Rinna Iso-Jaakkola** sekä **Annika Aikio**. Kilpailujen palkinnot olivat uniikkeja. Osaston puheenjohtaja **Janne Vähäkuopus** jakoi palkintoina honkalautaan käsityönä poltettuja mitaleita.

Rovaniemen Kuljetustyöntekijät ry:n osasto 123 kiittää kaikkia kisaan osallistujia ja tavarapalkintojen lahjoittajia. Grillimakkarat tarjosi aluetoimitsija **Jari Mäkitalo**. ●

TAKKUNEN

PIIRTÄNYT Timo Takkunen

AKT:n organisaatio uudistuu

Tammikuun lopulla aloitetut AKT:n muutosneuvottelut saatiin päätökseen.

AKT:n hallitus päätti uudesta organisaatiosta kokouksessaan 12.4.

Liiton työntekijämäärä on muutosneuvottelujen jälkeen 40 henkilöä.

Työsuhde päättyy yhteensä kahdeksalta työntekijältä. Irtisanomisia tuotannollisilla ja taloudellisilla syillä oli kolmen henkilön osalta, muiden työsuhde päättyy sopimalla ja eläköitymällä.

Muutosneuvottelujen syynä oli jäsenmaksutulon lasku. Taustalla oli sekä valtuuston syksyllä päättämä jäsenmaksun alentaminen että pitkällä aikavälillä tapahtunut muutos jäsenmäärässä.

Muutosten seuraukset näkyvät aluetoimistojen määrän vähenemisenä. Kesäkuun loppuun mennessä AKT organisoidaan viiteen eri alueeseen: Etelä-Suomi, Itä-Suomi, Keski-Suomi, Länsi-Suomi ja Pohjois-Suomi. Muutosten johdosta Rovaniemen aluetoimisto suljetaan huhtikuun puolivälissä, Jyväskylän, Porin ja Kotkan aluetoimistot huhtikuun loppuun mennessä. Lahden ja Vaasan aluetoimistot suljetaan kesäkuun loppuun mennessä.

Uudessa organisaatiossa on **Ismo Kokon** vetämä kuusihenkinen johdon ja hallinnon tiimi, jossa

ovat liiton puheenjohtajat ja taloutta sekä henkilöstöasioita hoitavat työntekijät.

Edunvalvontatiimissä vastataan eri työehtosopimusalojen sopimuksista, tiimille keskitetään vaihteittain myös aiemmin hoidetut riita-asiat. Tiimiin kuuluvat myös esimerkiksi liiton lakimiehet. Edunvalvontatiimiä vetää **Harri Pasanen** ja tiimiin kuuluu kaikkiaan 13 työntekijää.

Kymmenen hengen järjestötiimiä vetää järjestöpäällikkö **Juha Häkkinen**. Suurimmat muutokset järjestöasioissa tulevat tähän tiimiin kuuluvaan alueorganisaatioon, kun alueita on jatkossa viisi.

Palvelupäällikkö **Maarit Lehdon** vetämässä palvelutiimissä työskentelee seitsemän jäsenpalvelu-
neuvojaa, joista viisi työskentelee aluetoimistossa.

Viestintätiimiä vetää viestintäpäällikkö **Sini Silvän** ja tiimissä on hänen lisäkseen kaksi työntekijää.

Jatkossa jäsenpalveluita tarjotaan paikan päällä viidessä aluetoimistossa arkisin maanantaista keskiviikkoon. Henkilökohtaiset tapaamiset sovitaan

ennalta, akuuteissa tilanteissa kannattaa kuitenkin ottaa yhteyttä. Muutosneuvotteluissa on tehty myös sisäisiä siirtoja, tehtävien yhdistämisä ja toimenkuvien muutoksia.

Muutosvaiheessa organisoidaan uudelleen esimerkiksi työsuhteiden riita-asioiden hoitamista. Tavoite on saada uusi organisaatio toimimaan hyvässä vauhdissa alkusyksystä alkaen. Pahoittelemme muutosvaiheen mahdollisesti aiheuttamia häiriöitä, palveluja tarjotaan kuitenkin entiseen tapaan. ●

USA:n suunta – ammattiliitot vahvistuvat

TEKSTI **Sini Silvän**

Tuoreet BBC:n uutiset (19.4.) kertovat, että Volkswagenin autotyöntekijät Tennesseessä Yhdysvalloissa äänestivät liittymisestä autotyöntekijöiden liittoon (United AutoWorkers Union). Tuloksena massiivinen voitto, kun 73 prosenttia työntekijöistä äänesti liittymisen puolesta. Voitto oli ensimmäinen etelän autoteollisuudessa vuosikymmeniin.

Työntekijöiden järjestäytymisen suosio USA:ssa kasvaa. Tämä on näkynyt sekä entistä suurempana määränä lakkoja että työntekijöiden kollektiivisina päätöksinä liittyä liittoihin. Mukana ovat olleet niin Hollywoodin näyttelijät, terveysalan työntekijät ja jopa koripalloilijat.

Kuljetusala sai syksyllä muhkeat korotukset

Myös kuljetusalalla palkkoja nostettiin – suomalaisesta näkökulmasta – reippaasti. BBC:n uutisen

(8.8.23) mukaan UPS teki viime syksynä sopimuksen kuljettajia edustavan Teamsters Unionin kanssa välttääkseen (uhkaavat) lakot. Kokopäiväisen kuljettajan ansio nousee viiden vuoden sopimuksen päättyessä noin 170 000 dollariin (noin 160 000 euroa) vuodessa. Palkka pitää sisällään terveydenhuollon ja muita etuja. Tällä hetkellä kuljettajan palkat ovat noin 145 000 dollaria vuodessa.

Sopimuksella nostettiin mm. kuljettajan aloituspalkka 21 dollariin tunnissa ja sovittiin ilmastoinnista uusiin jakeluautoihin. Uusi sopimus nosti tuntipalkkoja alkuun 2,5 dollaria ja viiden vuoden kuluessa 7,5 dollaria tunnilta.

Ammattiliittojen nähdään hyödyttävän taloutta

Viime syksynä 8/23 Yhdysvalloissa tehty Gallup-mittaus kertoo, että kaksi kolmasosaa amerikkalaisista hyväksyy ammattiliitot. Nykytasolle on ponnistettu vuoden 2009 kaikkien aikojen pohjalukemista.

Viimeisten runsaan kymmenen vuoden aikana amerikkalaiset ovat vähitellen alkaneet kannattaa sitä, että ammattiliitoille annetaan valtaa vaikuttaa. Samalla nähdään, että liitot hyödyttävät sekä jäseniään että USA:n taloutta ja yritystoimintaa.

Kyselytutkimuksen mukaan 77 prosenttia uskoo, että ammattiliitot hyödyttävät liittojen jäseniä. Hyötyä nähtiin myös niille työntekijöille, jotka eivät kuulu liittoon. Ennätysellinen luku on myös 61 prosentin osuus siinä, että liitot enemmän hyödyttävät kuin haittaavat Yhdysvaltojen taloutta.

Lähde: Gallup elokuu 20/23
www.news.gallup.com, www.bbc.com

Ensimmäiset tulokset jäsentutkimuksesta

Palkasta ja lisistä puhuminen voi merkitä parempaa palkkaa

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliiton jäsenkysely osoittaa, että palkoista puhuminen kannattaa. Niillä jäsenillä, joiden työpaikoilla palkoista keskusteltiin ja palkka-avoimuus toteutui, myös palkat olivat hieman parempia. Jäsenkyselystä on nyt julkaistu ensimmäiset tulokset.

Aula Research toteutti jäsenkyselyn AKT:n toimeksiannosta sähköisenä kyselynä helmi-maaliskuussa. Vastauksia saatiin lähes 3000 (2879) ja kyselyn laskennallinen virhemarginaali on kaksi prosenttiyksikköä suuntaansa.

Jäsenkyselyssä liitto sai myönteistä palautetta jäseniltään. Tulokset osoittavat, että jäsenten voidaan sanoa olevan tyytyväisiä toimintaan. AKT:ta suosittelevat toisille jäsenille useimmiten aktiivisimmat jäsenet. Eli kun liiton toimintaan lähtee itse mukaan, sen edut huomataan. Liitossa pisimpään jäsenenä olleet myös suosittelevat liittoa mieluummin kuin aivan uudet jäsenet.

TÄRKEIMMÄT AKT:N PALVELUT JA JÄSENEDET

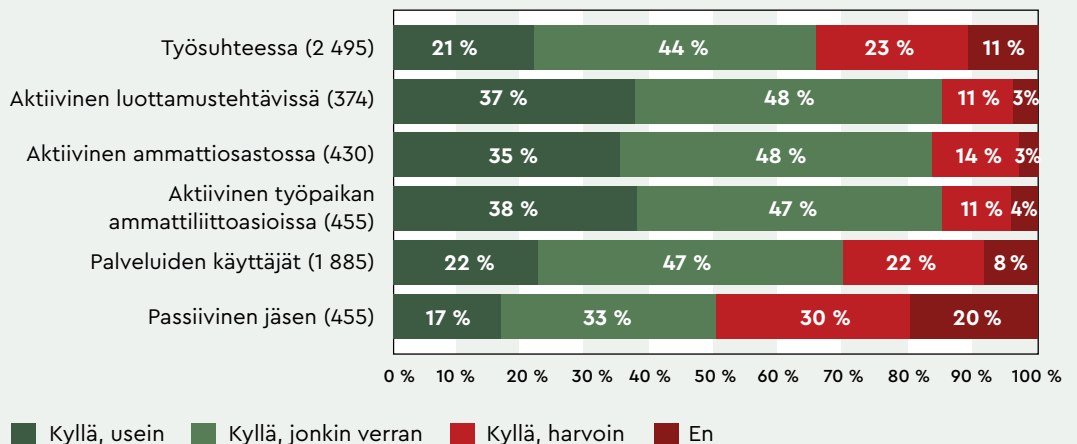
Mitkä ovat sinulle AKT:n palveluista tai jäseneduista tärkeimmät? Valitse 3 sinulle tärkeintä AKT:n palvelua tai jäsenetua.

Neuvonta työsuhde-asioissa tai oikeusapu	59 %
Työsuojeluvaltuutetun tuki tai apu	50 %
Jäsenedut ja alennukset	35 %
Työttömyyskassan kanssa asioiminen	31 %
Jäsenkirjeiden ja -lehden lukeminen	31 %
Ammattiosaston toiminta ja palvelut	23 %
AKT:n tapahtumat, alueelliset tilaisuudet	16 %
Yhteydenottoihin vastaaminen	15 %
Kirjavan opiston koulutukset	15 %

Tulokset ovat linjassa muiden ammattiliittojen jäsenkyselyiden tulosten kanssa, jäseneduilla ja -alennuksilla hieman korostuneempi rooli. (Vastaajia kaikkiaan 2 879)

PALKKA-AVOIMUUS TYÖYHTEISÖSSÄ

Keskusteletko työpaikallasi kollegoiden kanssa palkkaan tai työsuhde-etuihin liittyvistä asioista?

AKT on tulosten mukaan liitto, joka herättää tunteita. Vastauksista löytyi ääripäitä eli ne, jotka eivät liitosta pidä, osoittivat mielipiteensä, mutta vastapainoksi on runsaasti vastaajia, joiden mielestä liitto on erittäin hyvä.

Tärkeintä oikeusapu ja työsuhdeneuvonta

Jäsenet kokivat tärkeimmäksi palveluksi neuvonnan työsuhdeasioissa ja oikeusavun sekä työpaikan luottamusmiehen tai työsuojeluvaltuutetun tuen. Jäsenet pitivät alennuksia ja etuja tärkeinä, mutta arvosana näistä jää melko matalaksi. Tässä löytyykin yksi kehittämisen kohteista. Jäseneduista pyritään jatkossa myös viestimään aktiivisemmin.

Tyytyväisyys jäsenpalveluihin osoitti, että eri ryhmillä ovat eri intressit. Ne, jotka eivät ole liitossa aktiivisia, ovat myös hieman vähemmän tyytyväisiä palveluihin.

Palkka-avoimuus näkyy rahassa

Kiinnostavia tuloksia löytyi siitä, miten työyhteisössä keskustellaan palkoista. 21 prosenttia vastaajista kertoi puhuvansa usein, 44 prosenttia jonkin verran ja 34 prosenttia harvoin tai ei lainkaan.

Niillä jäsenillä, jotka olivat aktiivisia ja joiden työyhteisöissä keskusteltiin palkoista ja eduista, myös palkat vaikuttivat olevan korkeimmat.

Tämä voisi merkitä sitä, että kun palkoista keskustellaan avoimesti, myös työehtosopimuksen eri määräykset tunnetaan paremmin. Näin palkat osataan tarkistaa ja seurata sitä, että tietyt lisät maksetaan oikein.

Ketkä vastasivat?

Valtaosa eli 82 prosenttia kyselyyn vastaajista oli miehiä. Eri ikäluokista olevien jäsenten vastauksia saatiin suhteellisen tasapuolisesti. Äidinkieltään suomenkielisiä oli vastaajista 88 prosenttia, ruotsinkielisiä kolme prosenttia eli vastaajien joukkoon mahtui äidinkieltään paljon muitakin ryhmiä.

Vastaajien joukossa painottuivat linja-autohenkilökunta 35 prosentilla osuudella, kuorma-autoala 28 prosentilla, satama oli kolmanneksi suurin ryhmä ja loput muita AKT:n aloja. ●

Lisää tuloksia julkaistaan seuraavissa AKT-lehdissä.

NIKO BLOM

AKT:n 2. varapuheenjohtaja
niko.blom@akt.fi

Työehtosopimusten merkitys korostuu

Valtaosa AKT:n työehtosopimuksista päättyy alkuvuonna 2025. Neuvottelukierrokselle lähdetään jatkossa uusista asetelmista. Työelämän vakiintunut neuvottelukulttuuri on muuttunut maan hallituksen työnnettyä oman lusikkansa työehtosopimussoppaan.

Hallitus lisää omilla toimillaan työnantajien etumatkaa jo lähtöviivalla. Hallitus suunnittelee lainsäädäntömuutoksia palkanmuodostusmalliin, paikalliseen sopimiseen sekä lakko-oikeuksien rajoittamiseen. Muutokset heikettävät työntekijöiden asemaa neuvottelupöydässä ja kääntävät vaakakupin yhä enemmän työnantajien eduksi.

TYÖEHTOSOPIMUSTEN MERKITYS korostuu jatkossa myös siitä syystä, että hallitus on helpottamassa esimerkiksi irtisanomista ja

työpaikkojen määräaikaaisuutta. Koko työsuhteturva ja työehtojen vähimmäisehdot ovat heikommat kuin mihin aiemmin on totuttu. Asetelmat neuvottelukierrokseen tulevat olemaan siis jälleen kerran haastavat.

Hallituskoalitio on toimillaan pyrkinyt iskemään ammattiliiton pyhimpään eli solidaarisuuteen. Oman haasteensa tuleviin työehtosopimusneuvotteluihin tuo myös se, että järjestäytyminen on valtakunnallisesti heikentynyt. Lakko-oikeuden rajoitusten jälkeen jokainen ala on yhä enemmän omillaan. Alojen omalla järjestäytymisellä on suuri merkitys sille, syntykö työehtoja ja minkä tasoisia ne jatkossa ovat.

VAHVASTI JÄRJESTÄYTYNEET ALAT lähtevät talven työehtosopimuskierrokselle paljon vakaammalta pohjalta, kun ne alat, joilla järjestäytymisessä on vielä parannettavaa. Järjestäytymisasteen eteen tuleekin tehdä kaikki, mitä tehtävissä on. Myös työtoverin järjestäytyminen takaa sen, että omat työehdot toteutuvat. On tärkeää pitää huolta siitä, että omalla työpaikalla myös työkaverit ovat järjestäytyneet. Yhdessä taataan se, että työehtosopimus luo turvaa myös jatkossa.

Yhdessä on paremmat vaikutusmahdollisuudet kuin yksin. Vahva järjestäytyminen työpaikoilla on tae sille, että työehtosopimukset saadaan solmittua ja ne turvaavat toimeentulon sekä säälliset työehdot. Vahvasti järjestyneillä aloilla saadaan jatkossa-

kin turvattua vähimmäisehdot. Heikosti järjestäytyneillä aloilla työehtosopimuksia voi jäädä syntymättä tai ne ovat tasoltaan aiempaa huonompia.

Neuvottelu uusista sopimuksista alkaa tämän vuoden lopulla ja alkuvuoden 2025 aikana. Kun asetelma on haastava, neuvotteluihin valmistautumisen merkitys korostuu. AKT on jo aloittanut valmistautumisen työehtosopimuskierrokseen.

AKT:n hallitus on pyytänyt ammattiosastoita esityksiä työehtosopimusmuutoksista tulevaa kierrosta silmällä pitäen. Ammattiosastot keräävät muutosesitykset ja toimittavat ne liittoon jatkovalmistelua varten. Näistä muodostetaan tavoitteet talven neuvottelukierrokselle. Alakohtaiset jaostot valitsevat tärkeimmät tavoitteet. Niiden pohjalta lähdetään sitouttamaan alan työntekijöitä yhteisiin tavoitteisiin ja järjestäytymiseen.

JO NYT ON SELVÄÄ, että tärkeimpänä tavoitteena tulee olemaan nykyisten sopimusten vähimmäisturvan takaaminen jatkossakin. Järjestöllisen voiman kasvattamisen vauhti kiihtyy kohti neuvottelukierrosta. Tavoitteena on, että neuvottelukierrokselle lähtee vahvasti järjestäytynyt ja tavoitteisiin sitoutunut porukka. Työpaikkojen keskusteluissa tullaan syksyn aikana korostamaan työehtosopimusten vähimmäisehtojen merkitystä ja käymään läpi asetelmia, joista seuraaviin neuvotteluihin lähdetään. ●

Hallitus lisää omilla toimillaan työnantajien etumatkaa työehtosopimuskierroksen lähtöviivalla.

PALSTALLA KIRJOITTAVAT vuorotellen AKT:n puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat, valtuuston puheenjohtaja, hallituksen varapuheenjohtaja ja työvaliokunnan jäsen.

Mikko Mäkisen työpäivä voi tuoda eteen vaikka irronneen kardaniakselin

Tamperelainen raskaan kaluston asentaja vaihtoi kuljettajan housut korjaamohaalareihin, koska työ ei antanut enää niin paljon kuin hän toivoi.

TEKSTI JA KUVAT Mikko Perttunen

Kello 6.10 tamperelainen Mikko Mäkinen herää kotonaan Tampereella, laittaa eväät kasaan ja suuntaa kohti työmaata. Työpäivä alkaa kello 7.00 Tampereen Sarankulmassa Koiviston Auton korjaamolla, jossa Mäkinen työskentelee linja-auton asentajana – toisin sanoen: korjaa ja huoltaa linja-autoja.

Pihassa seisoo siistissä rivissä punaisia Onnibusseja. Koiviston Auto osti Onnibus Oy:n vuonna 2018 ja joulukuussa pääomasijoitusyhtiö Capman puolestaan Koiviston Auton sen omistavalta Tommolalla. Vaan eipä Mäkinenkään ole vielä kauaa ollut nykyisen työnantajansa leivissä.

– Olin Paunulla töissä yksitoista vuotta, kunnes Koiviston Auto osti Väinö Paunu Oy:n pikavuoroliiketoiminnan helmikuussa, Mäkinen kertoo.

Paunun työntekijät siirtyivät kaupan jälkeen vanhoina työntekijöinä uudelle työnantajalle – paperilla kuljettajat Onnibusille ja asentajat Koiviston Autolle.

Kello 7.30 päivän ensimmäinen urakka olisi linja-auton keskioven rikkinäinen ohjainrauta, mutta hän ei voi kuin todeta raudan olevan poikki – varaosaa ei hallista satu nyt löytymään.

– Kaikki osat tulevat keskuskorjaamolta Lahdesta, ja välillä niitä joutuu odottamaan, Mäkinen toteaa.

Kello 9.00 asentajat kokoontuvat kahvin ääreen. Koiviston Auton Tampereen korjaamolla on töissä seitsemän asentajaa, joskaan kaikki eivät nyt ole paikalla. Asentajista neljä on vanhoja paunulaisia.

– Tällä on kyllä hyvä porukka ja tilat viimeisen päälle. Paunulla tehtiin kaksivuorotyötä, ja siitä tykäsinkin. Tämä on päivätyötä, mikä on vaatinut hiukan sopeutumista, Mäkinen myöntää.

Työ eroaa hieman Paunun ajoista. Hän arvioi, että tuolloin noin 60 prosenttia autojen vioista oli päästölaitteissa, 20 prosenttia sähkövikoja ja 20 prosenttia mekaanisia ja esimerkiksi liikenteessä aiheutuneita vahinkoja.

◀ Mikko Mäkinen vaihtoi muutama vuosi sitten työpistettä linja-auton ohjaamosta sen alle. Hän kaipasi uusia haasteita ja toisaalta myös säännöllisempiä työaikoja.

↑ Mikko Mäkinen työskentelee Tampereen Sarankulmassa Koiviston Auton korjaamolla.

↑ Työ linja-autokorjaamolla sisältää paitsi akuutteja korjaustöitä myös huoltoja, kuten vaikkapa renkaanvaihtoja.

↑ Korjaamo on rasvan-
tuoksuinen työpaikka.

– Täällä konkreettiset hajoamiset ovat yleisempiä. Tietysti autoja ja linjakilometrejäkin on paljon enemmän. Varmaankin noin puolet on mekaanisia vikoja, joihin tarvitaan myös varaosia, Mäkinen sanoo.

Hallissa seisoo esimerkiksi bussi, jonka kesken ajon irronnut kardaaniakseli lojuu auton vieressä. Ilman sitä linja-auto on tietysti kaukana liikennöintikunnosta.

Kello 10.00 Mäkinen vaihtaa auton moottorilukun kaasujousen. Siinä ja siihen liittyvissä töissä menee pari tuntia. Vika on kuitenkin korjattavissa oleva ja selkeä – luukku ei ilman toimivaa kaasujouta pysy ylhäällä.

– Se, kun onnistuu löytämään syyn johonkin vikaan, ja saa sen korjattua, antaa tyydytystä. Toisaalta silloin vianetsintä turhauttaa, kun ei tunnu saavan mitään valmista aikaiseksi, vaikka koko ajan tekee jotain. Haasteellisia ovat esimerkiksi sähköviat, ja ne lisääntyvät koko ajan, kun autotkin sähköistyvät yhä enemmän, Mäkinen sanoo.

Varsinkin Euro 6 -päästöluokan autoissa pakokaasujen puhdistuslaitteet aiheuttavat isoja haasteita pakkasilla. Talvi on muutenkin linja-autojen korjaushallilla kiireinen sesonki. Päästölaitteiden lisäksi myös polttoainelaitteistot ovat kovalla pakasella lujilla.

Talvella onkin vain vähän aikaa tehdä esimerkiksi autojen määräaikaishuoltoja. Autoja liikennöi Tampereen seudulla noin sata, ja huoltohallissa on tarjolla vain viisi autopaikkaa.

– Tilat eivät aina riitä huoltojen tekemiseen. Paljon aikaa menee siihen, että korjataan rikkiäisiä autoja, sillä ne on tietysti tärkeää saada takaisin liikenteeseen. Esimerkiksi yhden viikon teimme

poikkeuksellisesti myös iltavuoroa, jotta saimme tehtyä kaikkein akuutimpia määräaikaishuoltoja pois.

Kello 12.00 lounaan jälkeen Mäkinen on seuraavan auton kimpussa. Muun muassa etupuhallin ja kuskin penkki ovat rikki.

– Välillä on paljon tällaisia pieniä vikoja, jotka eivät ehkä sinänsä haittaa liikennöintiä, mutta jotka aiheuttavat sen, ettei kuljettajan ole mukava tehdä töitä. Eikä sellaisten autojen kanssa töitä pitäisikään tehdä. Esimerkiksi sähköautojen lisälaitteiden vioista kuskit valittavat usein, Mäkinen sanoo.

Mäkinen tietää, mistä puhuu, sillä hän ei ole tehnyt koko ikänsä korjaamolla. Aluksi Mäkinen teki Paunulla töitä kuljettajana ja siirtyi vasta myöhemmin hallin puolelle.

– Kuljettajan homma ei antanut enää mitään. Olin ajanut paikallisliikennettä, pikavuoroliikennettä ja tilausajaja. Kaipasin haasteita ja toisaalta myös säännöllisiä työaikoja. Paunulla oli samaan aikaan korjaamolla tarvetta lisäkäsille, joten tarpeet osuivat yhteen.

Paunu kustansi Mäkinen asentajan koulutuksen. Se kesti oppisopimuskoulutuksena kaksi vuotta. Mäkinen siirtyi korjaamolle vuonna 2018.

– Siitä asti olen tehnyt asentajan hommia, hän sanoo.

Kuljettajan ja asentajan töissä on paljon eroja. Linja-autokuskin työ on pitkälti palveluammatti, kun taas korjaamolla näkee ehkä paremmin oman työnsä jäljen.

– Olen kyllä aina tykännyt ajamisesta, ja siitä kuljettajan ura ei jäänyt kiinni. Kuljettajan työhön liittyy kuitenkin sellainen piirre, että vaikka tekisi työnsä kuinka hyvin, niin kukaan ei kehu. Vasta

kun jokin menee mönkään, saa kuulla palautetta, Mäkinen toteaa.

– Toisaalta näissä hommissa on hyötyä siitä, että on kuljettajataustaa. Se auttaa ymmärtämään heidän tarpeitaan, hän lisää.

Mäkinen kyllä pyörittää rattia edelleen. Hänen vanhempi, 17 vuotta täyttävä poikansa on harrastanut jääkiekkoa yksitoista kautta, ja Mäkinen on heilunut joukkueen huoltajan roolissa ajaen myös joukkueen bussia.

– Iso osa vapaa-ajasta menee siinä harrastuksessa. Itsekin harrastan vielä jääkiekkoa ja kesällä golfia. Sehän on se aika klassinen yhdistelmä, Mäkinen nauraa.

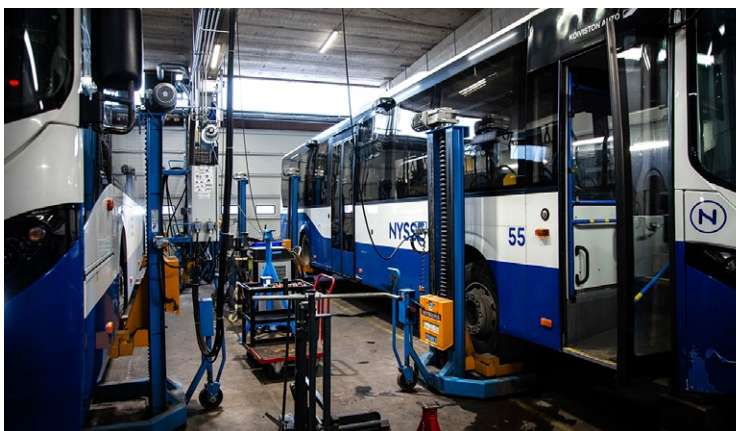
Kello 13.30 on meneillään viimeinen rypistys ennen työpäivän päättymistä. Mäkinen oli Paunun aikana firman viimeinen työsuojeluvaltuutettu ja ollut muutaman vuoden AKT:n osasto 006:n toimikunnassa sekä toimii huoltokorjaamojaoston varapuheenjohtajana.

–Kai minua jonkinlaisena ay-aktiivina voi jo pitää. Olen aina ollut ay-henkinen, mutta kuljettaja-aikoina en ollut vielä aktiivi. Työkaverit saivat sitten puhuttua mukaan, ja saahan tässä olla vaikuttamassa asioihin.

Mäkinen näkee itsensä tulevaisuudessakin huoltokorjaamolla. Toisaalta työ on raskasta, ja Mäkinen muistuttaa, etteivät kaikki suinkaan pääse työstä vanhuuseläkkeelle. Esimerkiksi selkä ja jalat ovat työssä kovilla.

–Toisaalta pidän fyysisyydestä ja siitä, että saa tehdä ja touhuta. Jokainen työpäivä on erilainen. Ja mistä sitä tietää, vaikka innostuisi vielä opiskelemaan jotain uutta, mutta ainakaan tällä hetkellä se ei ole mielessä, Mäkinen myöntää. ●

↓ Koiviston Auton halliin mahtuu kerrallaan vain viisi autoa. Talvella onkin vain hyvin rajoitetusti aikaa tehdä määräaikaishuoltoja, sillä akuutimmat korjaukset vievät tuolloin paljon aikaa ja tilaa.

↓ Autoissa on jatkuvasti enemmän sähköä, ja raskaan kaluston asentajan töistä kaikki eivät suinkaan ole fyysisesti raskaita.

↓ Vaikka isoja autoja käsitellään paljon koneilla, on perinteisemmillekin työkaluille oma aikansa ja paikkansa.

AKT:

"Pelkäämme, että päättäjät eivät ymmärrä paikallisen sopimisen laajentamisen merkitystä"

AKT:lla on todellinen huoli, mitä tapahtuu työehtosopimuksien yleissitovuudelle, mikäli paikallista sopimista laajennetaan hallituksen esittämällä tavalla. AKT näkee, että nyt kasvatetaan merkittävästi työnantajien valtaa työpaikoilla ja uhataan työsuhteiden minimiehtoja.

AKT on antanut lausunnon hallituksen esitykseen paikallisesta sopimisesta. Liitto katsoo, että paikallisen sopimisen laajentamisessa heikennetään merkittävästi työntekijöiden asemaa työmarkkinoilla. Erityisesti uhataan kahta asiaa eli luottamusmiehen asemaa ja yleissitovuutta. Hallituksen esitys toimii vain työnantajan eduksi.

Hallituksen esityksellä heikennetään luottamusmiesten asemaa työntekijöiden edustajana. Luottamusmiehillä on sopijaosapuolena koulutusta ja osaamista esimerkiksi työlaainsäädännöstä ja työehtosopimuksista. Irtisanomissuoja merkitsee, ettei luottamusmiehen tarvitse pelätä työpaikkansa puolesta ottaessaan asioihin kantaa. Kun työpaikan sopijaosapuoli on kokematon, vailla ammattiliiton osaamista ja tukea – työnantaja saa heti enemmän valtaa.

Toiseksi kun paikallinen sopiminen laajennetaan järjestäytymättömään kenttään – yri-

tysten tarve järjestäytyä työnantajaliittoihin vähenee. Toisin kuin hallitus on väittänyt, tämä uhkaa yleissitovaa työehtosopimusjärjestelmää. Mikäli ei ole riittävää määrää järjestäytyneitä yrityksiä, yleissitovuuden ehdot eivät täyty. On jo nyt aloja, joilla yleissitovia työehtosopimuksia ei ole, kuten esimerkiksi taksiala, jolla työehdot ovat kirjavat tai olemattomat.

– Nyt on todellinen pelko siitä, että syntyy sellaisia alueita tai aloja Suomeen, jossa ei ole minkäänlaisia työehtoja. Yleissitovat työehtosopimukset ovat tarjonneet minimityöehdot suurelle osalle suomalaisia. Se on perustava osa suomalaista työmarkkinajärjestelmää, AKT:n puheenjohtaja **Ismo Kokko** sanoo.

Työelämän taksiuudistus kuvaa hyvin nykyistä kehitystä. Jos yleissitovuus menetetään, työpaikalla ei ole velvoitetta toimia minkään työehtosopimuksen mukaan tai noudattaa sitä. Jos yleissitovuus poistuu esimerkiksi kuorma-autoalalta, ei ole enää "suomalaisia työehtoja" joiden mukaan Suomen maanteilla ajetaan.

– Pelkäämme, että kaikki päättäjät ja kansanedustajat eivät ymmärrä tämän lainsäädännön merkitystä. Nyt muutetaan asioita, joilla on kauaskantoisia seurauksia jokaisen suomalaisen työehtoihin. ●

AKT:

"Suomi ottaa työntekijöiden oikeuksissa sadan vuoden takapakin"

Lakkoilait palauttavat Suomea ajassa sata vuotta taaksepäin. Mikäli ne hyväksytään, palataan aikaan, jolloin työntekijöillä ei ollut oikeutta protestoida. Aikanaan yleislakolla saatiin naisille äänioikeus. Orpo-Purran hallituksen linjan mukaan vastaava ei enää olisi mahdollista. Kyseessä on iso asia. Oikeuksia esimerkiksi tietyn ryhmän äänioikeus mukaan lukien voidaan myös ottaa pois. Jatkossa protestoiminen muulloin kuin vapaa-ajalla on mahdotonta.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö työrauhalainsäädännöstä valmistui 19.4. ja lakkoilait etenevät eduskuntaan.

– Perusajatus lakien takana on, että lakko-oikeuden heikentäminen tehdään työelämän heikennyksistä ensimmäisenä. Sen jälkeen emme voi protestoida niitä asioita vastaan, joita on tulossa. Tästä esimerkkinä ovat syksyllä voimaan astuvat suuret työttömyysturvaleikkaukset, AKT:n puheenjohtaja **Ismo Kokko** sanoo.

Poliittisen lakko-oikeuden rajoittaminen on merkittävä muutos. Vaikka Suomessa olisi

jatkossa minkälainen hallitus tai esimerkiksi hallitusohjelma, jolla viedään kansalaisilta perusoikeuksia – tällaista hallitusta vastaan ei voisi työajalla taistella.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitolle tukilakko-oikeuksien rajaaminen on suuri menetys solidaarisuuden vuoksi.

– Meille kuljetusliitoille on ollut tärkeää toistemme tukeminen. Jatkossa se ei ole mahdollista. Se ei ole mahdollista sen enempää AKT:n sisällä eikä kuljetusliitoille keskenään. Tämä tarkoittaa väistämättä, että työnantaja tulee hyökkäämään meidän työehtojamme vastaan, Kokko sanoo.

Työrauhalakiin liitettävä 200 euron henkilökohtainen sakko on suorastaan häpeällinen muutos suomalaisessa lainsäädännössä. Lakot ovat aina kollektiivisia.

– Se, että työnantajalle annetaan mahdollisuus sakottaa ja periä työntekijältä korvaus laittomasta lakosta on pöyristyttävä ajatus. ●

ELINA PYLKKÄNEN

alivaltiosihteeri
työ- ja elinkeinoministeriö

Talouden varjopaikat

Välillä nousee pelko, miten globaalit, mutta vähemmän yhteiskuntaamme sopivat tuulet tulevat puhaltamaan myös Suomen yli. Pohjoismainen hyvinvointivaltiomalli on – voisiko sanoa – jopa liian hyvä ollakseen totta. Mittauksesta toiseen Pohjoismaat ovat kärjessä väestön onnellisuudessa, vähiten korruptoituneina maina, kilpailukyvyssä, tasa-arvossa, luottamuksessa hallintoon ja järjestelmään ja ennen kaikkea myös kanssaihmissiin. Missään muussa maassa löydettyä lompakkoa ei palauteta sen kadottajalle yhtä todennäköisesti kuin Suomessa.

EIKÄ SIINÄ VIELÄ KAIKKI, myös talouskasvussa Pohjoismaat loistavat, vaikka näennäisesti verotuskin on muihin maihin verrattuna kireämpää. Vain näennäisesti, sillä monet lakisääteiset ja pakolliset maksut luetaan meillä veroiksi, kun taas yleisesti verrokkimaissa niitä ei luokitella veroiksi. Lisäksi monissa maissa

sosiaalietuudet ovat saajalleen verovapaita, mutta meillä lähtökohtaisesti kaikki sosiaalietuudet ovat veronalaisia, mikä taas nostaa maamme kokonaisveroastetta. Jotta siis voisimme tehdä vertailuja kokonaisveroasteista maiden kesken, olisi tärkeää tehdä mittaus yhteismitallisilla kriteereillä. Kokonaisveroasteiden vertailu ei tee oikeutta Suomelle.

Eräs globaali ilmiö on kuitenkin nostanut päätään huolestuttavasti. Tippi-kulttuuri näyttää rantautuneen tänne pohjolaankin. Etenkin USA:ssa sääntönä on maksaa henkilökohtaista palvelua antavalle työntekijälle varsinaisen hinnan päälle vielä tippiä. Ravintolassa ja hoteleissa tämä on jo vakiintunut sääntö, varmasti myös erilaisissa kuljetuspalveluissa. Ainoastaan tipin määrä vaihtelee asiakkaasta ja palvelusta toiseen. Pohjoismaissa sen sijaan on totuttu siihen, että tuotteen hinta on kerrottu näkyvästi ja yksiselitteisesti, siihen mitään lisäämättä. Asiakas maksaa juuri tuon hinnan tai onnistuu tinkimään hinnasta, jolloin ostaja ja myyjä ovat syntyneeseen kauppaan tyytyväisiä.

RAVINTOLAT OVAT OMAKSUNEET tämän käytänteen meilläkin. Kun maksaa ravintolalaskua kortilla, tyrkyttää maksupäätte automaattisesti valintaikkunan tipin maksamiselle. Sen voi toki vaivaantuneesti ohittaa painamalla ei-painiketta. Ruotsissa kohua on herättänyt se, että joissakin ravintoloissa tipipainiketta ei voi enää ohittaa, sillä valikko ei anna mahdollisuutta kuin maksaa tippiä jonkin verran tai sitten vähän enemmän. Kolme vaihtoehtoa. Ja sekin saattaa olla kiusallista asiakkaalle, jos hän valitsee kaikkein pienimmän vaihtoehdon. Eikä Ruotsissa ole enää pit-

kään aikaan pystynyt ajamaan taksilla ilman, että kuljettaja vaatii kyydin lopuksi ”driksin” eli juomarahaa.

ONKO SYYTÄ OLLA HUOLISSAAN? Kyllä on, sillä tästä muodostuu helposti varjotalous. Tämä palvelun lisämaksu ohittaa siis talouden tilastoinnin, työvoimakustannuksen ja tietenkin myös verotuksen. Kun tällainen järjestelmä vakiintuu ja levittäytyy, se alkaa muistuttaa paitsi harmaata taloutta myös korruptiota. Sillä saahan avokätisesti tippiä antava asiakas aina parempaa palvelua kuin nuuka asiakas. Mitä jos tämä ulottuu esim. hyvinvointipalveluihin jonain päivänä? Saako lähiomainen parempaa palvelua vanhustenhuollossa tai päivähoitossa, jos mukaan laitetaan voitelurahaa?

Universaalin hyvinvointivaltion periaatteisiin kuuluu se, että kaikille taataan yhdenvertaiset palvelut ja ne kustannetaan yhteisistä verovaroista. Palvelumaksut määräytyvät tyyppisesti maksukyvyn mukaan, eikä ketään jätetä hoitamatta tai palvelematta. Jos tämä järjestelmä menettää luottamusta palvelujen yhdenvertaisuudessa, sortuu veronmaksuhallukkuus toisesta päästä.

Pienten yhtenäisten kansojen on ollut helppo mieltä yhteisesti rahoitettuun, koko väestön kattavaan järjestelmään, etenkin kun kaikki ovat kantaneet kortensa kekoon osallistumalla työmarkkinoille aktiivisesti. Ruotsissa tunnuslause on ”vi gör det tillsammans” eli me teemme sen yhdessä. Koska toimivia järjestelmiä on helppo hajottaa, mutta vaikea hajottamisen jälkeen korjata, tulee meidän jatkuvasti vaalia hienoa ja ylivertaista järjestelmäämme. Sillä me kaikki vieläpä kannatamme sitä! ●

Saako lähiomainen parempaa palvelua vanhustenhuollossa tai päivähoitossa, jos mukaan laitetaan voitelurahaa?

Täsmätietoa vuosilomista

Vuosiloman ajankohta ja sen antaminen

- vuosiloman kesäloma osuus eli 24 päivää on annettava työntekijälle **lomakautena 2.5.- 30.9.** työnantajan määräämänä ajankohtana, 24 päivää ylittävä osuus 1.10.-30.4.
- loma on pääsääntöisesti annettava yhdenjaksoisena
- työntekijöille on järjestettävä tilaisuus esittää toivomuksensa loman ajankohdasta
- lomapäiviksi luetaan kaikki arkipäivät, myös arkilauantait
- sunnuntaita, kirkollisia juhlapäiviä, juhannusaattoja ja vapunpäivää ei lueta lomapäiviksi

Vuosiloman pituus

- vuosiloman pituus riippuu työsuhteen pituudesta ja sen alkamisajankohdasta
- jos työsuhte on alkanut 1.4.2023 tai ennen sitä, niin lomaa on kertynyt 2,5 pv/kk, jos 1.4.2023 jälkeen, niin 2 pv/kk.
- lomaa kertyy täysiltä lomanmääräytymiskausilta, joita ovat sellaiset kalenterikuukaudet jona työntekijä on ollut työssä vähintään 14 päivänä, työpäivän pituudella ei ole merkitystä
- työntekijöille, jotka ovat työsuhteen mukaisesti työssä niin harvoina päivinä, ettei 14 päivän sääntö täyty, katsotaan täydeksi lomanmääräytymiskaudeksi sellainen kalenterikuukausi, jona työntekijä on ollut työssä vähintään 35 työtuntia
- lomaa kerryttävät myös työssäoloapäivien veroiset poissaolopäivät, joita ovat mm. sairaudesta, tapaturmasta ja lomautuksesta johtuvat poissaolopäivät tiettyyn määrään saakka sekä reservin harjoituksen tai ylimääräisen palveluksen ajalta (katso lisää loma-oppaasta tai vuosilomalista).
- äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan ajalta vuosilomaa kertyy enintään kuuden kuukauden ajalta, hoitovapaalta ei kerry lomaa

Lomasta ilmoittaminen

- työnantajan on ilmoitettava vuosiloman ajankohdasta pääsääntöisesti kuukautta aikaisemmin, mutta viimeistään kahta viikkoa ennen loman alkamista
- työnantajalla ei ole ilmoituksen antamisen jälkeen yksipuolista oikeutta peruuttaa tai siirtää lomaa ilman hyvää perustetta
- **loman ajankohta kannattaa sopia kirjallisesti, tai pyytää kirjallinen vahvistus loman ajankohdasta**

Loman siirtäminen työkyvyttömyyden takia

- työnantajan on **työntekijän pyynnöstä** siirrettävä loman tai sen osan alkamista,
- mikäli työntekijä on loman alkaessa työkyvytön sairauden tai tapaturman johdosta.
- työntekijän on ilmoitettava työkyvyttömyydestään ennen loman alkamista. Jos ilmoitusta ei tuolloin voida tehdä, se on tehtävä niin pian, kuin se on mahdollista.
- työnantajan on **työntekijän pyynnöstä** siirrettävä lomaa, jos työntekijä sairastuu vuosilomansa aikana, **siirto alkaa vasta kuuden päivän omavastuun jälkeen, mikäli työntekijälle on kertynyt lomaa yli neljä viikkoa eli yli 24 päivää** (esim. lomaa kertynyt 30 päivää, omavastuu 6 päivää).

- omavastuu aikaan lasketaan myös yksittäiset sairastumispäivät loman aikana enintään kuuteen päivään saakka
- työntekijällä on vastaavasti oikeus saada lomansa siirretyksi, mikäli loman tai sen osan alkaessa tiedetään, että työntekijä loman aikana joutuu sellaiseen sairauden- tai siihen rinnastettavaan hoitoon, jonka aikana hän on työkyvytön

Siirretyn loman antaminen

- siirretty loma on annettava ennen syyskuun 30. päivää ja ellei se ole mahdollista, ennen seuraavan lomakauden alkua, eli 2.5.2025 mennessä. Jos tämä ei ole mahdollista, niin viimeistään 2.5-30.9.2025, tai viimeistään kuitenkin vuoden 2025 päättymiseen mennessä.

Vuosilomapalkka

- yleensä vuosilomapalkka on maksettava ennen loman alkamista (tarkista alan työehtosopimuksesta vuosilomapalkan maksumääräykset)
- työnantajan on annettava työntekijälle laskelma, josta ilmenevät lomapalkan suuruus ja määräytymisperusteet
- lomapalkan määräytymiseen vaikuttaa palkanmääräytymisperuste eli se, onko työntekijä viikko-, 2-viikko- tai kuukausipalkalla vai tunti- tai urakkapalkalla
- vuosilomanpalkan määrittelystä ja laskemisesta kerrotaan tarkemmin lomaoppaassa, jonka löydät mm. AKT:n extranetistä

Lomaltapaluuraha tai lomaraha

- lomapalkan lisäksi maksetaan lomaltapaluuraha tai lomaraha ja se on yleensä puolet lomapalkasta
- lomaltapaluuraha maksetaan nimensä mukaan lomaltapaluun yhteydessä
- lomaraha maksetaan joko kokonaan tai ainakin osittain jo lomalle jätätessä
- molempien osalta maksaminen edellyttää yleensä loman pitämistä sovittuna ajankohtana

Työehtosopimuksissa on vuosilomaan liittyviä määräyksiä eli kannattaa tutustua oman alan työehtosopimukseen ja AKT:n lomaoppaaseen, jotka kuten myös vuosilomalaki löytyvät AKT:n kotisivuilta osoitteesta www.akt.fi

Työehtosopimuksia ja lomaopasta voit myös tiedustella ammattiosastostasi ja aluetoimistoista. Työpaikkojen luottamusmiehet ja aluetoimistijat auttavat esille tulevilla kysymyksissä.

Aurinkoista kesää!

VEERA LEHTINEN

lakimies

Veera Lehtinen on aloittanut huhtikuussa AKT:n lakimiehenä ja keskittyy työssään erityisesti työsuheriitojen ratkaisuun. Esitteleme hänet tarkemmin AKT lehdessä 4/2024.

Onko mepillä todellista vaikutusvaltaa?

EU tunnetaan "kurkkudirektiiveistä" ja moni ajattelee, ettei pienellä maalla ole siellä vaikutusvaltaa. Onko näin? Voiko yksittäinen parlamentin jäsen vaikuttaa? Kysymme asiaa ensimmäisen kautensa jälkeen jatkoon pyrkivältä Eero Heinäluomalta.

TEKSTI **Hannele Siika-aho** KUVA **Jukka-Pekka Flander**

Eero Heinäluoma (sd) rankattiin sijalle 26 kaikkiaan 705 mepistä eli Euroopan parlamentin jäsenestä EU Matrix-tutkimusyhtiön tekemässä vertailussa. EU Matrix mittaa meppien muodollista ja epämuodollista johtajuutta, lainsäädäntötyötä, poliittista verkostoitumista, valiokuntajäsenyyksiä ja äänestyskäyttäytymistä.

Heinäluoma itse uskoo pärjänneensä hyvin, koska on onnistunut pääsemään merkittäviin tehtäviin. Hänet valittiin esimerkiksi ainoana suomalaisena oman poliittisen ryhmänsä (S&D) johtoryhmään rahastonhoitajaksi. Johtoon kuulumisen antaa jo itsessään tietyn mahdollisuuden vaikuttaa. Myös valiokunnissa on eroja.

–Ne valiokunnat, jotka tekevät lainsäädäntöä tai jakavat rahaa, ovat tärkeämpiä. Sitten on valiokuntia, jotka toimivat enemmän julkilausumapohjalla, kiteyttää Heinäluoma.

EU Matrixin arvioinnissa katsotaan, kuinka paljon meppi on ollut mukana lakivalmistelussa ja mitä vastuuta tällä on ollut. Heinäluoma on toiminut yli 20 ryhmässä pääneuvottelijan asemassa. Hän on päässyt vaikuttamaan esimerkiksi rahanpesulainsäädäntöön, sijoituksiin ja Brexitin rahanjakoon liittyvissä asioissa.

Yksittäinen parlamentin jäsen voi siis vaikuttaa. Se kuitenkin edellyttää omaa aktiivisuutta. Äänestäjän kannattaa myös muistaa, että suurikaan näkyvyys ja julkisuus EU-asioissa Suomessa ei automaattisesti tarkoita vaikutusvaltaa parlamentissa.

EERO HEINÄLUOMA

Suomen Sosialidemokraattinen puolue

Eero Heinäluoma näkee työelämän kannalta tärkeimmät linjaukset ja päätökset seuraavalla kaudella.

1. EU:n on pidettävä huolta siitä, että Unionin yli 400 miljoonan ihmisen markkinoille toteutuu myös työntekijöiden vähimmäis-suoja. Erityisesti kuljetusaloille niin kumipyöräliikenteessä, lentoliikenteessä kuin satamissakin EU-säännöksillä tukee olemaan suuri merkitys työntekijöiden suojalle.

2. EU-laajuisesti vahvistunut oikea laita ajaa yleisesti myös työntekijöitä suojaavien lakien karsimista sääntelyn vähentämisen nimissä. Itse tulen kannattamaan niin työajoissa, palkoissa kuin työsuhteen vähimmäisehdoissa EU:n jokaisen jäsenmaan työntekijöille antamaa suojaa. Olen valmis puolustamaan suomalaisten työntekijöiden oikeuksia jatkossakin. Sosialidemokraattinen parlamenttiryhmä, johon parlamentissa kuulun, seisoo työntekijöiden takana.

1. MIKÄ ON suomalaisen työntekijän kannalta merkittävin asia tai asiat, jotka parlamentissa ratkaistaan ensi kaudella?

2. MITÄ ITSE OLET valmis asian eteen tekemään?

Seitsemän puoluetta vastasi, Perussuomalaiset ja Liike Nyt eivät kommentoineet. Näin ehdokkaat kommentoivat työelämäkysymyksiä.

1. MIKÄ ON suomalaisen työntekijän kannalta merkittävin asia tai asiat, jotka parlamentissa ratkaistaan ensi kaudella?

2. MITÄ ITSE OLET valmis asioiden eteen tekemään?

Työelämägallup

Miten meppi parantaisi työntekijän asemaa?

Euroopan parlamentissa tehdään päätöksiä, jotka vaikuttavat myös jokaisen työntekijän elämään.

Pyysimme eduskuntapuolueilta yhden ehdokkaan vastaukset seuraaviin kysymyksiin. Puolueet valitsivat itse ehdokkaan.

HENNA VIRKKUNEN
Kansallinen Kokoomus

1. Tärkeintä on keskittyä Euroopan kilpailukyvyn, talouden ja turvallisuuden vahvistamiseen. On suomalaisen työntekijän etu, että Eurooppa on paikka, jonne halutaan investoida ja jossa syntyy uusia innovaatioita. On otettava paremmin huomioon yritysten hallinnollisen taakan vähentäminen, lupaprosessien jouduttaminen ja osaavan työvoiman saannin varmistaminen.

2. Ensi kaudella jatkaisin määrätietoista työtäni Suomen kilpailukyvyn, yritysten ja osaamisen puolesta. Suomalaisen meppien vaikuttamistyötä tarvitaan, sillä valitettavan usein komission pohjaesityksissä ei oteta huomioon Suomen pitkistä etäisyyksistä, harvasta asutuksesta ja haastavista sääoloista johtuvia erityistarpeita.

MIKA LINTILÄ
Suomen Keskusta

1. Suomalaisen työntekijöiden kannalta merkittävää on uuden ja vahvan eurooppalaisen teollisuuspolitiikan luominen. Tämä tarkoittaa sekä vihreän siirtymän että kriittisen teollisuuden työpaikkojen turvaamista EU:n alueella. Vain näin työpaikat toimitusketjuineen turvataan Suomessa ja koko EU:ssa.

2. Sitoudun edistämään uusien työpaikkojen syntymistä Suomeen ja EU:n alueelle. Päätöksenteossa puolustan Suomen pohjoisten olojen ja merenkulun huomioimista. Investointien saamiseksi EU:n on aloitettava norminpurkutalkoot, jotta emme itse vaikeuta uusien työpaikkojen syntyä.

EIJA-RIITTA KORHOLA

Suomen Kristillisdemokraatit

1. Ilmastonmuutos ja vihreä siirtymä ovat agendalla eri muodoissa. Koska komission arvioiden mukaan nettonollatavoite vuoteen 2050 maksaa EU:lle 1,5 biljoonaa vuosittain ja Suomenkin kohdalla 25 miljardia vuosittain, voi epäilemättä sanoa, että taloudellisten seurausvaikutusten takia tämä vaikuttaa eniten.

2. Haastan komission tavoitteen. Pidän EU:n yksipuolista net zero-tavoitetta vääränä priorisointina sodan uhan alla. Se on epäreilu EU-kansalaisille, koska se siirtää teollisia työpaikkoja pois, eikä vihreä siirtymä korvaa niitä riittävästi. Elinkustannusten kallistuminen köyhdyttää Euroopan.

LI ANDERSSON

Vasemmistoliitto

1. EU:ssa tehdään paljon hyvää suomalaisen työntekijän kannalta. Tulevalla kaudella tullaan käsittelemään esimerkiksi etätööhön, tekoälyyn ja psykososiaalisiin kuormitustekijöihin liittyvää sääntelyä sekä työntekijöiden joukkokanneoikeuteen ja lakko-oikeuden turvaamiseen liittyviä asioita.

2. Jos minut valitaan parlamenttiin, aion pyrkiä työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaan, jossa käsitellään esimerkiksi nimenomaan näihin teemoihin liittyviä kysymyksiä – olen siis valmis panostamaan työntekijöiden aseman ja työelämän parantamiseen, jossa EU on jo tehnyt paljon hyvää viime vuosina.

NICLAS SJÖSKOG

Suomen ruotsalainen kansanpuolue

1. Meidän on turvattava Suomen ja EU:n kilpailukyky niin että voidaan säilyttää työpaikat täällä. EU:n tasolla meidän on keskityttävä työmarkkinoiden joustavuuteen, työturvallisuuteen ja reiluihin työehtoihin niin, että ne ovat samantasoisia koko EU:ssa, jotta ei synny epäreilua kilpailua.

2. Haluan edistää aktiivisesti lainsäädäntöä, joka edistää sisämarkkinoita, parantaa kilpailukykyä, parantaa työolosuhteita ja tukee työllisyyttä. Suomen viennistä yli puolet suuntautuu EU-maihin. On Suomen etu, että EU:n sisämarkkinat vahvistuvat ja että EU:n sisällä ihmiset ja tavara liikkuvat vapaasti.

ATTE HARJANNE

Vihreä liitto

1. Seuraavien vuosien aikana jaetaan maailmalla geotaloudelliset pelimerkit ja ratkaistaan, minne ilmastonmuutoksen ja luontokadon torppaamisen kannalta välttämättömät ja uusien digitaalisten murrosteknologioiden investoinnit ja arvoketjut syntyvät. EU:n onnistuminen tässä kisassa on suomalaisen työntekijän ehdoton etu.

2. Aion ajaa parlamentissa EU-tason laatuun ja osaamiseen pohjaavaa investointirahoitusta, sujuvia sisämarkkinoita sekä tiukkaa, tiedepohjaista ilmasto- ja luontopolitiikkaa.

PÄIVI NIEMI-LAINE

Suomen Sosialidemokraattinen puolue

1. Työ, riittävä toimeentulo ja oikeus myös vapaa-aikaan kuuluvat kaikille. Yhteiskunnan tukiverkon on tuettava kaikista heikoimpia. EU:lla ei ole varaa talousalueena kasvattaa tuloeroja ja vahva talousalue vaatii vahvaa sosiaalista ja oikeudenmukaista Eurooppaa. Ilmastokysymykset ja vihreä siirtymä huomioiden.

2. EU-tason sosiaalidialogia on vahvistettava entisestään. Pelkkä löyhä velvoite ei riitä. Sosiaalidialogi on EU-tason työnantajien ja työntekijöiden kattojärjestöjen vuoropuhelua. Tulen edistämään sellaisia toimenpiteitä, että huonot käytännöt eivät valu suomalaiseen yhteiskuntaan. Ilmastokysymykset on huomioitava mutta kenenkään ei tarvitse maksaa yli oman kantokykynsä.

10 syytä olla äänestämättä EU-vaaleissa

– tai ehkä sittenkin äänestää

EU-vaalien äänestysvilkkaus on perinteisesti vaikeaa. Listasimme kymmenen asiaa, jotka edistävät, kun duunarit jättävät äänestämättä.

TEKSTI **Tua Onnela** KUVITUS **Silva Kärpänoja**

1. Äärioikeistopolitiikkaa koko Eurooppaan

Tykkäätkö Suomen nykyisestä hallituksesta ja sen ajamista heikennyksistä työelämään ja sosiaaliturvaan? Samaa politiikkaa on nyt mahdollista saada koko Eurooppaan. Se onnistuu helposti ja todennäköisesti, kunhan työntekijöiden oikeuksista kiinnostuneet ihmiset jättävät äänestämättä.

Euroopan parlamentin alkuajoista asti sen suurimmat ryhmät ovat olleet kokoomusryhmä EPP ja demariryhmä S&D. Näiden yhteistyökoalitio on tehnyt parlamentin linjasta melko myönteisen työntekijöiden oikeuksia kohtaan.

Jos äärioikeisto saa vaaleissa riittävästi paikkoja, EPP voisikin muodostaa koalition sen kanssa. Tämä tarkoittaisi persukokoomuspolitiikkaa koko Eurooppaan.

2. Töitä halpakuskeille

Euroopan unionin perusajatuksiin on alusta asti kuulunut, että maiden ei pidä kilpailla keskenään polkemalla työntekijöiden oikeuksia. Siksi EU:ssa on hyväksytty moniin työelämän sääntöihin vähimmäistasoja.

EU:n parlamentti on pyrkinyt rajoittamaan myös yritysten keskinäistä kilpailua työehdoilla. Esimerkiksi itäeurooppalaisen kuljetusyrityksen on Suomessa toimiessaan maksettava kuljettajilleen samaa palkkaa kuin suomalaisten yritysten.

Mutta jos mielelläsi antaisit työsi halvemmalle kuskille, se kyllä järjestyy! EU:n perusarvoja on haastettu monesta suunnasta, eikä mitään niistä voi pitää itsestään selvänä. Vähimmäispelissä säännöt vaativat myös jatkuvaa päivittämistä, jotta ne pysyisivät ajan tasalla.

Jättämällä äänestämisen niille, joita työntekijöiden oikeudet eivät kiinnosta, voit siis päästä eroon saavutetuistakin asemista.

Tärkeimmät lähteet:

FinUnions, SAK, AKT:n edunvalvontapäällikkö Harri Pasanen

3. Yritykset ovat jo riittävän vastuullisia

EU:ssa on väännetty pitkään niin kutsutusta yrittäjävastuudirektiivistä. Direktiivi näytti tänä talvena kaatuvan, mutta lopulta se saikin taakseen riittävän määrän jäsenmaita – tosin lievennetynä.

Direktiivistä muun muassa poistui ryhmäkanneoikeus, ja koko direktiivin vaatimukset koskevat vielä pienempää jättiyritysten joukkoa kuin oli alun perin tarkoitus.

Direktiivin käsittely jatkuu vielä. Ammattiliitoille se on tärkeä, vaikka sitten jonkin verran vesitettynä. Euroopan ay-liikkeen ajatus on, että kun jonkinlainen direktiivi on saatu aikaan, sitä on tulevaisuudessa mahdollista kiristää.

Mutta jos pidät suuryrityksiä jo valmiiksi kaikin puolin vastuullisina, voit huoletta jättää direktiivin oman onnensa nojaan.

6. Ilmastotoimista saa päättää joku muu

Ilmastomuutos ja ilmastotoimet vaikuttavat työelämään, haluttiin tai ei. Ne tuovat uusia töitä joillekin aloille, vievät töitä toisilta aloilta, pakottavat opettelemaan uusia taitoja ja vaikuttavat työolosuhteisiin.

Siihen, miten ja millä vauhdilla muutokset toteutuvat, voi kuitenkin vaikuttaa. Toteutetaanko niin sanottu oikeudenmukainen siirtymä, jossa menettäjät saavat tukea ja turvaa, vai annetaanko häviäjien vain surutta tippua kelmasta?

Euroopan ammattiyhdistysliike ajaa sekä kunionhimoisia päästövähennyksiä että oikeudenmukaista siirtymää. Mutta voit tinki jättää päätöksenteon vaikkapa yritysmaailmalle.

9. Teet mielelläsi töitä kahden edestä

Moni työ vaatii tekijöiltään koko ajan enemmän, ja ongelmat jaksamisessa ovat yleisiä. Käykö työ koko ajan kuormittavammaksi vai mahtuuko työelämään inhimillisyyttä? EU vaikuttaa tähänkin.

Ensi vaalikaudella EU:ssa keskustellaan esimerkiksi siitä, miten työvoimapulaan vastataan. Toisten mielestä se pitää tehdä parantamalla tarjotun työn laatua. Toisille riittää, että jostain saadaan väkeä, joka suostuu tekemään töitä huonoillakin ehdoilla.

Työssä jaksamiseen liittyvät myös esimerkiksi EU:n etätyösäännökset ja työsuojelussäännökset, joita käsitellään ensi kaudella. Euroopan ay-liike on ajanut työsuojelussäännösten täydennykseksi direktiiviä, joka käsittelee työn psykososiaalisia riskejä eli henkistä kuormitusta.

4. Työtäsi valvova puku olisi kiva juttu

Olisiko mukavaa, jos työasusi mittaisi elintointojasi ja raportois ne pomolle? Tällainenkin vaate on jo kehitetty. EU:n päätöksistä riippuu, minkälaisia tekoälysovelluksia voidaan ottaa työpaikoilla käyttöön.

EU:n uusi tekoälyasetus on tulossa piakkoin voimaan. Se asettaa ensimmäistä kertaa tekoälyn käytölle ja kehittämiselle eettiset rajat.

Keskustelu tekoälystä ei kuitenkaan pääty asetukseen, vaan tekniikan kehittyessä on lainsäädännönkin uudistuttava jatkuvasti.

7. Pomosi äänestää mielellään puolestasi

Rikkaat ja hyvin koulutetut äänestävät aktiivisesti, pienituloiset ja vähän koulutetut eivät. Tilastot ovat tienneet tämän jo lähes sadan vuoden ajan. Helsingin yliopiston väitöstutkimus vuodelta 2019 paljastaa, että ero on tällä vuosituennalla entisestään kärjistynyt.

Esimerkiksi vuoden 2015 eduskuntavaaleissa ylempään korkeakoulututkinnon suorittaneista 30-vuotiaista 86 prosenttia äänesti. Pelkän peruskoulun suorittaneista 30-vuotiaista äänesti vain 31 prosenttia.

Ilmiö on Euroopan- ja maailmanlaajuinen ja vaikuttaa paljon EU-parlamentin kokoonpanoon.

10. Suomi on hyvässä turvassa yksin

Edelliset EU-vaalit käytiin erilaisessa maailmassa kuin tämänvuotiset. Suomessa moni vielä ajatteli, ettei Suomi tarvitse unioneja, natoja tai muita porukoita vaan on hyvässä turvassa yksin.

Jos edelleen tuntuu samalta, ei tarvitse välittää siitä, onko EU vahva vai heikko ja miten sen demokratia voi. Muussa tapauksessa kannattaa osallistua ja äänestää.

5. Ruokalahettien työehdot jokaiselle

Olisiko mukavaa bongailia soveluksesta, olisiko tänään jokin työkeikka tarjolla linja-autonkuljettajana, matkustamotyöntekijänä tai satamassa?

Äkkiseltään voi kuulostaa epätodennäköiseltä, että oma työsi muuttuisi samanlaiseksi kuin Woltin ja Foodoran ruokalaheteillä. Alustatalous kuitenkin laajenee huimaavaa vauhtia ja ulottuu koko ajan uusille aloille.

EU:ssa löydettiin vastikään sopu niin sanotusta alustatalousdirektiivistä, joka parantaa ja selkiyttää alustatyöntekijöiden asemaa jonkin verran. Monta kysymystä alustatyöstä on kuitenkin jäljellä. Jos haluat, että alustatyön ehtoja ratkotaan ilman työntekijöiden ääntä, äänestämättä jättäminen on oikea valinta.

8. Palkkaa vai ei, sama se

EU:ssa on arvioitu olevan noin kolme miljoonaa työharjoittelijaa. Noin puolet näistä harjoitteluista on palkattomia. Suomessakin on monenlaisia keinoja teettää nuorilla ilmaista työtä.

Onko väliä, saako harjoittelusta palkkaa? Jos asia on mielestäsi yhden-kevä, voit jättää äänestämättä.

Euroopan komissio julkaisi vastikään direktiivaloitteen työharjoittelun ehdoista. Euroopan ay-liike oli toivonut, että direktiivi kieltäisi palkattomat harjoittelut, mutta nyt julkaistun ehdotuksen perusteella niin ei ole käymässä. Direktiivin sorvaaminen jatkuu ensi kaudella, ja palkkakysymykseen taatusti palataan.

EU-vaalit 2024

- Vaalipäivä sunnuntai 9.6.2024
- Ennakoäänestys Suomessa 29.5.–4.6.2024
- Vaaleissa valitaan Euroopan parlamentin jäsenet: yhteensä 720, Suomesta 15
- Parlamentti on Euroopan unionin kansanedustuslaitos, joka säätää lait ja hyväksyy EU:n talousarvion yhdessä Euroopan unionin neuvoston kanssa
- Parlamentin käsittelemät Euroopan-laajuiset lait koskevat esimerkiksi ympäristöä, työelämää, turvallisuutta, muuttoliikettä, sosiaalipolitiikkaa, kuluttajien oikeuksia, taloutta ja oikeusvaltioperiaatetta

"Käsi pystyyn virheen merkiksi"

Jari Sivula kokee, että äänesti kaksissa viime vaaleissa väärin. Hänestä tavallisen työntekijän on vaikea nähdä vaalipuheiden taakse.

TEKSTI **Tua Onnela** KUVA **Susanna Chazalmartin**

Kun perussuomalaisten puheenjohtaja vuonna 2017 vaihtui **Timo Soinista Jussi Halla-ahoon**, haminalainen ahtaaja **Jari Sivula** innostui. Hän ajatteli, että puolueella oli edessään tyhjä pöytä ja mahdollisuus tarjota Suomen politiikkaan uusi vaihtoehto.

Kaksissa eduskuntavaaleissa sen jälkeen Sivula äänesti perussuomalaisia.

– En ollut ollut aiemmin ollut kiinnostunut politiikasta, mutta kun ryhdyin aktiiviseksi ammat-

tiyhdistysasioissa, yhteiskunnalliset asiat tulivat tutummiksi. Valitsin perussuomalaiset sen perusteella, mitä he lupasivat, eli että pidetään Suomen, suomalaisten ja vähävaraisten puolta, Sivula kertoo.

Tällä vaalikaudella hän on tullut toisiin ajatuksiin.

– Eipä se mennyt yhtään niin kuin luvattiin. Perussuomalaisten politiikka on ollut tosi raakaa varsinkin työntekijöitä ja vähäosaisia kohtaan. Otetaan niiltä, jotka ovat ennestään heikoimmilla, Sivula sanoo.

Moni duunari on pettynyt

Suomessa ei ole tyypillistä puhua ääneen siitä, ketä äänestää – eikä myöskään myöntää, jos kokee olleensa väärässä. Jari Sivula tekee molemmat, koska hän arvelee ja tietää, ettei ole ainoa perussuomalaisiin pettynyt duunariäänestäjä.

– Olen keskustellut monien samalla tavalla ajattelevien kanssa.

Hän kertoo, ettei tavallisen työntekijän ylipäättään ole kovin helppo nähdä vaalipuheiden taakse ja tehdä puoluevalintaa tiedon pohjalta.

– Koska olen ollut ay-toiminnassa pitkään mukana, olen saanut sieltä paljon tietoa ja ymmärrystä

↑ Jari Sivula pohtii, että mukana olo ay-toiminnassa on tuonut tietoa ja ymmärrystä yhteiskunnan toiminnasta. Se auttaa ymmärtämään myös vaalipuheiden taakse.

yhteiskunnan toiminnasta. Se on auttanut tosi paljon. Mutta jos et ole aktiivi, kyllä se on hyvin vaikeaa nähdä, mitä puolueet oikeasti ajavat ja miten esimerkiksi joku nyt tehtävä päätös vaikuttaa muuttaman vuoden päästä.

– Vaatisi ihmiseltä hirveästi aktiivisuutta ottaa selvää, Sivula sanoo.

Ei tuskaa eikä häpeää

Seuraavissa vaaleissa Jari Sivula äänestää jotakin muuta puoluetta kuin perussuomalaisia. Mitä, sitä hän ei vielä tiedä.

Sivula kertoo, että "takinkääntö" ei tunnu mitenkään vaikealta.

– Ei minulle tuota tuskaa tai häpeää sanoa, että äänestin väärin. Jos ihminen tekee virheen, sitten kättä pystyy virheen merkiksi ja korjataan se virhe. Ei siinä sen kummempaa. ●

**On vaikeaa
nähdä, mitä
puolueet
oikeasti ajavat.**

Mistä rahat
elämiseen, jos
jäätkin ilman työtä?

KASSA
Ja elämä jatkuu.

A-kassa.fi

Monta työtä,
monta alaa — yksi
työttömyyskassa!

Seuraa meitä somessa @AvoinKassa

MAAILMALTA

JANNE RONKAINEN

toiminnanjohtaja,
Suomen Ammattiliittojen
Solidarisuuskeskus SASK

Solidaarisuus on ay-liikkeen tärkein arvo

Ammattiyhdistysaktiivien solidaarisuus on ollut viime aikoina poikkeuksellisen vahvasti esillä suomalaisessa keskustelussa. On ihmetelty, miksi ahtaajat ja muut kuljetustyöntekijät ovat lakossa sellaisten vaatimusten puolesta, jotka eivät välttämättä heitä suoraan koske. Osalle ihmisistä on täysin käsittämätöntä laittaa yhteinen pitkän aikavälin etu oman lyhyen aikavälin edun edelle.

Useille meistä ay-aktiiveista taas on itsestään selvää, että yhdessä vaaditaan ja yhdessä saadaan – ei aina heti kaikkea, mutta kuitenkin keskimäärin paremmin kuin yksinään.

Liittojen ja sektoreiden välinen yhteistyö kotimaassa on samaa solidaarisuutta kuin kansainvälinen solidaarisuus ammattiliittojen välillä. Molemmissa heikompien osapuolten asioiden edistäminen mahdollistetaan vahvemman tuella.

Solidaarisuus ei liiku vain varakkaista maista köyhiin. Esimerkiksi Indonesiassa vahvemmat liitot Jakartan lentokentällä ovat tukeneet alihankintaketjun loppupäässä olevia työntekijöitä neuvotteluissa paremmista työsuhteen ehdoista. SASK ja suomalaiset kuljetusliitot tukevat Indonesian hanketta, mutta sisällöt he määrittelevät itse.

Yhä useammin solidaarisuus liikkuu myös köyhimmistä maista rikkaimpiin maihin, heikommilta liitoilta vahvemmille. Suomen keväästen lakkojen aikaan useat kymmenet kehittyvien maiden liitot osoittivat tukeaan suomalaisille liitoille ja työntekijöille puolustustaistelussamme lak-

ko-oikeuden ja muiden työehtojen puolesta. Muutamat liitot tiedustelivat, voisivatko ne tukea suomalaisia liittoja jollain muulla tavalla vieläkin enemmän.

Kansainvälisen solidaarisuuden vaikutusmahdollisuudet kasvavat myös, jos ja kun yritysten huolellisuusvelvoite eli yritysvastuudirektiivi hyväksytään EU:ssa keväällä. Jäsenvaltiot hyväksyivät sen jo, ja lehden ilmestymiseen mennessä se toivottavasti on hyväksytty myös Euroopan parlamentissa. Suomen hallitus oli kuitenkin vesittämässä työntekijöiden edunvalvontamahdollisuuksia tässäkin tapauksessa, mutta hyvä että edes vesitetty versio etenee.

Saksan ay-liike on panostamassa lisäresursseja direktiivin mukaiseen työntekijöiden oikeuksien puolustamiseen yritysten arvoketuissa. Kyse on siitä, että tuotetta myyvä yritys on vastuussa kaikista sen valmistuksen arvoketuista tapahtuvista ihmisoikeusloukkauksista ja viime kädessä myös korvausvelvollinen, jos rikkomuksia tapahtuu.

On mielenkiintoista nähdä, tuleeko direktiivin sisällöstä ay-liikkeelle uusi kansainvälisen edunvalvonnan väline, jossa tukea ja solidaarisuutta voidaan luontevasti antaa eri maissa toimivien liittojen ja työntekijöiden välillä.

Minun on aika kiittää AKT-lehden lukijoita mahdollisuudesta jakaa ajatuksiani kansainvälisestä ay-liikkeestä. Siirryn toukokuussa SASKin toiminnanjohtajan tehtävästä Teollisuusliiton palvelukseen – taistelu globaalien solidaarisuuden puolesta jatkuu. ●

ELÄKKEELLE

Rakasta Kokeile Katsele Budjetoï Yst
Maista Syö Nauti Ajattele Lepää H

Eläkkeelle meno ei ole rakettitiedettä, mutta arjen rutiinit menevät uusiksi

Viisasta valmistautua etukäteen ja kokeilla eri laskureita

Vanhuuseläkkeen hakeminen on aika yksinkertainen toimitus. Ei ole pakko edes tietää, missä työeläkeyhtiössä on vakuutettuna. Eläkeyhtiöt lähettävät väärään paikkaan tulleet hakemukset oikeaan osoitteeseen.

TEKSTI Jaakko Takalainen KUVA Ilkka Heino KUVITUS Getty Images

Myös ennenaikainen eläkkeen nostaminen tai eläkkeen lykkääminen on helppoa, kunhan laskee kaikki seuraukset tarkkaan.

Sokkonakin oikeaan osoitteeseen

Iän ylittäessä 55 ikävuotta alkaa vanhuudenturva ehkä kiinnostaa. Miten vanhuuseläkettä haetaan, työeläkeyhtiö Ilmarisen eläkejohtaja **Outi Pekkarinen**?

– Vanhuuseläkkeen hakeminen on suoraviivaista toimintaa. Täytyy selvittää työnantajaltaan, missä eläkeyhtiössä on vakuutettuna. Työsuhteen täytyy päättyä ennen eläkkeen alkamista, muuten eläkkeeseen ei ole oikeutta. Eläkehakemus on helpointa tehdä verkossa.

– Ja jos lähettää eläkehakemuksen väärään yhtiöön, ei sekään haittaa. Yhtiöt ohjaavat hakemuksen oikeaan paikkaan.

Ilmarisessa palvelun nimi on OmaEläke (www.ilmarinen.fi/henkiloasiakas/henkiloasiakkaan-asiointi/). Kokeillaanpa.

Vahvan tunnistautumisen jälkeen aukeaa valikko, josta löytyy vanhuuseläkkeelle haku. Vanhuuseläkehakemus tulee saataville OmaEläke-palvelussa aikaisintaan kaksi kuukautta ennen eläkkeen alkamista.

Samasta valikosta voi hakea osatyökyvyttömyyseläkettä ja osakuntoutustukea, työkyvyttömyyseläkettä ja kuntoutustukea sekä perhe-eläkettä.

Laskurilla saa selvyttä

Outi Pekkarinen kehottaa kaikkia palkansaaajia käymään tarkastamassa kertynyt työeläke joko oman eläkeyhtiönsä sivustoilla tai Työeläke.fi palvelun (www.tyoelake.fi/tyoelakeote/) sivuilta.

Pekkarisen mielestä omasta eläkkeestään kannattaa kiinnostua ajoissa, edes vähän. Nykyisin jo 17-vuotiaana tehty työ kartuttaa eläkettä. Ennen vuotta 2005 alle 23-vuotiaana tehty työ ei kartuttanut eläkettä.

– Nykyinen eläkesääntö on sillä lailla reilu, että jokainen työssä ansaittu euro kartuttaa eläkettä, sanoo Pekkarinen.

Työeläke.fi-sivustolta löytyvät laskurit eläkeikään, eläkearvioon, osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen (OVE), perhe-eläkkeeseen, YEL-tulosuositukseen ja eläkkeeseen perhevapaan ajalle.

OVEa ja lykkäyskorotusta, ennen vai jälkeen?

Entä jos haluaa saada työeläkettä jo ennen varsinaista vanhuuseläkettä? Tai haluaa jatkaa töissä eläkeiän jälkeen?

Osittaiseen varhennettuun vanhuuseläkkeeseen (OVE) ovat oikeutettuja 61-vuotiaat (1961 ja ennen sitä syntyneet) ja 62-vuotiaat (1962–1964 syntyneet). Vuonna 1965 ja sen jälkeen syntyneiden OVE-ikä vahvistetaan myöhemmin.

– OVE on joustava eläkelaji. Se jatkuu siihen saakka, kunnes jäät vanhuuseläkkeelle. Kertyneestä eläkkeestä voi valita maksuun 25 vai 50 prosenttia.

– Mutta on hyvä muistaa, jos jää OVELle ennen alinta vanhuuseläkeikää, sen ottaminen pienentää tulevaa eläkettä pysyvästi. Vähennys on 0,4 prosenttia jokaiselta kuukaudelta, joka on OVEN ja alimman vanhuuseläkeiän välissä, Pekkarinen toteaa.

Toisaalta hänen mukaansa osittainen vanhuuseläke antaa vapaat kädet työntekoon eläkkeen rinnalla. Voi tehdä töitä samanaikaisesti niin paljon kuin haluaa tai lopettaa työt kokonaan.

Sen sijaan jos ei jää vanhuuseläkkeelle heti kun se olisi mahdollista, tulevaa eläkettä kasvattaa lykäyskorotus. Sekin on 0,4 prosenttia, mutta siis plussaa, jokaiselta tehdyltä kuukaudelta alimman eläkeiän jälkeen. Jos ihminen esimerkiksi työskentelee 65-vuotiaasta 68-vuotiaaksi, nousee hänen lopullinen työeläkkeensä 14,4 prosenttia, mitä Outi Pekkarinen pitää huomattavana lisäyksenä.

– Verotuksen vaikutusta kannattaa arvioida verottajan sivuilla veroprosenttilaskurilla, Pekkarinen sanoo.

Turvaa myös pahan päivän varalle

Pekkarinen haluaa muistuttaa, että työeläkejärjestelmä tuo turvaa myös pahan päivän varalle esimerkiksi työkyvyttömyyden kohdalla. ●

Eläkkeelle meno rikkoo arjen rutiinit, säännöllisyys auttaa

Kysele, kokeile uutta, haista ja maista – älä jää sohvaperunaksi

Eläkkeelle meno muuttaa arjen rutiinit, päivittäinen tekeminen menee uusiksi. Työterveyspsykologi Heli Hannonen kannustaa uuteen elämänvaiheeseen astuvia olemaan uteliaita ja kokeilemaan uutta.

VANHUUSELÄKKEELLE JÄÄMINEN on monelle helpotus, mutta toisinkin voi olla. Joillekin hyvä työyhteisö ja työkaverit ovat olleet tärkeitä, ja työ on ollut merkityksellistä. Voiko eläkkeellä oloon valmistautua?

– Kyllä voi. Mutta on hyvä muistaa, että kun työ ei enää rytmitä elämää, elämä muuttuu. Ja muutos vaatii aina sopeutumista, sanoo työterveyspsykologi Heli Hannonen Työterveyslaitoksesta.

– Kun työkaverit jäävät pois, on parempi hakeutua johonkin ryhmään, olipa kyse sitten opiskelusta tai harrastuksista. Ihminen tarvitsee ympärilleen muita. Toki joillekin yksin opiskelu tai harrastaminen on luontevampaa.

Rutiinit auttavat

Hannonen vannoo myös rutiinien nimiin.

– Kun eläkeläisellä on mikä tahansa vakituinen ryhmä tai kokoontuminen, hän tapaa väistämättä muita ihmisiä ja saa keskustella. Rutiinien hankkimisen eteen kannattaa nähdä vaivaa.

Jos tulee olo, ettei ole kivaa, eläkeläisen kannattaa katsella ympärilleen: onko uusia asioita ja tekemisiä tarjolla? Pakko ei toki enää ole mihinkään.

– Mutta mitään tekemättömyys johtaa helposti sohvaperunaksi muuttumiseen, varottaa Hannonen.

Työterveyspsykologi Heli Hannonen viisi neuvoa eläkkeelle lähtevälle AKT:laiselle

1. Valmistaudu etukäteen, muuten eläkkeen ensimmäiset päivät ovat raskaita.
2. Anna itsellesi aikaa sopeutumiseen.
3. Älä jää sohvaperunaksi.
4. Muista syödä, liikkua ja nukkua tarpeeksi. Arjen rytmin ylläpito on keskeistä.
5. Nauti uudesta elämäntilanteesta: kokeile, katsele, haista ja maista.

AKT:n aloilla tulee monille fyysisiä vaivoja ja kulumia. Niitä Hannonen lääkitsisi salilla kuntolulla tai vaikka puutarhanhoidolla.

Aivoja kannattaa treenata

Lisäksi Heli Hannonen tähdentää mielen virkeyden ylläpitoa.

– Niin kuin lihaksia, myös aivoja voi treenata. Kaikenlainen lukeminen, sudokut, ristisanat ja kulttuuririennot ovat hyväksi mielelle, sanoo Hannonen.

Aivojen treenaamista on myös asioiden etukäteen suunnittelu.

– Mutta toisaalta: jos ensimmäiset kolme kuukautta eläkkeellä on tunnin tarkkuudella ohjelmoitu aamusta iltaan, sekin käy raskaaksi, Hannonen naurahtaa.

Surutyölle aikaa

Hannonen mukaan oma identiteetti, uusi minäkuva löytyy ajan kanssa eläkkeellä.

– Yhden päivän voi hyvin löhötä, olla vaan. Mutta sitten kannattaa nousta ylös ja lähteä ihmisten pariin.

– On hyvä antaa surutyölle tarpeeksi aikaa, jos työelämän ja työkavereiden jättäminen tuntuu pahalta. Tärkeintä on kokea iloa siitä mitä tekee, sanoo Heli Hannonen.

Ammattiliittojen kansainvälistä tukea tulvii Suomelle

Hallituksen työelämäheikennysesityksiä on seurattu erittäin huolestuneena laajalti ympäri Eurooppaa ja jopa maailmaa. Suomesta on tullut maa, jolle tarjotaan nyt tukea. Kansainvälisesti ymmärretään, että se mikä nyt tapahtuu täällä, voi pian tapahtua myös muissa maissa.

TEKSTI **Hannele Siika-aho ja Sini Silvàn**
KUVITUS **Getty Images**

Viimeksi 155 000 jäsenen amerikkalaisia kuljetustyöntekijöitä edustava Transport Workers Union of America (AFL-CIO) on lähestynyt pääministeri **Petteri Orpoa** sekä Yhdysvaltojen Suomen suurlähetystöä Washingtonissa ja pyytänyt hallitusta vetämään heikennysesityksensä pois.

AFL-CIO liittyy näin siihen koko ajan kasvavaan joukkoon, jotka ovat ilmaisseet huolensa suomalaisten työntekijöiden puolesta. Hallituksen esitysten toteutuessa Suomi menettää asemansa pohjoismaisena mallimaana, missä kolmikantaiset neuvottelut, yleissitovat työehtosopimukset ja neuvottelukulttuuri ovat säädelleet toimintaa ja olleet pohja hyvinvointivaltiolle. Kansainvälisesti on tajuttu, että uudistusten toteutuessa Suomi taantuu ja se on menettämässä nykyisen paikkansa maailman hyvinvointivaltioiden joukossa.

Tukea Norjasta, Ruotsista, Belgiasta ja jopa Turkista

Turkkilainen kuljetustyöntekijöitä edustava Seata-rers Union of Turkiye, Norjan ammattikuljettajien

liitto Yrkestrafikkförbundet, Ruotsin suurin, 500 000 jäsenen julkisten alojen ammattiliitto Kommunal, Euroopan julkisia työntekijöitä edustava EPSU, belgialaiset metallityöntekijöitä edustava ABVV-Metaal kuljetusalan työntekijöitä edustava BTB sekä ovat ilmaisseet solidaarisuutensa ja tukensa Suomelle ja suomalaisille työntekijöille.

Tukemassa on myös Pohjoismaainen kuljetustyöntekijöiden liitto NTF. Se edustaa 40:tä kuljetusalan ammattiliittoa ja 335 000:ta kuljetusalan työntekijää viidessä Pohjoismaassa. NTF tukee suomalaisia kollegoita, jotka taistelevat hallituksen vaarallisia ja radikaaleja toimia vastaan.

Eurooppalainen kuljetusalojen federaatio ETF, joka edustaa noin viittä miljoonaa kuljetusalan työntekijää ympäri Eurooppaa, kertoo tiedotteessaan, että paitsi kuljetusala myös koko ammattiyhdistysliike on nyt uhattuna. Suomen hallituksen yritys suitsia lakko-oikeutta ei sen mukaan ole eurooppalaisten arvojen ja käytäntöjen mukaista.

Kansainvälistä kuljetusalojen federationia (ITF) edustavat puoli miljoonaa ahtaajaa ovat niin ikään

huolissaan siitä, millaista uhkaa nämä esitykset merkitsevät työntekijöiden oikeuksille ja sosiaaliturvalle.

Mielenosoituksia suomalaisten puolesta

Kaikki liitot ja järjestöt ilmaisevat solidaarisuutensa suomalaisille ja kehottavat hallitusta tarttumaan vielä neuvottelutiehen. Ne muistuttavat myös siitä, miten lakko-oikeuden rajoittaminen tulevien lakiesitysten voimaantulon varmistamiseksi ei kuulu demokraattiseen yhteiskuntaan.

Eri maissa ollaan valmiita jopa osoittamaan mieltä Suomen työntekijöiden puolesta. ETF on kutsunut jäsenjärjestönsä ympäri Eurooppaa osoittamaan mieltä Suomen suurlähetystöjen edessä ennen vappua.

– Suomi on pudonnut hyvin nopeasti arvostetusta mallimaasta Euroopan peräpäähän, jossa laajasti poljetaan työntekijöiden oikeuksia. Viesti ympäri maailman on selkeä: Älkää missään tapauksessa tulko tänne töihin, vaan kiertäkää tämä maa kaukaa. Mutta se lienee ollutkin todellinen tarkoitus, AKT:n puheenjohtaja **Ismo Kokko** toteaa. ●

"Pitää vain osata kysyä"

Helsingin Autoalantyöntekijät, osasto 007 ry, tuttavallisemmin osasto Seiska, järjesti jäsenhankintakampanjan syksyllä 2023. Kampanjan ja aktiivisen panostamisen avulla jäsenmäärä kasvoi vuoden aikana noin 200 jäsenellä. Miten tämä tapahtui?

TEKSTI **Hannele Siika-aho** KUVA **Vesa-Matti Väärä**

Osastossa herättiin pienenevään jäsenmäärään ja päätettiin, että asialle on tehtävä jotain. Ensimmäiseksi pohdittiin sitä, mistä ja miten jäseniä helpoiten saa, kertoo osaston puheenjohtaja **Juhapentti Saarela**.

Seiskan toiminta-alueella on paljon pieniä työpaikkoja, joissa ei ole luottamusmiestä ja näihin on vaikea osastona päästä kiinni. Toisaalta alueella on myös kymmenkunta isoa työpaikkaa, joissa on jo vanhoja jäseniä ja myös luottamusmies löytyy. Osasto päätti keskittää voimavaroja näihin. Koska toimikunnan aktiiveista suurin osa on nykyisiä tai entisiä luottamusmiehiä tai muutoin työpaikkatason kokemusta omaavia, heidän on ollut helppo lähestyä jäseniä työpaikoilla.

– Kyse ei ole sinällään monimutkaisesta asiasta, pitää vain osata kysyä. Aina kysyminen ei kuitenkaan riitä, vaan työkaveri pitää myös saada ymmärtämään jäsenyyden merkitys, muistuttaa Saarela.

Kampanjaan on kuulunut puhelinkampanjointia ja työpaikoilta on vielä etsitty liittoon kuulumattomia, joille on henkilökohtaisesti tarjottu jäsenyyttä. Kysy jäseneksi, kerro jäsenyyden hyödyt ja edut, konsepti on yksinkertainen.

– Mutta uusille ja vanhoille jäsenille pitää myös tarjota jotain. Osastolta lähtee aina oma jäsenkirje uusille jäsenille ja lisäksi järjestetään erilaisia koulutustilaisuuksia mutta myös ”kissanristiäisiä”, kertoo Saarela.

Syksyllä kampanjaa vauhdittivat myös maan hallituksen aloittamat ennennäkemättömät työehtojen heikennyspyrkimykset. Työpaikoilla on kerrottu, mitä tarkoittaa työehtosopimus ja mitä voi merkitä, mikäli yleissitovuus häviää. Jokaisella työntekijällä tuntuu myös olevan joku, joka kärsii hallituksen suunnitelmista tavalla tai toisella.

Yhteistyötä liiton kanssa

Hyvien kokemusten myötä viimesyksyinen kampanja oli vasta alkusoihtoa ja kesälomien jälkeen aktiivista jäsenhankintaa jatketaan.

↑ Kysy jäseneksi, kerro jäsenyyden hyödyt ja edut, -konsepti on yksinkertainen, osaston 007 puheenjohtaja Juhapentti Saarela kertoo.

Nämä isot työpaikat osasto hoitaa jatkossakin omin voimin, mutta liitolta toivotaan tukea pienten yritysten potentiaalisten uusien jäsenten tavoittamiseen. Esimerkkinä Saarela mainitsee järjestöauton kierrokset.

– Aina kun järjestöauto alueen huoltoasemalla tai levähdyspaikalla vierailee, on osastosta joku muka-

na makkaraa paistamassa tai muuten avustamassa, Saarela toteaa.

Kevään aikana tullaan palkitsemaan ansioitunein jäsenhankkija jollain ”virkistävällä” lahjalla. Juhapentti Saarelan mukaan jäsenhankinta on loppujen lopuksi yksinkertaista: kysy jäseneksi ja perustele jäsenyyden edut. ●

KIITOS

AKT on toiminut työtaistelujen terävänä kärkenä

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT on ollut kevään työtaisteluissa eturintamassa. Vaakalaudalla on suomalainen työelämän sopimusjärjestelmä. Liiton jäsenet ovat olleet sitkeästi vastustamassa työntekijöiden aseman heikentämistä. Lakot keskeytettiin ja hallitukselle annettiin tilaisuus neuvotella – joka ministeri Satosen mukaan lakkojen aikana ei onnistunut. Jatko tullaan näkemään.

TEKSTI Sini Silvàn KUVAT Sari Mikkola, Ari Lehtola, Hannu Tuovinen, Sini Silvàn, Jani Laukkanen

Kevään pitkät poliittiset työtaistelut eivät ole olleet AKT:lle helppoja. Lakot ovat vaatineet isoa taloudellista panosta, mutta myös raskaita päätöksiä. Yhteiskunnallinen mieliala pysyi silti kuukausien mittaan lakkoilijoiden puolella. Vaikka gallupit osoittivat pientä lakkoväsymystä, SAK:n Verianilla teettämä tutkimus osoitti, että yli puolet suomalaisista hyväksyi lakot (13.3.). Vielä suurempaa oli tuki sille, että hallituksen tulisi neuvotella palkansaajaliikkeen kanssa.

AKT on näkynyt ja kuulunut myös mediassa niin politiikkaradiossa, A-studiossa kuin Viimeinen sana -ohjelmassa. Näkyvyyttä on ollut paitsi lakkojen myös kannanottojen osalta. Esimerkiksi 12.4. Iltalehdessä paikallisesta sopimisesta: "AKT:lla on todellinen pelko, että syntyy aloja, joilla ei ole minikäänlaisia työehtoja".

AKT:n työtaistelut on noteerattu myös kansainvälisesti. Esimerkiksi puoli miljoonaa ahtaajaa osoitti tukeaan Kansainvälisen kuljetustyöntekijöiden federaation ITF:n kautta. Tukensa ilmaisi myös Pohjoismainen kuljetustyöntekijöiden liitto NTF, Ruotsin suurin ammattiliitto Kommunal ja Norjan ammatikultajien liitto Yrkestrafikkforbundet.

– Tässä ollaan tosissaan ja isojen asioiden edessä. Suurin merkitys näillä työtaisteluilla on ollut siinä, että asia nyt varmasti ymmärretään. Kun suomalais-

ta työelämää viedään selvästi heikompaan suuntaan työntekijöiden kannalta, niin kukaan ei pääse sanomaan, ettei tiennyt mitä tapahtuu. Olemme saaneet suomalaiset työntekijät tietoisiksi siitä, mitä heikennykset ja leikkaukset pitävät sisällään ja myös sen, mikä merkitys tästä eteenpäin kaikilla tulevilla eduskuntavaaleilla on, AKT:n puheenjohtaja Ismo Kokko sanoo.

Nyt jokaisen pitäisi tajuta, että työelämä tulee muuttumaan. Isossa mittakaavassa suomalaista sopimustyhteiskuntaa, jossa työmarkkinajärjestöt neuvottelevat keskenään, ei enää ole samalla tavalla kuin se on aiemmin ymmärretty.

– Toki meillä on edelleen sopimustoimintaa, mutta isossa kuvassa asiat on siirtyneet päätettäväksi eduskuntaan. Joka kerta kun suomalainen ihminen äänestää, pitäisi miettiä, mitä annettu ääni merkitsee oman työnteon kannalta, Kokko toteaa.

"Me olemme olleet eturintamassa"

– Me AKT:ssa olemme olleet eturintamassa protestoimassa tätä oikeistohallituksen harjoittamaa työelämänheikennyspolitiikkaa vastaan. Kiitokset joka ikiselle AKT:n jäsenelle, että tuki on ollut vahvaa ja siihen on ollut hyvä luottaa.

Työmarkkina-asiat ovat nyt aivan oikeasti ja konkreettisesti politisoituneet. Tämä kaikki muuttui vaalipäivänä vuosi sitten huhtikuussa.

Työelämäasiat, jotka aikaisemmin sovittiin järjestäytyneiden työnantajien ja työntekijöiden välillä, on siirretty eduskuntaan. Ja ne on siirretty siksi, että 70 prosenttia kansasta äänesti ja äänestää jotain muuta kuin työväenpuolueita. Kokko arvioi, että niin kauan kuin tilanne pysyy tällaisena, asiaan tuskin tulee muutosta.

– Mikäli tilanne muuttuisi eduskunnassa toisenlaiseksi, työnantajat tulisivat todennäköisesti toisiin ajatuksiin, että ”sovitaanko taas”.

Nyt EU-vaalit ja niissä äänestäminen ovat tärkeämpi asia kuin koskaan. Tämä muutos, mikä tapahtuu nyt Suomessa, on vaarassa tapahtua koko Euroopan mittakaavassa.

– Jos keskustaoikeiston konservatiivit ja laitaoikeisto saavat vaalivoiton, niin tämä sama oikeistopolitiikan vyöry toistuu Euroopassa. Sitä pelätään muissakin Pohjoismaissa, kuten Norjassa, jossa on seuraavaksi parlamenttivaalit.

Muutosta voi tehdä omalla työpaikalla

Vähintä, mitä yksittäinen AKT:n jäsen voi tehdä, on käydä keskustelua näistä asioista työpaikalla. Jokainen voi kertoa muille mielipiteensä.

– Kaikista pahin juttu on olla hiljaa. Ei tarvitse tehdä puhumiseen niin korkeaa kynnystä. Sitten ehkä rohkaisisin, että kyllä työpaikoilla saa puhua politiikkaa. Koska poliittiset päätöksentekijät vaikuttavat työntekijöiden asemaan, miksi työntekijät olisi suljettu pois siitä keskustelusta.

Kokko muistuttaa, että jos työpaikalla sanotaan, että ”täällä ei ole hyvä puhua politiikkaa”, sillä tarkoitetaan, ettei ole hyvä puhua yhteiskunnallisista epäkohdista tai epätasa-arvosta. Muuten politiikan puhumisen nähdään olevan ”ihan oookoo”. Eli jos puhutaan kodista, uskonnosta ja isänmaasta, se on hyväksyttävää asia. Jos taas puhutaan ihmisoikeuksista, se on ikävää politiikkaa.

Työpaikoilla tarvitaan jämäkkää ja todella aktiivista toimintaa tulevana kuukausina. Uusia lakeja tulee voimaan, mutta työehtosopimuksista neuvotellaan jälleen ensi vuoden alussa. Sitä silmällä pitäen työpaikoilla tarvitaan jäsenhankintaa ja uusia jäseniä.

– Joka ikisellä työpaikalla on tärkein asia, onko työehtosopimuksia ja mikä niiden sisältö on.

– Jatkossa meidän suurin huolenaiheemme on, tehdäänkö enää työehtosopimuksia sillä tavalla kuin me olemme Suomessa tottuneet. Mikä on luottamusmiesten asema työpaikoilla? Miten ihmiset tulevat näiden leikkausten jälkeen toimeen?

Pitkälti tämä tarkoittaa sitä, että työehtosopimuskierröksellä pitää puntaroida, voidaanko saada meidän jäsenillemme jotain asioita takaisin tai voidaanko puolustaa olemassa olevaa? Sitä, mikä lainsäädännössä mahdollisesti menetetään.

Nyt ratkotaan myös sitä, miten tulevat sukupolvet pärjäävät.

– Tuleeko Suomesta Amerikan kaltainen maa, jossa tehdään kahta tai kolmea työtä, eikä tulla omalla palkalla toimeen.

Positiivista virettä kuitenkin näkyy

Myönteinen asia tässä tilanteessa on Kokon mukaan se, että järjestäytyminen nousee aivan toisenlaiseen arvoon kuin mitä se on viimeiset vuosikymmenet ollut.

– Nyt viimeistään työntekijöiden on herättävä siihen, että sillä, mitä itse tekee, on merkitystä. Joka ikisellä yksilöllä on merkitystä. Kääntäen niin, että kun järjestäytyminen pääsi rapautumaan, niin tässä on lopputulos.

Työehtojen määräytyminen kulkee nyt kohti työpaikkoja ja yksilöitä. Siinäkin mielessä järjestäytymisellä on ihan sama merkitys kuin 100 vuotta sitten, kun ammattiyhdistysliike aloitti.

– Ihminen voi omalla tekemisellään vaikuttaa, se on ihan ratkaisevaa. ●

Aikajana

Kesäkuu 2023

hallitusohjelma julkaistaan

Syksy 2023

#PainavaSyy -kampanja alkaa

14.12.

Päivän lakossa olivat mukana AKT:n kuorma-autoala, linja-autoala, kaupan automiehet, säiliöauto- ja öljytuoteala, matkatoimistoala, terminaalitoiminta, huolinta-ala sekä ahtaus. Lakot koskettavat 17 000 kuljetusalan työntekijää.

1.2.–2.2.

AKT:n lakot koskettivat 20 000 työntekijää. Mukana olivat kuorma-autoala, linja-autoala, matkahuoltoala, kaupan automiehet, säiliöauto- ja öljytuoteala, matkatoimistoala, terminaalitoiminta, huolinta-ala, huolto- ja korjaamot, AKT:n Viking Linen työntekijät ja ahtausliikkeiden toimihenkilöt sekä ahtausala. Tällä kertaa mukana ovat myös lentokentät eli matkustamohenkilökunta, lentokenttien tankkaustoiminta ja AirPro/ramp-kuljettajat. Lentoasemilla historiallinen viiden liiton yhteinen lakko sulki pääosan lentoliikenteestä kahdeksi päiväksi. Linja-autonkuljettajat olivat töissä 1.2. ja toivat mielenosoittajat Helsinkiin Senaatintorille, jossa järjestettiin 13 000 hengen Stop Nyt -mielenosoitus.

14.–16.2.

AKT:n ahtaajat lakossa. AKT:n linja-autonkuljettajat sekä huoltokorjaamojen henkilökunta lakkoilivat keskiviikkona ja torstaina 14.–15.2.

11.3.–8.4.

Ahtaajat ja osa muita satamiin liittyviä työntekijäryhmiä olivat mukana neljän viikon poliittisessa lakossa, joka kosketti AKT:ssä noin 2000 työntekijää. Lakko keskeytettiin 8.4.

8.4.

Hallitukselle annettiin mahdollisuus avata neuvottelut – aika näyttää tarttuuko se siihen.

MINUN
TYÖNI

AKT:n jäsenet kertovat
työnsä merkityksestä.

Hannu Turunen, Kuopio

IKÄ: 59 vuotta

AMMATTI: linja-autonkuljettaja

TYÖNANTAJA: Pohjolan liikenne

AKT:n Kuopion osasto 016:n
puheenjohtaja

Palveluammattissa ihmisten apuna

Ajaminen on kivaa, mutta työn ilo ja kiinnostavuus
syntyy ihmisten kohtaamisesta, sanoo Hannu Turunen.

TEKSTI JA KUVAT **Sami Turunen**

"VALMISTUIN AUTOPELTISEPÄKSI ja automaalariksi ja tein erilaisia hommia teollisuudessa ja sahoilla ennen armeijaa. Armeijassa ajoin rekka-kortin ja siviiliin päästyäni huomasin ilmoituksen linja-autonkuljettajan kurssista. Sanoin silloiselle tyttöstävälleni, että jos tuonne pääsen, ei varmasti tarvitse enää vaihtaa ammattia.

Nyt olen ajanut linja-autoa 35 vuotta enkä ole ollut työttömänä päivääkään.

Nykyisellä työnantajalla olen ollut kymmenen vuotta. Iisalmen, Kuopion ja Joensuun väliä on tahkottu sen verran, että tiet ovat jo aika tuttuja. Olen ajanut kaikkea mahdollista: kouluvuoroja, kaukoliikennettä, tilausajaja, pika- ja yövuoroja sekä palveluliikennettä.

Tällä hetkellä ajan paikallisliikennettä Kuopion ja Siilinjärven välillä. Teen aamuvuoroa arkisin, enää ei tarvitse olla reissuhommissa. Työt alkavat kello 4 tai 5. Auto haetaan varikolta ja ajetaan tyhjänä

Ihmiset ovat työn iso
rikkaus. Monenlaiset ajot
niin koululaisten, vanhusten
kuin erityisryhmien kanssa
ovat opettaneet ihmisten
kohtaamista.

Siilinjärvelle ja sieltä aletaan tuomaan työntekijöitä aamuksi Kuopioon.

Nykyään ajaa tulee vähemmän, mutta joskus ajoin yli 80 000 kilometriä vuodessa. Onhan tässä ajettu yhteensä miljoonia kilometrejä.

TYÖ ON TARKOITTANUT itselle sitä, että siitä saa palkan mutta myös säännöllisyyden, mikä pitää kiinni elämässä. Toivoisin, että kaikilla ihmisillä olisi mahdollisuus samaan.

Ilman kuljettajia koululaiset eivät pääsisi kouluun tai työläiset töihin. Siksi työ on tärkeää, ilman meitä ei yhteiskunta pyörisi.

Kipinä omaan työhön tulee siitä, että se on palveluammatti ja siinä näkee paikkoja ja ihmisiä. Liikkuva työ sopii minulle, ei minusta olisi tekemään töitä neljän seinän sisällä.

Ihmiset ovat työn iso rikkaus. Monenlaiset ajot niin koululaisten, vanhusten kuin erityisryhmien kanssa ovat opettaneet ihmisten kohtaamista. Myös omalla asennoitumisella on suuri merkitys, ja olen aina yrittänyt suhtautua positiivisesti kaikkiin tilanteisiin. Koen olevani sosiaalinen, se on tärkeää, koska asiakas lopulta tuo leivän pöytään.

Ammattiliittoon kuuluminen on ollut itsestäänselvyys. Liitto on ollut aina tukena kaikissa tilanteissa. Itsekin olen ollut halukas pitämään toisten puolta ja tarjoutunut hoitamaan asioita, jos kaikki eivät halua sitä itse tehdä.

Jos joku pohtii tulevaa ammattiaan, sanoisin että tämä on yleensä täysipäiväinen vakityö, jossa palkkin on kohtalain ja maisemat vaihtuvat koko ajan. Mutta edellytys alalle tietysti on, että tykkää ajamisesta.

KULJETTAJAN TYÖ on aika vastuullista. Linja-auto on arvokas, mutta lisäksi kyydissä voi olla 50 ihmistä. Siksi pitää asennoitua siten, että kaikki pääsevät turvallisesti paikasta a paikkaan b. Työkavereiden kanssa keskustellaan usein, onko palkka kohdallaan vastuuseen nähden.

Itselleni ei ole kertaakaan sattunut mitään vakavaa, mikä olisi jäänyt mieleen kummitelemaan. Jotain läheltä piti -tilanteita on toki ollut ja eläimiä on tullut nähtyä, mutta esimerkiksi hirveen en ole ikinä törmännyt.

Ihmiset tulevat etuovesta ja menevät ulos keski- tai takaovesta. Kun autoissa maksetaan entistä vähemmän rahalla, asiakkaan ja kuljettajan välillä tarvitsee ottaa aika vähän kontaktia. Itse yritän ottaa edes katsekontaktia, kiittää ja sanoa heiheit. Ehkä työssä vähän kaipaisi perusystävällisyyttä, ihan pari sanaa kuten vaikka 'hyvää huomenta' riittäisi. Mutta kyllä meidän seudulla ihmiset tervehtivät edelleen eri lailla kuin isommissa kaupungeissa.

Ihmiset pitävät itsestäänselvyytensä, että auto tulee aina ajoissa ja vie seuraavaan paikkaan. Kaikki eivät ehkä ihan ymmärrä, miten isossa roolissa kuljettaja on ja mitä kaikkea hän tekee, että kulkeminen olisi kaikille mahdollisimman helppoa.

MINULLA ON OLLUT aina hyvä ja innostava työyhteisö, vaikka sen rooli onkin muuttunut. Aiemmin, kun linjoja ja kuljettajia oli enemmän, työkavereita tavattiin tiiviimmin varikolla, Matkahuollossa ja yöpymispaikoissa. Nykyisin työ on yksinäisempää, mutta kyllä kollegoita nähdään edelleen varikolla ja käydään hyviä keskusteluja. Meillä on hyvä henki, ja

↑ Tässä ammatissa on oltava fyysisesti kunnossa. Täällä uimahallilla on hyvä myös turinoida miesten kanssa saunassa.

olen saanut pitkiä ystävyssuhteita. Se on yksi tekijä, mikä on pitänyt alalla.

Ammattiliittoon kuuluminen on ollut itsestäänselvyys. Liitto on ollut aina tukena kaikissa tilanteissa. Itsekin olen ollut halukas pitämään toisten puolta ja tarjoutunut hoitamaan asioita, jos kaikki eivät halua sitä itse tehdä.

Työnantajan kanssa ei ole tarvinnut ikinä väänätä mistään isommista asioista. Jos jotain pientä on ollut, kaikki on korjattu ja oikaistu. Työnantaja on panostanut myös työterveyshuoltoon ja tuonut

työntekijöille esimerkiksi e-passin harrastuksia varten.

Minun pitäisi jaksaa vielä kuusi vuotta työelämässä. Onneksi mieheen ei ole tarvinnut tehdä isompia remontteja ja työnantajakin on ymmärtänyt, että vanhemmille työntekijöille kannattaa räätälöidä hieman helpompaa työnkuvaa.

Tässä ammatissa on oltava fyysisesti kunnossa. Siksi kävelen, uin, jumppaan ja käyn kuntosalilla säännöllisesti. Täällä uimahallilla on hyvä myös turinoida miesten kanssa saunassa. Sillä pysyy pää kunnossa. ●

Turvallisuus lentoemäntien työn ykkösasia

Lentoemäntien ja stuerittien yhdistys SLSY järjestää toukokuun lopussa kansainvälisen matkustamohenkilökunnan työtä esiintuovan CabinCrew-päivän.

Tapahtumassa tavoitteena on tavata kollegoja kaikista lentoyhtiöistä.

- Koneessa ollaan viranomaismääräysten takia, ei pelkästään kahvia keittämässä tai drinkkejä tarjoilemassa, kiteyttää Finnairin työhuonekunnan toimikunnan puheenjohtaja Kirsimarja Kavasto.

TEKSTI JA KUVA **Hannu Tuovinen** KUVITUS **Kristina Sarivaara ja Getty Images**

Kun **Kirsimarja Kavasto** aloitti lentoemäntänä Finnairilla 27 vuotta sitten, hänellä oli takana jo toinen ammatti. Kymmenen vuotta ammattimuusikkona, soittimena klarinetti. Opetustehtäviä ja lyhyitä produktioita maakuntaorkestereissa ja kansallisooopperassa.

Koesoitot eri orkestereihin eivät vieneet uralla eteenpäin. Mitta tuli lopulta täyteen. Ja tuli kuin mitatiluksena kurssihaku Finnairille lentoemännäksi.

Lentoemäntä on monen toiveammatti, oliko se tuolloin vuonna 1997 myös Kirsimarjan?

– Ehkä viisivuotiaana pidin sitä toiveammattina. Sain seurata tätini pitkää lentoemännän uraa Finnairilla eikä minulla ollut muita mielikuvia kuin mitä se oikeasti on, Kavasto puntaroi.

Vastuuta ja unelmaa

On siis kysyttävä, millaista lentoemännän todellisuus on. Kai sentään jonkinlaista unelmaa?

Kavasto innostuikin kuvaamaan lentoemännän työstä sitä puolta, joka ei ole kahvin kaatamista ja tarjoilua. Vaikka palvelunhalu on yksi päällimmäisistä vetovoimista alalla.

– Porukassa on intohimo tehdä kaikki voitava matkustajan eteen. Käännetään kaikki kivet ja kolot,

että saamme jotain vastaavaa järjestettyä, jos asiakas ei ole esimerkiksi saanut erityisruokavalionsa mukaista ateriaa, Kavasto kertoo.

Hän muistuttaa, että matkustamohenkilöstö on vastuussa ensivastehoidosta, he ovat ensimmäisiä sairaanhoitajia, ensimmäisiä palomiehiä ja ainoita poliisejakin. – Omalle kohdalle on satunut kaksi tulipaloa, yksi ilmassa ja yksi maassa.

Pandemian jälkeen lentomatkustaminen on palannut suosioon ja matkustajissa on aiempaa enemmän ikääntyneitä ja heikkokuntoisiaakin.

– Viikoittain sattuu pyörytymiä ja vakavampiakin sairauskohtauksia. Myös häiriökäyttäytymisen voi havaita yleistyneen, kuten muuallakin yhteiskunnassa.

Kavaston mukaan arvaamattomuus on lisääntynyt. Matkustaja saattaa tuumia, että nukahtamispilleri on hyvä pitkällä lennolla mutta kenties haluaakin aterian kanssa ensin lasin viiniä. Seuraukset voivat olla pahat, jopa ihmettelyt miksi poliisi on kentällä vastassa. Muistissa ei ehkä ole, että tuli runneltua koneen vessaa.

Mutta Kavasto listaa mielellään niitä lentoemännän työn plussia:

Jäsenyyden tuoma selkänöja tuntuu hyvältä aikana, jota sävyttävät maan hallituksen käyttämät termit 'kehittäminen ja uudistaminen'.

– Parhaita puolia on vaihteleva työaika eli ei 'kahdeksasta neljään' -kaavaa. Työpäivät saattavat venyä pitkiksi mutta sitten on paljon vapaata myös.

– Työ ei koskaan seuraa kotiin, se (lentokone) jää aina kentälle. Kukaan ei soittale, että tulisitko tekemään vielä yhden jutun. Työ on työtä ja vapaa-aika on vapaa-aikaa!

Miinuksia Kavasto löytää tietenkin juuri samoista asioista kuin plus-puolelta: työ on epäsäännöllistä, lennot pitkiä ja mihin vuorokauden aikoihin tahnassa, aikaerot ja niiden tuoma väsymys. Epäsäännöl-

Suomen lentoemäntien ja stuerittien yhdistys

- AKT osasto 208 SLSY ry
- AKT:n yhteisöjäseneksi 2015 ja varsinaiseksi 2018 tammikuusta
- Jäseniä n 1750 joista Finnairilla n. 1340; jäseniä myös Jetflitella ja Norralla
- Mukana toukokuun lopulla kansainvälisessä matkustamohenkilökunnan työn tarkoitusta esiintuovassa CabinCrew-päivässä Helsinki-Vantaan lentokentällä

↑ Kirsimarja Kavasto viihtyy Lohjalla. – Kaksi vuotta sitten lähdettiin Vantaalta, järvimaisema houkutti.

linen työ on fyysisesti kuormittavaa, paineistetussa tilassa 3000 metrin korkeudessa.

– Reagointi on yksilöllistä, joten saavat vuoristotaudin helposti ja toiset kestävät paremmin.

Kavasto pitääkin tärkeänä, että alalle tullaan tiukkojen karsintojen kautta. Viimeisimmässä rekrytoinnissa paria sataa paikkaa haki 4000 halukasta. Allergiat ja heikko paineensietokyky saattavat yllättää hakijan ja rekryssä ei pääsekään aloituskierrosta pitemmälle.

Aina kivat työkaverit

Kavasto painottaa, että sosiaalista elämää on jaksettava ylläpitää työn epäsäännöllisyydestä huolimatta.

– Että kavereina olisi muitakin kuin työkavereita. Epäsäännöllinen työaika tarkoittaa, että et välttämättä ole kotona, kun on syntymäpäiväjuhlia tai kun juhliitaan joulua ja juhannusta.

Työyhteisö onkin Kavastolle korvaamaton voimavara, hyvinvointinappula työvuoroja säätevissä tehokkuusalgoritmissa.

– Me olemme siitä omituinen yhteisö, että työkaverit ovat aina kivoja. Kivoja vaikka vaihtuvat jatkuvasti. Harvoinhan me lennetään samoilla porukoilla, Kavasto kuvailee.

Kivan kokeminen on tärkeä juttu, iso osa työhyvinvointia.

– Kun matkustamon ovi laitetaan kiinni, siellä ei ole ketään muita kuin me. Se on se tiimi, jossa jokainen luottaa täysin toisiinsa.

Chief purserina Kavasto huolehtii, että kollegat ovat juuri niin vireitä kuin he pystyvät olemaan. Pitkään lento ei saa alentaa toiminnan tasoa.

Japanissa tammikuussa sattunutta lento-onnettomuutta hän pitää koulutusesimerkkinä: takana oli pitkä lento ja kun laskussa kone joutui onnettomuuteen, matkustamon henkilökunta sai kaikki ulos koska toimi harjoitellusti ja oikein. Pitkä lento ei heikentänyt toimintavalmiutta. Kone tuhoutui.

AKT on selkänöja

SLSY:n liittymistä AKT:n osastoksi (v. 2018) Kavasto pitää hyvänä, jopa yhdistyksen olemassaolon ehtona. Isomman organisaation ja byrokraattisuuden opettelussa meni aikansa, mutta jäsenyyden tuoma selkänöja tuntuu hyvältä aikana, jota sävyttävät maan hallituksen käyttämät termit 'kehittäminen ja uudistaminen'.

– Myös erään ministerin suosimaa 'pakko'-sanaa käytetään liian usein, ikään kuin ei olisi vaihtoehtoja.

Kivan kokeminen on tärkeä juttu, iso osa työhyvinvointia.

– Lakko-oikeuden rajoittamisinnolle on selvä syy: ei haluta vääntää työntekijöiden kanssa. Toivon hartaasti järkiintymistä. Keskusteluyhteys on tärkeä.

Kavasto muistelee yhden pääjohtajan ikävää kommenttia tes-kierroksella: "Bussipysäkillä riittää paikalle si tulijoita, voit ottaa lähijunan Hankoon jos ei kelpaa".

Lohjalla omakotitalossa asuvalle Kavastolle musiikki on tuiki tärkeää. Aviomies Jukka työskentelee Viking Linella keittiössä. Perheeseen kuuluu myös täysikäinen poika, labradorinnoutaja Maki ja tuikeasilmäinen kissa Nappi.

Kausikortit on hankittu oopperaan ja Lohjan oman orkesterin saliin piipahdetaan silloin tällöin. Nuoruuden soitin klarinetti päättyi jo hyvän aikaa sitten uuden soittajan hoiviin.

– Eikä sentään päätynyt kynttilänjalaksi kuten ensin kaavailin, Kirsimarja naurahtaa. ●

Näin se käy Vappumarssille varautuminen

Tihkusade tai helle. Vappumarssin tunnelma on aina lämmin.
Tänä vappuna jos koskaan on syytä lähteä liikkeelle.

TEKSTI JA KUVA Hannu Tuovinen KUVITUS Silva Kärpänoja

↑ AKT osasto 007:n aktiivi Sami Kokkonen on kantanut ammatti-
osastonsa lippua monessa säässä, tihkusateessa ja paisteeessa.
– Tilauksessa on hyvä sää. Saa nähdä miten säiden herrat hoitavat
hommansa, kun työväen vapun osallistujat ottavat omat roolinsa.

Munkit perinteiseen tyyliin

6 munaa
3 dl hapanta kermaa
3 rkl sokeria
100 g vehnäjäuhoja

Munat ja puolet sokerista vatkataan vaahdoksi, samoin vaahdotetaan hapanta kermaa ja toinen puoli sokerista. Vaahdot yhdistetään ja vehnäjäuhot lisätään seokseen vähitellen. Kun vehnäjäuhot ovat vähän aikaa paisuneet, paistetaan munkit. Kuumennettu munkkipannu voidellaan ja jokainen syvennys pannaan puolilleen taikinaa. Kun munkki on paistunut ruskeaksi toiselta puolelta, käännetään se nopeasti haarukalla ja toinenkin puoli ruskistetaan. Munkit kierretään sokerissa. Tarjotaan hillon tai kermavaahdon kera.

Lähde: Keittotaito, WSOY 1932

Sami Kokkonen on ay-kumppaninsa Jari Tasasen kanssa kantanut AKT:n ammattiosasto 007:n lippua monissa vapuissa viime vuosina. Välillä on menty tihkusateessa, melko usein koleassa säässä mutta aina lämpimässä tunnelmassa.

Muutama vuosi sitten Kokkonen hankki uuden kaksiosaisen puisen lipputangon aiemman alumiinisen tilalle. Virkavalta kai piti metallisia putkia vaarallisina, olihan kaupungin keskustan 'juhlinnassa' nähty jos jonkinlaista astaloa.

Kokkonen toivoo paitsi lämmintä säätä myös muutamana vuoden takaista tunnelmaa, kun kulkueen reitti meni rautatietorilta Hakaniemeen. Juhla Hakaniemessä oli välitön ja hauska. Kauppahallin pitkä remontti ja muutto torille väistötilaan muutti reitin Hakaniemestä kansalaistorille ja sillä mennään ainakin tämä vappu.

Helsingin työväen vappukulkue ja torijuhla

Järjestäytyminen vappupäivänä 1. toukokuuta Hakaniemessä klo 11; Pitkäsillan yli kohti Kansalaistoria; puheet vasemmistoliiton kansanedustaja Jussi Saramo ja AKT:n puheenjohtaja Ismo Kokko; esiintyjinä Koiton Laulu ja Paleface; torijuhlan jälkeen Paasitornissa yhteislauluja Sauli Malisen ja Liiton Laulajien kanssa. – järjestäjinä yhteistyössä SAK:n Pääkaupunkiseudun paikallisjärjestö, Helsingin Sosialidemokraatit, Helsingin Vasemmisto, Helsingin Demarinuoret ja Helsingin Vasemmistonuoret.

Lippu kouraan ja siitä se lähtee!

– Itselläni vappupäivä lähtee käyntiin juuri kulkueeseen osallistumisesta ja siitä tunteesta, kun saan lipun kouraan.

– Saa sitten nähdä miten säiden haltijat hoitavat hommansa, kun työväen vapun kulkijat ottavat omat roolinsa. Tänä vuonna kenties tärkeämmät kuin pitkiin aikoihin.

Koko perheen juttu

Perheiden mukanaolo ilahduttaa Kokkosta erityisesti, se kun perheen isommat lapset ja teinit kulkevat yhdessä pienimpien kanssa, jakavat tapahtumaa ja sen tärkeyttä. Tänäkin vappuna pääsee kulkuetunnelman lomassa haistamaan kevättä eli grillimakkarat tuoksua – ja aistimaan iloista meininkiä. Ehkäpä kasvomaalauksiakin tehdään jossain, mutta vielä siitä ei ole tietoa.

– Ilonpito kuuluu vappuun, samoin kuin työväenlaulujen laulaminen Juttutuvassa. Muistan kun nuorena halusin tulla uteliaisuudesta katsomaan mitä Hakaniemessä on meneillään. Oli tosi hauskaa ja siitä perinteestä pidetään kiinni.

Ei vappua ilman vappupuheita

Kansalaistorilla toisen vappupuheen pitävältä AKT:n puheenjohtajalta Ismo Kokolta voi Kokkonen mukaan odottaa painavaa puhetta. Myös kansanedustaja Jussi Saramoa moni tulee kuuntelemaan mielellään.

– Vastakkainasettelua on ollut paljon, joten on ajankohtaisia aiheitakin.

– Vaikuttaa siltä, että hallitus haluaa tuhota sen minkä kertaalleen isoisänikin on ollut tappelemassa, DB Schenkerin terminaalissa työskentelevä Kokkonen puhuu.

Työelämälakien ja sosiaaliturvan leikkausten talvessa häntä ihmetyttää eritoten 'suurimman työväenpuolueen' ja hallitusvastuupuolueen takinkääntö.

– Kyllä Veikko Vennamo kääntyisi haudassaan. Osa on tosin tullut reilusti sanomaaan, että ovat olleet väärässä. Pikkuhiljaa tapahtuu muutosta, Kokkonen tuumaa. ●

Jos hyttyset näkyvät ennen Vappua, tulee kylmä kesä.

VANHA SANONTA

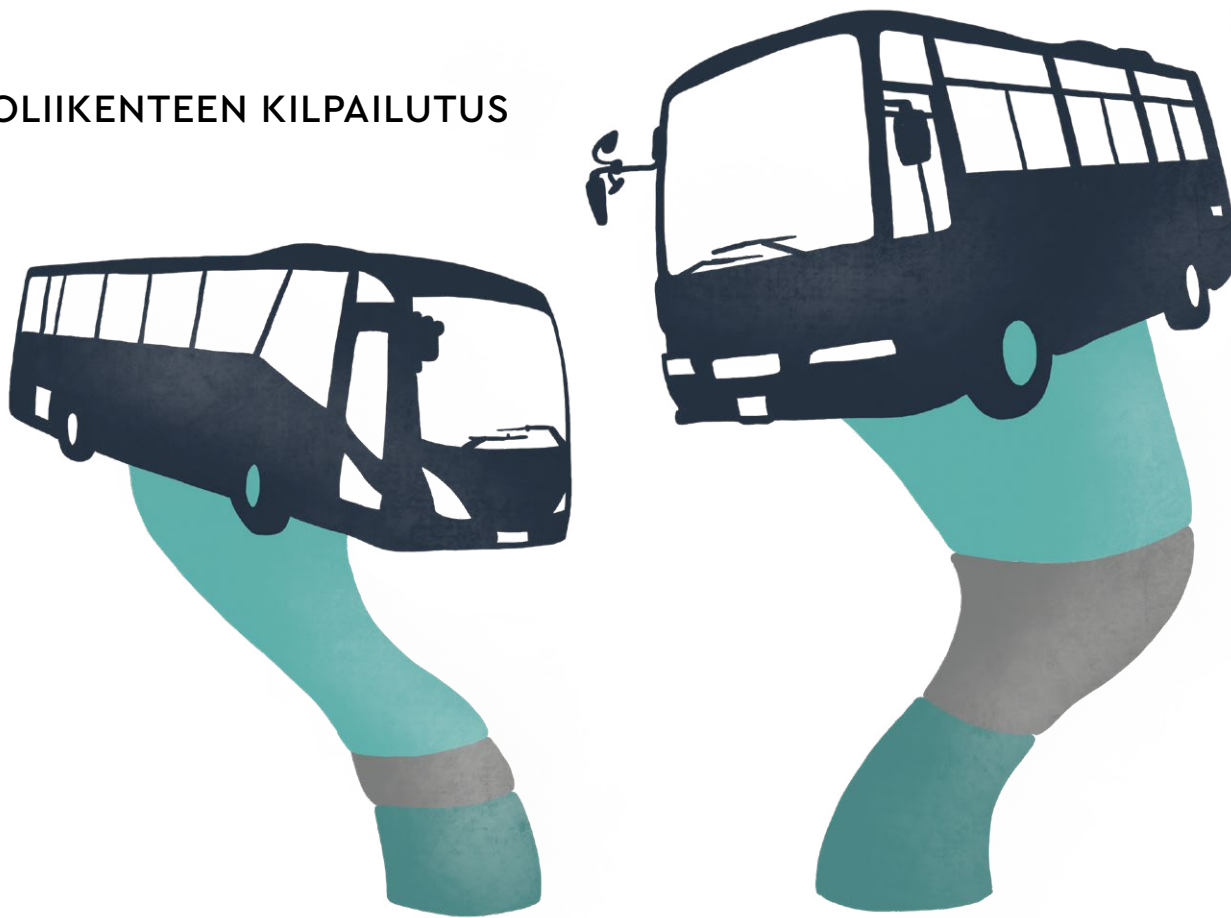
Mistä tulee nimi toukokuu?

TOUKOKUU: SULAMAKUU, MAHLAKUU, KYNTÖKUU.

Toukokuun nimi johtuu tou'on eli kylvön teosta, jota tässä kuussa toimitetaan.

Tou'on alkajaiset olivat ennen vanhaan vuoden tärkeimpiä juhlia. Sitä vietettiin yht'aikaa kylän joka talossa isäntäin sopimuksen mukaan. Juhlamurkina syötiin yhdessä, vuoroin kussakin talossa. Siihen otti osaa jokaisen talon isäntäväki sekä sen perheen jäsenet, missä syötiin. Ruokaan kuului keitettyä maitoa, seassa joululeipien viipaleita, ja sitä kutsuttiin paikoin möllyksi.

Lähde: Vanhan kansan merkkipäivät

Joukkoliikenteen kilpailutus

Salatiedettä vai tiukkoja kriteereitä

Joukkoliikenteen kilpailutus on monimutkainen vyyhti, jossa huomioidaan paitsi kansallista myös EU-lainsäädäntöä. Mutta miten henkilöstön asema näkyy kilpailukriteereissä ja onko sillä merkitystä?

TEKSTI **Hannele Siika-aho** KUVITUS **Silva Kärpänoja**

VALOKUVAT **Hannele Siika-aho & Lappeenrannan seudun joukkoliikenne**

Käytämme esimerkkinä Lappeenrantaa, jonka paikallisliikenteessä tehtiin vuonna 2023 noin 1,8 miljoonaa matkaa. Kaupungin joukkoliikennepäällikkö **Terhi Koski** sekä linja-autonkuljettaja, entinen Savonlinjan pääluottamusmies, Lappeenrannan osaston o62 puheenjohtaja **Kari Virinsalo** kuvaavat kilpailutusta omasta näkökulmastaan.

Lappeenrannassa joukkoliikennettä suunnitellaan kestävän liikkumisen ohjelman mukaisesti.

– Asiakastytyväisyys on meille tärkeää. Matkustamisesta pyritään tekemään matkustajalle sujuvaa ja helppoa esimerkiksi toimivalla lippu- ja maksujärjestelmällä. Asiakaspalautetta seurataan vuosittain, Terhi Koski kertoo.

Kilpailutuksessa liikennöitsijät pisteytetään pitkälti hinnan ja laadun yhdistelmällä, eikä Koski avaa

asiaa tarkemmin. Hän toteaa, että tilaajana kaupunki seuraa eri kriteerien toteutumista ja vaikuttaa esimerkiksi aikataulujen sekä reittien suunnitteluun ja kalustovaatimuksiin.

Liikennöitsijä vastaa siitä, että se täyttää työnantajalle kuuluvat velvollisuudet. Lappeenrannassa tämä tarkoittaa, että kilpailutuksen voittaneen yrityksen tulee noudattaa AKT:n työehtosopimusta. Kaupungin ja liikennöitsijän väliseen sopimukseen ei kuitenkaan ole kirjattu henkilöstöön liittyviä yksityiskohtaisia edellytyksiä.

Kaupungilla ei ole Kosken mukaan välineitä seurata sitä, miten liikennöitsijä työehtosopimusta noudattaa. Hän kuitenkin kertoo, ettei ole törmännyt tes-rikkeisiin.

– Ajamattomia lähtöjä, asiakaspalvelu- ja rahastusrikkeitä tai vastaavia pienempiä puutteita on

jonkin verran ollut ja liikennöitsijöille on annettu niistä palvelurikemaksuja. Näiden suuruus on 50 eurosta 300 euroon rikettä kohti.

Lappeenrannassa lähdetään siitä, että sopimusta noudatetaan kokonaisuudessaan.

– Kyllä se tietoon tulee, jos sopimusta, myöskään työehtosopimusta ei noudatettaisi. Kilpaileva yritys-kin saattaa tätä seurata ja tästä raportoida.

"Sellaista salatiedettä se vähän on"

Kari Virinsalo kertoo, että liikennöitsijä ei keskustele henkilöstön kanssa kilpailutuksesta käytännössä lainkaan. Tieto pidetään salassa myös omalta henkilökunnalta niin pitkään kuin mahdollista.

– Sehän on sellaista salatiedettä, että saa lypsämällä lypsää, että milloin kilpailutus alkaa. Kun menet kysymään, osallistutaanko siihen, niin vastaus

on yleensä sellaista ympäröpyöreää. ”Kyllähän se meitä kiinnostaa”, kuvailee Virinsalo keskustelujaan työnantajan kanssa.

Kun tarjoukset on jätetty, asia muuttuu julkiseksi. Virinsalo kertoo, että henkilöstölle ei yleensä tässä vaiheessa kerrota tarkempia yksityiskohtia, vaan asia ”tulee vain ilmoitustaululle”.

Pääläluottamusmiehellä ei ole käytännössä mahdollisuuksia selvittää tilaajan kriteereitä muualta kuin kaupungin julkaisemista asiakirjoista. Kriteereitä tai sopimuksen noudattamista ei pääse seuraamaan edes silloin, kun sopimus on voimassa.

Kriteereissä painotetaan ympäristöä, ei henkilöstöä

Kaupunki määrittelee kriteerit osin hyvin yksityiskohtaisesti. Autoissa on esimerkiksi oltava järjestelmä, joka seuraa polttoaineen kulutusta. Ympäristöystävällinen kalusto ja ajotapa painottuvat. Henkilöstön kannalta sopimuksessa on usein määritetty, että yrityksessä on oltava työehtosopimus tai esimerkiksi VastuuGroup-raportointi. Työehtosopimusten todellista noudattamista ei valvota.

– Sehän se tässä kilpailutuksessa justiin on, että tulee yrityksiä, jotka kusettavat työntekijää. Nämä yritykset, jotka noudattavat sopimuksia ja esimerkiksi maksavat palkan oikein, jäävät heikommalle. Eikä se kiinnosta kaupunkia, sehän on työntekijän ja työnantajan välinen ongelma, harmittelee Virinsalo.

↑ Kari Virinsalon mukaan henkilöstöä pitäisi kuunnella, antaa tietoa, että kilpailutus on tulossa ja valvoa, että hyvin asiansa hoitavat yritykset pärjäävät kilpailutuksessa.

Hän toivoo, että myös työehtoihin liittyviä asioita käsiteltäisiin sopimusrikkomuksina, jotka johtaisivat sopimuksen purkuun. Henkilöstöllä ei ole kilpailutusprosessissa edustajaa. Paremman lopputuloksen kannalta pitäisi tietenkin olla.

– Nyt riippuu paljon henkilöstön edustajan omasta aktiivisuudesta, miten hän tilannetta valvoo. Jopa kaupungin päättäjien ja kunnallispolitiikan kautta on yritetty vaikuttaa, sillä päättäjillä ei aina ole osaa mista, vaikka he niitä kampaviinereitä osaavatkin syödä, naurahtaa Kari Virinsalo.

Juridisia ja virallisia keinoja vaikuttamiseen ei ole. Liiton kautta on mahdollista viime kädessä hoitaa palkkasaatavia, mitä kautta asiansa huonosti hoitavat liikennöitsijät usein paljastuvat.

Voitto-odotukset vastaan henkilöstön etu

Kari Virinsalo on tutkinut kaupungin papereista jätettyjä ja voittaneita tarjouksia ja kertoo törmänneensä todella eritasoisin laskelmiin. Hän on yrittänyt selvittää, mikä on se nollatulotulos, jolloin autot, hallinto ja henkilöstökulut tulisivat vielä katettua. Tätä tietoa on laskelmista vaikea löytää.

Hän pohtiikin sitä, miten varmistetaan yrityksen tausta, että se pystyy toimimaan tarjouksessa esitetyn mukaan. Tarjouksissa on sellaisia eroja, että kaikki yritykset eivät mitenkään voi toimia esitetyillä hinnoilla – ainakaan jos kaikki on kunnossa. Kaupunki vaatii sähköbussseja ja ympäristöystävällistä ajotapaa. Henkilöstökulut ovat sitten se, joista haetaan säästöjä, kun kalustosta sitä ei saada.

– Jos vaikka sopimusaika on kuusi vuotta, ja maksat esimerkiksi 50:lle kuljettajalle pyhäkorotukset tuntipalkan eikä keskituntiansion mukaan, siinä säästää vuosien mittaan ison rahan, Virinsalo laskee.

Sääntöjen rikkojat pois pelistä jo kilpailutusvaiheessa

On myös liikennöitsijän etu, että kilpailutuksen ehdot ovat tasapuolisia eikä joukossa ole yrityksiä, jotka pyrkivät kilpailemaan epäreilusti esimerkiksi henkilöstön etuja polkemalla. Toimivan yrityksen kannalta on tärkeää pitää huolta sen henkilökunnasta. ALT:n jäsenten osalta tämä pitkälti toimiikin näin.

AKT:n edunvalvontapäällikkö **Harri Pasanen** mukaan sääntöjen rikkojat ovat usein pienempiä työnantajaliittoon kuulumattomia yrityksiä. Toivoo kuitenkin, että myös kaupunki tilaajana ottaisi tässä tiukemman valvojan roolin. Työntekijän näkökulmasta olisi tärkeää saada jo kilpailutusvaiheessa sääntöjen rikkojat pois pelistä.

– Kun on mahdollista määritellä hyvinkin yksityiskohtaisia säännöksiä esimerkiksi kaluston osalta, miksei näin voisi olla myös henkilöstön hyväksi, pohtii Harri Pasanen. ●

↑ Lappeenrannan joukkoliikenne toimii Jouko-brändin alla.

Onko VastuuGroupin raportilla merkitystä?

LAPPEENRANNASSA VALTAOSALLA liikennöitsijöistä on käytössä VastuuGroupin raportointi. Se listaa tilaajavastuulain edellyttämät tiedot, kuten arvonlisäverovelvollisuuden, ennakoperinnän ja työnantajarekisterin merkinnät sekä mahdolliset liiketoimintakiellot.

Lisäksi raportissa on yrityksen omia ilmoituksia esimerkiksi TyEl -vastuuvakuutuksesta, käyttääkö se jotain työehtosopimusta, työterveyshuoltoa ja vastuuvakuutusta. AKT:n edunvalvontapäällikkö **Harri Pasanen** pohtii sitä, onko tällä mitään käytännön merkitystä.

– Sinällään on hyvä asia, että joku kirjaa niiden yritysten tietoja. Joukossa on meidän jäsentemme kannalta huijareita, jotka eivät maksa työehtosopimusten mukaisia palkkoja eivätkä muutenkaan noudata työehtoja. Ja saattaa siinä jäädä veroja ja eläkkeitäkin maksamatta, toteaa Pasanen.

– Koska yrityksiltä kysellään näitä tietoja, voiko osaksi selvitystä ottaa yrityksen luottamusmiehen tekemän raportin yrityksen toiminnasta henkilöstön, esimerkiksi palkkariitojen osalta, jatkaa Pasanen pohtimista.

Hankintalaki velvoittaa tilaajaa tekemään tietty selvitykset, mutta ne saattavat jäädä hyvin pintapuoliseksi. Liitossa jaetaan Virinsalon huoli siitä, että kilpailutuksia ovat voittaneet yritykset, jotka eivät ole hoitaneet esimerkiksi palkkojaan sopimusten mukaan.

Olisi hyvä, jos tällaiset yritykset suljettaisiin ulos tarjouskilpailusta. Se on osoittautunut vaikeaksi, kertoo Harri Pasanen.

Esimerkiksi Tampereella on aikoinaan yritetty vaikuttaa siten, että eräs velvoitteensa hoitamatta jättänyt yritys olisi jätetty kilpailutuksen ulkopuolelle. Vastaus oli, että se ei riitä, jos yrityksessä oli useita riitoja hoidossa samaan aikaan.

– Olisi pitänyt olla lainvoimaisia oikeuden päätöksiä, se ehkä olisi auttanut, pohtii Pasanen.

Valvonnan tulee olla aitoa ja todellista, ja sanktioinnin riittävän tiukkaa, muistuttaa myös sopimustoimitsija **Juha Ollas**.

Mikko Mäkinens arbetsdag kan medhämta sig till och med en löskommen kardanaxel

Tungfordonsmontören från Tammerfors bytte förarbyxorna till verkstadshalare, då jobbet inte längre gav så mycket som han önskade.

TEXT OCH BILDER Mikko Perttunen

Klockan 06.10 vaknar Mikko Mäkinen hemma i Tammerfors, plockar ihop sin lunchkost och tar riktningen mot arbetsplatsen. Arbetsdagen börjar klockan 07.00 på Koiviston Autos verkstad i Tammerfors Sarankulma, där Mäkinen jobbar som bussmontör – med andra ord: reparerar och underhåller han bussar.

På gården står i en prydlig rad röda Onnibusar. Koiviston Auto köpte Onnibus Ab år 2018 och i december i sin tur köpte investeringsbolaget Capman Koiviston Auto av släkten Tommola som ägde det.

Men Mäkinen har inte länge jobbat för sin nuvarande arbetsgivare.

– Jag jobbade för Paunu i elva år, tills Koiviston Auto köpte Väinö Paunu Ab:s expressverksamhet i februari, berättar Mäkinen.

Vid överlåtningen flyttades Paunus anställda över till den nya arbetsgivaren som gamla anställda – förarna till Onnibus och montörerna till Koiviston Auto.

Klockan 07.30 Dagens första jobb skulle vara den söndriga styrskenan för mittdörren i bussen, men

han kan endast konstatera att den är av – reservdel finns inte nu att hitta i verkstadshallen.

– Alla delar kommer från huvudverkstaden i Lahti, och emellanåt hamnar man vänta på dem, konstaterar Mäkinen.

Klockan 9.00 samlas montörerna på kaffepaus. På Koivisto Autos verkstad i Tammerfors arbetar sju montörer, fast alla är inte nu där. Fyra av montörerna är gamla paunuiter.

– Det är ett bra gäng här och utrymmena är ypperliga. Hos Paunu jobbade man i två skift, och det

↑ En verkstad är en arbetsplats som luktar olja.

↑ För några år sedan bytte Mikko Mäkinen arbetsplats från förarhytten till under bussen. Han saknade nya utmaningar samt regelbundna arbetstider.

gillade jag. Detta är ett dagsjobb, som har krävt lite vänjande, medger Mäkinen.

Arbetet skiljer sig en aning från Paunus tid. Han uppskattar att då var cirka 60 procent av felen i avgasanordningarna, 20 procent elektriska fel och 20 procent var mekaniska och till exempel skador från trafiken.

– Här är konkreta fel allmännare. Visserligen finns det fler fordon och tydligt längre körda kilometer. Troligen nästan hälften är mekaniska fel, som kräver reservdelar, säger Mäkinen.

I hallen står till exempel en buss, vars kardanaxel lossnade mitt i köret och ligger nu vid sidan av bussen. Utan den är bussen naturligtvis helt utan körförmåga.

Klockan 10.00 byter Mäkinen gasfjädern på bilens motorlucka. Till det och det relaterade arbetet får ett par timmar. Felet går dock att reparera och är tydligt – luckan hålls inte uppe utan en fungerande gasfjäder.

– När man lyckas hitta orsaken till något fel och får det fixat blir man nöjd. Å andra sidan är det frustrerande när man inte hittar felet, och man inte verkar få något gjort, trots att man hela tiden gör något. Till exempel elektriska fel är utmanande, och de ökar hela tiden, då fordonen blir mer och mer elektriska, säger Mäkinen.

Speciellt i fordonen i utsläppsklass Euro 6, orsakar avgasanordningarna stora utmaningar i köldgrader. Vintern är annars också den skyndsammaste tiden i bussverkstaden. Förutom avgasanordningarna är bränsleanordningarna i riskzon under hårda kölder.

På vintern finns endast lite tid att göra ordinarie service. I Tammerforsregionen trafikerar runt hundra fordon och verkstaden har endast fem platser att erbjuda.

– Utrymmet räcker inte alltid till för att göra underhåll. Mycket av tiden går till att reparera trasiga fordon, för de är viktiga att få ut på vägen igen. En vecka hamnade vi arbeta undantagsvis även kvällstid, för att få de mest akuta ordinarieunderhållet gjort.

Klockan 12.00 är Mäkinen ihop med nästa buss. Bland annat är framfläkten och förarstolen trasiga.

– Ibland finns det sådana småfel, som inte hindrar trafiken, men som gör att föraren inte bekvämt kan utföra arbetet. Och man ska inte heller jobba med sådana fordon. Till exempel klagar förarna ofta av felen på elbussars tillbehör, säger Mäkinen.

Mäkinen vet vad han pratar om, för han har inte tillbringat hela livet i verkstaden. Mäkinen jobbade först hos Paunu som förare och flyttade senare till hallsidan.

– Förarjobbet gav inget längre något. Jag hade kört lokaltrafik, express och beställkörningar. Jag saknade utmaningar samt regelbundna arbetstider. Samtidigt behövde Paunu ytterligare händer på verkstaden.

Det finns många skillnader mellan jobben som en förare och en montör. Förarjobbet är till en stor del ett serviceyrke, medan man på en verkstad kanske bättre kan se spåren av sitt eget arbete.

– Jag har alltid tyckt om att köra, och föraryrket slutade inte därför. Till föraryrket hör ändå, att fast du gör ditt jobb hur väl som helst, kommer ingen att berömma dig. Först när något går fel, får man höra respons, konstaterar Mäkinen.

– Det är fördel att ha förarbakgrund i detta jobb. Det hjälper att förstå deras behov, tillägger han.

Klockan 13.30 är det sista slutsputten innan arbetsdagen är slut. Under Paunus tid var Mäkinen företagets sista arbetarskyddsombud och varit ett par år i AKT:s avdelning 006 kommitté och fungerar som viceordförande för verkstadssektionen.

– Nog kan man väl hålla mig som en slags fack-aktiv. Jag har alltid varit fackorienterad, men under förartiden var jag inte ännu aktiv. Arbetskollegerna kunde locka med och nog får man påverka saker i detta. ●

↑ Koiviston Autos hall rymmer bara fem fordon åt gången. Under vintertid finns bara en begränsad tid att utföra ordinarie underhåll, eftersom de mest akuta reparationerna tar då mycket tid och utrymme.

↑ Det finns hela tiden mer elektricitet i fordonen, och alla uppdrag som en tungfordonsmontör är visserligen inte fysiskt belastande.

↑ Fast stora fordon ofta hanteras med maskiner, finns det också tid och plats för mer traditionella verktyg.

EU-vaalit 2024 9.6.2024

Ennakkoäänestys Suomessa 29.5.–4.6.2024

10 syytä äänestää EU-vaaleissa

1 | Vastusta ääri-ilmidiöiden rynnistystä

Tykkäätkö työelämän ja sosiaaliturvan heikennyksistä? Työehtoja polkeva politiikka voi syntyä EU:n ytimeen, jos ääriyhmät saavat riittävästi paikkoja.

2 | EU:ssa puolustetaan työntekijän asemaa

EU:n perusarvoja on puolustaa työntekijöiden oikeuksia, joita on haastettu monesta suunnasta. Pitää valita parlamenttiin oikea porukka – että sama suunta jatkuu.

3 | Yrityksille vastuuta

EU:n yritys vastuudirektiivin käsittely jatkuu vielä. Ammattiliitoille on edelleen tärkeää, että yritys vastuu toteutuu.

4 | Valvotaanko tekoälyä tai valvooko se meitä?

Olisiko mukavaa, jos työasusi mittaisi elintoimintojasi ja raportoisit ne pomolle? Tällainenkin vaate on jo kehitetty. EU:n päätöksistä riippuu, millaiset rajat asetetaan tekoälylle ja sen käytölle.

5 | Työehdot jokaiselle

Alustatalous laajenee huumavaa vauhtia ja ulottuu koko ajan uusille aloille. Työtekoon tarvitaan kunnon ehdot eikä niin, että olemme pian kaikki alustatalouden palveluksessa.

6 | Ilmasto

Euroopassa tarvitaan sekä kunnianhimoisia päästövähennyksiä että oikeudenmukaista tapaa toteuttaa ratkaisut.

7 | Äänestä itse, älä anna ääntäsi pois

Rikkaat ja hyvin koulutetut äänestävät aktiivisesti, pienituloiset ja vähän koulutetut eivät. Tilastot ovat tienneet tämän jo lähes sadan vuoden ajan. Käytä itse omaa ääntäsi, älä anna sitä muille.

8 | Palkka ei ole se ja sama

EU:ssa on arvioitu olevan noin kolme miljoonaa työharjoittelijaa. Direktiivin laatiminen harjoittelijoiden palkoista kuten myös minimipalkoista jatkuu ensi kaudella.

9 | Työtä turvallisesti

Ensi vaalikaudella EU:ssa keskustellaan esimerkiksi siitä, miten työvoimapolitikan vastataan. Työssä jaksamiseen liittyvät myös esimerkiksi EU:n etätyösäännökset ja työsuojelusäännökset, joita käsitellään ensi kaudella.

10 | Suomi EU:n kartalla

Suomi tarvitsee entistä enemmän unionia. Vahva EU ja vahva demokratia ovat suomalaisten etu.

– Vaaleissa valitaan Euroopan parlamentin jäsenet:
yhteensä 720, Suomesta 15

– **Parlamentti on Euroopan unionin kansanedustuslaitos**, joka säätää lait ja hyväksyy EU:n talousarvion yhdessä Euroopan unionin neuvoston kanssa

– Parlamentin käsittelemät Euroopan-laajuiset lait koskevat esimerkiksi **ympäristöä, työelämää, turvallisuutta, muuttoliikettä, sosiaalipolitiikkaa, kuluttajien oikeuksia, taloutta ja oikeusvaltioperiaatetta**

Rakennuspalikoita ajatteluun.

Demokraatti

Lehti, verkko ja some

AKT:n jäsen, käytä jäsenetusi ja tilaa Demokraatti!
tilaajapalvelu@demokraatti.fi tai 09 701 0500

EERO HEINÄLUOMA
EUROPARLAMENTAARIKKO

**SUOMALAISTEN
PUHEMIES
EUROOPASSA**

Tukiryhmä

ÄÄNESTÄ 9.6.2024 EUROVAALEISSA

**Lue kaikkein
tuoreimmat uutiset
verkkolehdestä**

aktlehti.fi

AKT:n lomapaikkojen vuokraus jäsenistölle syyskaudella 31.8.–21.12.2024

RUKAN TALVIHOVI, Ukkoherrantie, Talvijärvi, las-
kettelurinteiden lähellä. 83 m², paritalo, kaksi kerrosta,
tupakeittiö, makuutilat 8:lle (2+2+4), sauna, pyykin- ja
astianpesukoneet, kuivauskaappi.

KUUSAMON VALLIONIEMI, Kemijärventie 499,
Kitkajärven rannalla, n. 25 km Rukan rinteiltä. 100
m², makuutilat 5:lle (2+2+1) + parvi, sauna, pyykin- ja
astianpesukoneet, kuivauskaappi. Vallioniemeen ei saa
viedä eläimiä.

SAARISELÄN KIILOKALTIO, Kiilopään tunturikes-
kuksen lähellä, 16 km Saariselältä ja 46 km Ivalosta.
80 m², tupakeittiö, makuutilat 6:lle (2+4) + parvi ja
100 m², tupakeittiö, makuutilat 8:lle (2+2+4) + parvi,
paritalo, sauna, pyykin- ja astianpesukoneet.

SAARISELÄN KAUNISHOVI, Kaunispään etelärin-
teellä, pari kilometriä rinteiltä. 160 m², paritalo, kak-
si kerrosta ja iso parvi, tupakeittiö, makuutilat 12:lle
(2+1+1+parvi), sauna, takkahuone, pyykin- ja astian-
pesukoneet, kuivauskaappi.

LEVIN NELJÄTUULTA, Sirkassa, Neljäntuulen tien
ja Rakkavaaran tien risteyksessä, pari kilometriä hotelli
Levitunturilta. 50 m², paritalo, tupakeittiö, makuutilat
6:lle, joista 4 parvella, sauna, pyykin- ja astianpesuko-
neet, kuivauskaappi.

LEVIN KÄTKÄHOVI, Kätkäntie 13, pari kilometriä
hotelli Levitunturilta. 85 m², paritalo, kaksi kerrosta,
tupakeittiö, makuutilat 6:lle (2+2+2), sauna, pyykin- ja
astianpesukoneet, kuivauskaappi. Kätkähoviin ei saa
viedä eläimiä.

YLLÄKSEN LOMAHOVI, Hiihtäjantie 2, Ylläsjärvi.
104 m², kolme huoneistoa, kaksi kerrosta ja parvi,
tupakeittiö, makuutilat 8:lle (2+2+parvi), sauna, tak-
kahuone, pyykin- ja astianpesukoneet, kuivauskaappi.
Huoneistot eivät sovellu liikuntarajoitteisille. Yhteen
huoneistoista ei saa viedä eläimiä.

PUNKAHARJUN TUUNAANTUPA, Punkaharjun
lomakeskuksessa, Kesämaan lähellä, Savonlinnasta
27 km. 35 m², paritalo, tupakeittiö, makuutilat 4:lle,
sauna.

HIMOKSEN JUHLAHOVI, Golfarinkunnas 1 A, Jäm-
sä. 69 m², paritalo, kaksi kerrosta, makuutilat 6:lle
(2+2+2), tupakeittiö, sauna, pyykin- ja astianpesuko-
neet, kuivauskaappi. Juhlahoviin ei saa viedä eläimiä.

TAHKO BLACK SUITE, Keitaankatu 12, Tahkavuori
117 m², huoneisto, tupakeittiö, makuutilat 6:lle
(2+2+2), sauna, pyykin- ja astianpesukoneet, kuivaus-
kaappi. Huoneistoon ei saa viedä eläimiä.

Lomapaikkoja vuokrataan vain AKT:n jäsenille eikä nii-
tä saa luovuttaa ulkopuolisen käyttöön.

Syyskauden hakemukset 31. toukokuuta mennessä.
Jos samalle viikolle on useampia hakijoita, suoritetaan
arvonta, jonka jälkeen hakijoille lähetetään tekstiviesti.
Ensikertalaiset on etusijalla. Vapaaksi jääneitä viikkoja
voi varata varauskalenterista.

Vuokra-aika on pääsääntöisesti viikko lauantaista
lauantaihin, Himoksella ja Tahkolla viikko maanan-
taista sunnuntaihin. Merkitse hakemukseen toivomasi
lomapaikka ja lomaviikko; voit laittaa useampia vaih-
toehtoja.

**Lomapaikkahakemus täytetään verkkosivujen kautta,
www.akt.fi > Lomapaikat.**

HINNAT SYYSKAUDELLE:

Vallioniemi, Kaunishovi ja Lomahovi 410 €/viikko
Kätkähoivi, Talvihovi ja Kiilokaltio 370 €/viikko
Neljä tuulta 335 €/viikko
Tuunaantupa 250 €/viikko
Juhlahovi 360 €/viikko
Tahko Black Suite 515 €/viikko

Semesterställen som AKT:s medlemmar kan hyra under höstsäsongen 31.8.–21.12.2024

TALVIHOVI I RUKA, Ukkoherrantie, Talvijärvi, invid
slalombacken. 83 m², parhus, två våningar, stugkök,
sovplatser för 8 (2+2+4), bastu, tvätt- och diskmaskin,
torkskåp.

VALLIONIEMI I KUUSAMO, Kemijärventie 499, vid
Kitkajärvi, cirka 25 km från Ruka slalombacken. 100
m², sovplatser för 5 (2+2+1) + loft, bastu, tvätt- och
diskmaskin, torkskåp. Djur får inte medföras till Val-
lioniemi.

KIILOKALTIO I SAARISELKÄ, nära Kiilopää fjällcen-
ter, 16 km från Saariselkä och 46 km från Ivalo. 80
m², stugkök, sovplatser för 6 (2+4) + loft och 100 m²,
stugkök, sovplatser för 8 (2+2+4) + loft, parhus, bastu,
tvätt- och diskmaskin.

KAUNISHOVI I SAARISELKÄ, på Kaunispääs
sydsluttning, ett par kilometer från backen. 160 m²,
parhus, två våningar och loft, stugkök, sovplatser för
12 (2+1+1+loft), bastu, brasrum, tvätt- och diskmaskin,
torkskåp.

NELJÄ TUULTA I LEVI, i Sirkka, korsningen mellan
Neljäntuulen tie och Rakkavaaran tie, ett par kilome-
ter från hotell Levitunturi. 50 m², parhus, stugkök,
sovplatser för 6, av vilka 4 på loftet, bastu, tvätt- och
diskmaskin, torkskåp.

KÄTKÄHOVI I LEVI, Kätkäntie 13, ett par kilometer
från hotell Levitunturi. 85 m², parhus, två våningar,
stugkök, sovplats för 6 (2+2+2), bastu, tvätt- och disk-
maskin, torkskåp. Djur får inte medföras till Kätkähoivi.

LOMAHOVI I YLLÄS, Hiihtäjantie 2, Ylläsjärvi.
104 m², tre lägenheter, två våningar och loft, stugkök,
sovplatser för 8 (2+2+ loftet), bastu, brasrum, tvätt-
och diskmaskin, torkskåp. En av lägenheterna hålls
djurfri.

TUUNAANTUPA I PUNKAHARJU, i semestercent-
rum, i närheten av Kesämaa, 27 km från Nyslott. 35 m²,
parhus, stugkök, sovplatser för 4, bastu.

JUHLAHOVI I HIMOS, Golfarinkunnas 1 A, Jämsä.
69 m², parhus, två våningar, sovplats för 6 (2+2+2),
stugkök, bastu, tvätt- och diskmaskin, torkskåp. Djur
får inte medföras till Juhlahovi.

TAHKO BLACK SUITE, Keitaankatu 12, Tahkavuori
117 m², lägenhet, stugkök, sovplatser för 6 (2+2+2),
bastu, tvätt- och diskmaskin, torkskåp. Djur får inte
medföras till Tahko.

Semesterplatser hyrs ut bara till AKT:s medlemmar och
de får inte ges vidare till utomstående.

Ansökningar för höstsäsongen senast den 31 maj. Om
det finns flera ansökningar för samma mål avgör lotten
och sökande får ett textmeddelande. **I första hand hyrs
semesterställen ut åt medlemmar som inte tidigare
har hyrt ställen.** Man kan boka övriga veckor från bok-
ningskalendern.

Hyrestiden är vanligtvis en vecka från lördag till
lördag, i Himos och i Tahko en vecka från måndag till
söndag. Ange i din ansökan flera alternativa semes-
terställen, vilken vecka du helst vill hyra ställen och en
alternativ tidpunkt.

På förbundets webbplats www.akt.fi under rubriken
Lomapaikat finner du en elektronisk ansökningsblan-
kett på finska.

UNDER HÖSTSÄSONGEN ÄR PRISET:

Vallioniemi, Kaunishovi och Lomahovi 410 €/vecka
Kätkähoivi, Talvihovi och Kiilokaltio 370 €/vecka
Neljä tuulta 335 €/vecka
Tuunaantupa 250 €/vecka
Juhlahovi 360 €/vecka
Tahko Black Suite 515 €/vecka

Kiljavan opiston kurssit

Minä ja työyhteisöni muutoksessa: Työpsykologian kurssi (yleinen) 13.–17.5.

Kurssi sopii perus- ja jatkokurssit käyneille työsuojeluvaltuutetuille ja luottamusmiehille. Koulutus antaa valmiuksia muutostilanteiden kohtaamiselle ja niistä selviytymiselle työpaikalla. Avainsisältöjä mm. työpsykologian tavoitteet ja määritelmät, hyvinvoinnin yksilöllisyys työelämän muutoksissa (työstressi ja yksilölliset selviytymisen keinot työssä, itsensä johtaminen), muutoksessa oleva organisaatio ja työyhteisön toimivuus, tunteet työssä, työn ja yksityiselämän yhteensovittaminen sekä työn ja työyhteisön kehittäminen.

Henkilöstöedustajan täydennyskoulutuspäivät: Työkyky kuntoon (yleinen) 23.–24.5.

Tämän koulutuksen pääteemana on työkyky ja työhyvinvointi. Miten jaksetaan ja miten jaksetaan jatkaa? Kenen vastuulla työkyky on? Voinko itse tehdä käytännössä jotain? Tai miten autan muita? Kuulemme kahden päivän aikana alan asiantuntijoita ja edustajia. Koulutus sopii kaikille henkilöstön edustajille. Tervetulleita ovat myös henkilöt, jotka hakevat vastauksia omaan työkykyyn ja työhyvinvointiin liittyen.

Median kriittinen lukutaito (yleinen) 27.–28.5. TAMPERE

Kurssi on tarkoitettu ay-liikkeen aktiiveille, varsinkin puheenjohtajille ja viestinnästä vastaaville. Kurssilla tutustutaan valeutisiin ja trollaukseen. Lisäksi opiskellaan oikean uutistoiminnan periaatteet, harjoitellaan eri viestintätilanteita sekä some-viestinnän periaatteita.

Luottamusmiesten jatkokurssi (yleinen) 1. jakso 27.–31.5. ja 2. jakso 19.–23.8. KUOPIO

Koulutuksen tavoitteena on laajentaa ja syventää luottamusmiehen toimintaa ja työelämän pelisääntöjä koskevia taitoja. Avainsisältöjä mm: kokemukset luottamusmiestoiminnasta, toiminnasta oppiminen, toimintamahdollisuuksien

lisääminen, työsopimuslain keskeiset pykälät, yhteistoimintalain keskeiset pykälät, työehtosopimuksen säädökset, luottamusmiehen vaikuttaminen, esiintyminen ja viestintä, neuvottelutaito, luottamusmiehen työsuojelutoiminta, luottamusmiehen arvostus ja merkitys, yhteiskunnallinen vaikuttaminen ay-toiminnan kehittäminen, välitehtävä jaksojen välissä sekä omien taitojen arviointi ja jatko-opinnot.

Työsuojelun jatkokurssi (yleinen) 1. jakso 27.–31.5. ja 2. jakso 19.–23.8. KUOPIO

Kurssi on tarkoitettu työsuojelun peruskurssin tai sitä vastaavan kurssin käyneille työsuojeluedustajille sekä luottamusmiehille. Avainsisältöjä mm: työturvallisuuslain keskeiset pykälät ja työsuojeluvastuut, työsuojelun yhteistoiminta ja yhteistoiminta työpaikalla, riskien hallinta ja turvallisuusjohtamisen periaatteet, työtapaturmat ja niistä oppiminen, työnopastus ja sen kehittäminen, työn henkinen, fyysinen ja sosiaalinen kuormittavuus, työkyky ja ikääntyminen, työhyvinvointi ja työssä jaksaminen, työsuojelutoiminta työterveyshuollon kanssa sekä toimialakohtaiset erityiskysymykset.

Työoikeuden täydennyskurssi (yleinen) 3.–7.6.

Kohderyhmänä ovat työoikeuden peruskurssin käyneet. Kurssin tavoitteena on syventää ja ajankohtaistaa työoikeudellisia tietoja ja taitoja sekä antaa lisävalmiuksia oikeudellisten ongelmien ratkaisemiseen työpaikalla. Avainsisältöjä mm: työtapaturma- ja ammatitautilaki, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuusasiat, työaikalaki ja vuosilomalaki, työturvallisuusvastuut, työelämän tietosuoja, työrikokset sekä työoikeuden ajankohtaiset teemat ja tuoreimmat oikeustapaukset.

Neuvottelutaidon kurssi (yleinen) 3.–7.6.

Kurssi on tarkoitettu luottamushenkilöille, jotka työssään tai luottamustehtävässään ovat käyneet tai tulevat käymään

neuvotteluja ja keskusteluja työpaikalla esiin tulevien kysymysten ratkaisemiseksi. Kurssi soveltuu myös muille aiheesta kiinnostuneille. Avainsisältöjä mm: neuvottelu prosessina, oman työpaikan ja yleisen tilanteen seuranta ja tunnistaminen, valmistautuminen neuvottelutilanteisiin, tavoitteen asettaminen, päätöksentekotapoja, päätösten kirjaaminen, erimielisyysmuistiot ja pöytäkirjat, neuvottelujen jatkotoimet, neuvottelijan viestintätaidot ja -tyylit sekä ristiriitojen käsittely neuvotteluissa.

Puheenjohtaja- ja sihteerikurssi (yleinen) 3.–7.6.

Kurssin kohderyhmänä ovat osastojen puheenjohtajat, sihteerit ja muutkin toimikuntalaiset tai toimikuntatyöstä kiinnostuneet. Kurssi tukee perusjärjestötoiminnan kehittämistä. Kurssi alkaa yhdistysten oikeudelliseen asemaan tutustumisella, jonka jälkeen käydään läpi mm kokoustoimintaa, viestintää, toiminnan suunnittelua ja kokousasiakirjoja. Lisäksi tehdään erilaisia harjoituksia, jotka lisäävät mm. esiintymisvarmuutta. Avainsisältöjä mm: erilaiset kokoukset, kokousvirkaileijoiden tehtävät, kokouksen valmistelu ja kulku, äänestykset ja vaalit, kokouskutsut, asialistat ja pöytäkirjat, kokoustoiminnan kehittäminen ja suunnittelu, toiminta-alueet, tavoitteet sekä toiminta- ja taloussuunnitelma.

.....

LISÄTIETOJA koulutuksista ja kustannusten korvauksista AKT:n koulutusoppaasta sekä Kiljavan opinto-oppaasta. Tietoja saat myös AKT:n kotisivuilta: www.akt.fi / koulutus, mistä löytyvät myös kurssihakemuslomakkeet. Niitä on saatavissa myös työpaikkojen luottamushenkilöiltä, ammattiosastoilta ja AKT:n aluetoimistoista.

Lisätietoja koulutuksiin liittyvistä asioista lisäksi: www.kio.fi

AKT:n järjestö- ja koulutustoimitsija Esa Tuominen p. 050-5369056 / esa.tuominen@akt.fi

Kursseille hakeutuminen:

Hakeudu kursseille ajoissa. Täytä kurssikaavake ja toimita se työnantajallesi viimeistään kolme (3) viikkoa ennen kurssin alkua. Jos työnantaja hyväksyy opintovapaasi, hän allekirjoittaa hakemuksen ja ottaa kaavakkeesta oman kappaleensa. Toimita loppuosat ammattiosastolle, oman alueesi aluetoimistoon tai lähetä se suoraan AKT:n järjestö- ja koulutussihteerille. Työnantaja voi tietyin perustein siirtää opintovapaan antamisen yhden kerran myöhempään ajankohtaan. Siinä tapauksessa kannattaa selvittää mikä on seuraavan vastaavan kurssin ajankohta. Siirto voidaan tehdä kuuden (6) kuukauden päähän tai enintään siihen saakka, kunnes seuraava vastaava koulutus järjestetään. Jos lähdet kurssille vapaa-aikanasi tai lomalla, et tarvitse hakemukseen työnantajan allekirjoitusta. Lisätietoja saat AKT:n koulutusosastolta. Mikäli pääset kurssille, toimittaa opisto sinulle kurssikutsun noin kaksi viikkoa ennen kurssin alkua. Kannattaa myös ilmoittaa omalle ammattiosastollesi, että olet menossa kurssille. Osastosi saattaa maksaa kurssilaisilleen oman stipendin. Kurssilaiset majoittuvat 1 hengen huoneissa.

Kurssin peruutusehdot:

Ilmoittautuminen kurssille on sitova. Jos et pakottavan esteen vuoksi voi osallistua kurssille, ilmoita siitä mahdollisimman pian Kiljavan opistolle, puh.09 276 251 tai kiljavan_opisto@kio.fi. Peruuttamatta jätetystä paikasta perimme maksun (50 €) kurssilaiselta. Peruutusmaksua ei peritä, jos kurssilaisella on esittää lääkärintodistus tai muu todiste esteestä.

Tietoa korvauksista:

SOPIMUSKURSSIT: Mikäli toimit työpaikallasi luottamushenkilönä, maksaa työnantaja sinulle kurssin ajalta ansionmenetyksen (kurssiajan palkan) 8h/pv. Sopimuskursseissa liitto maksaa kurssimaksun, materiaalin sekä matkakulut.

JÄRJESTÖKURSSIT: Sopimuskurssien ulkopuolisia kursseja kutsutaan järjestökursseiksi. Jos kurssi, jolle olet kiinnostunut menemään, ei kuulu kou-

ASKO NYKÄNEN
Sihteeri ja varapuheenjohtaja
Mikkelin automiehet ry os. 012

Riikan viiltävät Fiskarsit ja jäsenkato

lutussopimuksen piiriin, on sinulla mahdollisuus anoa opintovapaata. Tällöin työnantaja ei maksa kurssin ajalta palkkaa, eikä osallistu muutenkaan kurssin kustannuksiin. Liitto ja ammattiosasto maksavat sinulle tällöin ansionmenetyksen stipendinä ja päivärahoina, joka on verovapaata sekä matkakulut. Stipendi ja päiväraha on vuonna 2024 yhteensä 86,86 €/pv. Ammattiosaston osuus tästä on 17,37 €/pv.

Mikäli sinulle tulee kurssin ajalta ansionmenetyksiä, pyydä työnantajalta ansionmenetystodistus. ●

KUUKAUDEN KURSSIVINKKI

Luottamushenkilön jaksaminen (yleinen) 3.-5.6. AKT-ALT- sopimuskurssi

Kurssin tavoitteena on tukea luottamushenkilöitä ja edesauttaa heidän työkykynsä hallintaa ja omaa jaksamista. Kurssilla käsitellään luottamustehtävien kuormittavia ja voimaannuttavia tekijöitä sekä jaetaan vertaistukea ja kokemuksia jaksamisesta. Lisäksi saadaan valmiuksia kehittää luottamushenkilöiden ajan hallintaa ja tehostaa luottamustehtävien hoitamista. Avainsisältöjä mm: luottamushenkilön jaksaminen ja hyvinvointi, kuormitustekijät ja voimavarojen käyttö, oman työhyvinvoinnin kuntokartoitus, uni, lepo ja palautuminen, stressi ja uupuminen, luottamustehtäviin varattu aika ja sen hallinta sekä luottamushenkilön rooli ja mahdollisuudet.

Kevätauringon heliessä ammattiosastoissa on pidellyt kiireitä kevätkokouksien, kuukausitaisten juoksevien asioiden sekä #PainavaSyy -kampanjan poliittisten lakkojen osalta. Meillä Mikkelin osastossa toukokuussa pidetään vielä kevään viimeinen kuukausittainen kokous. Rauhoitumme sitten kahden kuukauden kesätauolle latailemaan kukin tahollamme akkuja syksyä varten. Toki akuutit asiat hoidetaan myös kesällä.

KULUVA VUOSI ON OLLUT työmarkkinoiden ja työrauhan osalta melkoinen työnantajaleirin käsikirjoittama näytelmä. Siinä meidän pieni, mutta pippurinen joukkomme taistelee päättäväisesti hallituksen leikkuulaudalla Riikan viiltävän terävien Fiskarsien lyhentäessä jo jokaisen työläisen hiuksia. Huonoksi onneksemme tähän käsikirjoitukseen ei tunnu sisältyneen yhteisiä neuvotteluja ja kompromisseja, jotta halutuista laeista saataisiin reilut ja tasapuoliset molemmille ja että ne olisivat edes suunnilleen saman vertaisia hehkutetun Ruotsin mallin kanssa.

Huolestuttavaa on jo pidemmän aikaa jatkunut jäsenkato. Loimaan väki on panostanut markkinointiin ja valitettavasti onnistunutkin siinä. Sosiaalisen median kommentteja lukiessa

on hyvin selkeästi havaittavissa ammattiliittojen kannatuksen heikentyminen. Oma tulkintani on "puolueettomasta" valtamediaammekin, että kenen leipää syöt, sen lauluja laulat. En pysty sanomaan, etteivätkö poliittisten lakkojen aikaiset otsikoinnit olisi olleet enemmänkin ammattiliittojen vastaisia, joitain poikkeuksia lukuun ottamatta.

UUSIEN JÄSENTEN HANKKIMINEN alkaa nykyisin olla melko haastavaa. Tämä asia on ollut viime aikoina paljon esillä osastomme kuukausittaisissa kokouksissa. Olemme panostaneet sosiaaliseen mediaan enemmän. Työn alla on A4-kokoinen tietoisuus työpaikoille jaettavaksi liiton ja osastomme hyödyistä sekä eduista. Kerrotaan myös siitä, mistä jää paitsi, jos ei liittoon kuulu. Yhtenä jäsenhankintakeinona pyrimme järjestämään myös käynnin paikallisen ammattiopiston logistiikkapuolelle. Siellä viestin voisi viedä nuorille kesällä valmistuville tuleville kuljettajille.

Entäpä jos nämäkään keinot ei tuota tulosta? Entä jos se liitosta paasaava luottamusmies herättää järjestäytymättömässä työntekijässä enemmän ärsytystä? Entä jos siellä AKT:n teltalla käydään vain hakemassa ilmaiset heijastimet ja syömässä makkarat ja karamellit?

Meidän pieni, mutta pippurinen joukkomme taistelee päättäväisesti hallituksen leikkuulaudalla.

VOISIKO SE PARAS JA TEHOKKAIN JÄSENHANKKIJ olla jokainen meistä AKT:n jäsenistä? Saisiko se tuttu työkaveri helpoiten kerrottua liiton hyödyistä ja annettua sen jäsenkavakkeen tai ohjattua internettiin täyttämään sen sähköisesti? Voisiko tämä mahdollisesti tunte mattomampi luottamusmies olla niiden uusia jäseniä haalivien jäsenien tukipilari?

HEITÄNKIN HAASTEEN nyt jokaiselle meistä AKT:n jäsenistä: Pyritään jokainen hankkimaan vuoden 2024 loppuun mennessä vähintään yksi uusi jäsen. Näin ensi vuoden alun TES-neuvotteluissa olemme tuplasti vahvempi joukko ja yleissitovuus osaltamme on turvatumpi!

Mukavaa kevään jatkoa ja tulevaa kesää unohtamatta ansaittuja kesälomia! ●

OSASTOT TOIMIVAT

HELSINKI

Porvoo os.061/kevätkokous

Porvoon autoalantyöntekijät ry:n sääntömääräinen kevätkokous 2024 pidetään lauantaina 11.5.2024 klo 15 ravintola Bistrot Gustafissa Mannerheiminkatu 9 Porvoo. Esillä toimintakertomus ja tilinpäätös kaudelta 2023 sekä muut esille tulevat asiat. Ruokatarjoilu kokouksen jälkeen, tervetuloa. Toimikunta

Borgå avd.061/värmöte

Borgå automobilbrancharbetare rf värmöte 2024 hålls enligt stadgarna lördagen 11.5.2024 kl 15 i restaurang Bistro Gustaf Mannerheimsgatan 9 Borgå. På agendan verksamhetsberättelse och bokslut för år 2023 samt övriga ärenden. Matservering efter mötet, välkomna. Kommittén

Helsinki os.009/kevätkokous

Helsingin Seudun Linja-autohenkilökunta ry:n kevätkokous 04.05.2024 klo 15 alkaen Puistikulmassa osoitteessa Talkootie 4 Vantaa (Hiekkaharju). Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat (4§ 6.) Kevätkokouksen jälkeen ruokailu sekä saunailta. Mahdolliset muutokset tiedotetaan osaston nettisivuilla www.akt009.fi. Tervetuloa, toimikunta

Helsinki os.023/kevätkokous

AKT:n Ulkomaankuljettajat os. 023 sääntömääräinen kevätkokous la 18.05.2024 klo 12.30 alkaen. Esillä sääntömääräiset asiat. Ruokatarjoilu. Paikka Ravintola Kerho Tykkitie 1 04300 Tuusula. Ruokatarjoilu. Tervetuloa. Toimikunta

Espoo os.048/kevätkokous

Kevätkokous pidetään 4.5.2024 klo 12 AKT:n keskustoimistolla osoitteessa John Stenbergin ranta 6, Helsinki. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset asiat. Kokouksen jälkeen halukkailla on mahdollisuus ruokailla. Terveisin toimikunta!

Uudenmaan Kuljettajat os.026/eläkeläiskerho

Aloitetaan mölkyharjoitukset Järvenpäässä, rantapuistossa tiistaina 30.4. kello 9 Harjoitukset jatkuvat seuraavana tiistaina 7.5. sama paikka sama aika. Ottelu Hyvinkään osaston eläkeläisiä tulossa, päivämäärä ei vielä selvillä, seuraa osaston kotisivuja. Kotisivun osoite www.026.akt.fi

Tuusula os.026/kesänavausretki

Uudenmaan Kuljettajat ry:n kesänavausretki la 25.05.2024 Mäntyharjulla osaston vapaa-ajanpaikassa. Omat kulkemiset. Ruokailu myöhemmin ilmoitetussa paikassa ennen mökille menoa. Mökillä makkaraa, lettuja, kahvia ja pullaa, kilpailuja sekä saunomista (osasto tarjoaa saunajuomaa) ja vapaata oleskelua. Osasto maksaa syötävät. Ilmoittautumiset Huttusen Riitalle viimeistään 19.05.2024 040 742 4051 tai riihuttunen@gmail.com Tervetuloa jäsenet perheineen mukaan! RH pj/tied.vast.

AKT:n Helsingin seudun eläkeläiskerho/kokous

Kokous vappupäivän vuoksi toukokuun toisena keskiviikkona 8.5.24 klo 11 AKT:n toimitalossa John Stenbergin ranta 6. Kesä, heinä ja elokuun tapahtumista ilmoitellaan kerhon nettisivuilla. Syyskuussa jatketaan kuukauden ensimmäisten keskiviikkojen jäsentapaamisia. Ennakkoilmoituksena loka-kuussa 26.10 käymme teatterissa Peacock klo 13 Syyskuun mysteeri. Kerho tukee jäseniään lippujen hinnoissa. Tervetuloa toukokuun kokoukseen. Kerhon toimikunta

JOENSUU

AKT os. 039/talkoopäivät

Kivelän mökin talkoot 4.5.2024 aloittelemme klo 9. Uimaharjun mökillä 18.5.2024 klo 9. Molemmilla paikkojen siistimistä ja polttopuun tekoa. Tarkemmin osaston nettisivuilla. Tervetuloa!

AKT Pielisen Karjala os. 031/kesäreissu

AKT Pielisen Karjalan OS. 031 järjestää kesäreissun puolihoidolla kylpylähotelliin Pärnuun 1.-4.7.2024, kolme yötä perillä hintaan 430 €/hlö. Kyytiin mahtuu muidenkin osastojen jäseniä ja aveveja ym.hinnalla. Reitti menee Joensuu-Varkaus-Hki. Os.031 tukee omia jäseniään 200 €/hlö, sitovat ilmoittautumiset 15.5. mennessä, puh. 044 284 1114.

Suonenjoen-Rautalammin Autoalantyöntekijät os.114/kesäteatterimatka

Osasto tarjoaa jäsenelle ja seuralaiselle kesäteatterimatkan Kartano Kievarille 16.6.2024, esitys on Maitolavan Madonnat. Lähtö Suonenjoelta la-asemalta klo 11, Rautalammit 11.30, mukaan myös matkan varrelta. Ruokailu kello 13 ja näytös kello 15. Paluu näytöksen jälkeen. Ilmoittautumiset 31.5 mennessä 040-530 1865. Tervetuloa.

Kuopio os. 016/Hirvelän talkoot

AKT os. 016 Hirvelän talkoot 18.5.2024 alkaen klo 9 aamukahvit ja talkoolaisille lämpeä sauna töiden jälkeen. Osallistujien kesken arvotaan viikonloppu Hirvelässä lomakauden ulkopuolella. Ruokatarjoilu, Tervetuloa! Terveisin Pehtoori.

JYVÄSKYLÄ

Pihtipudas/Pyhäsalmi os.066/Tallinnan matka

Pihtiputaan ja Pyhäsalmen autoalan työntekijät ry. järjestää jäsenilleen puolisoineen hotellimatkan Tallinnaan 12.-14.7.2024. Lähtö 12.7.2024 klo 7.45 Pihtiputaan Tahkon aukiolta. Omavastuu määräytyy lähtijämäärän mukaan. Lisäietoja ja ilmoittautuminen Olli Ranto puh. 0400 937 785. Sitovat ilmoittautumiset 12.5.2024 mennessä. Huom. paikkoja rajoitetusti (alustavasti paikkoja varattu 15 henkilölle). Tervetuloa! Toimikunta.

KOTKA

Kotka, os.001 ja 075 eläkeläiset/kesäretki Purhoon 6.6.2024

Lähtö Kotkan la-asema klo 9:00 – Hovinsaari – Karhuvuori – Karhulan la-asema klo 9:30. Lisätiedot Tauno Tuomisalo, p. 0400 916 921.

Lappeenranta, os.062/kesäteatteri

KESÄTEATTERI Lähtisitkö- musiikkikomedialauantaina 6.7.2024 klo 14 Lappeenrannan Kesäteatterissa. Esitystä rytmittävät Pave Maijasen tunnetut hitit ja pääosissa mm. Vuokko Hovatta, Jani Karvinen, Aino Sirje ja Heikki Ranta. Lipun hinta 15 €. Liput jaetaan kahvilan edessä ennen näytöstä klo 13.30 alkaen. Paikkoja rajoitetusti. Lippuvaraukset Sannalle p. 044 043 5844. Varauksen jälkeen maksu 30.5.2024 mennessä tilille: FI06 4108 0010 0907 96 / AKT Lappeenranta 062 ry. Viite: Kesäteatteri 2024. -Toimikunta-

LAHTI

Lahti os.003/kesäpäivät

Vielä ehtii ilmoittautumaan Jyväskylän kesäpäiville. Kisailmoittautumisia ja matka- ja majoitusvarauksia voi ilmoittaa vielä 30.4.24 asti, puh 0505164442, akt.os003@gmail.com tai kotisivuston lomake.

Hämeenlinna os.014/mökkitalkoot

Mökkitalkoot pidetään lauantaina 25.5.24 alkaen klo 9. Osallistujille tarjolla ruokaa & juomaa ja illalla saunotaan. Paikka: Osaston mökki, Automiestentie 34, Hattula. Tervetuloa! T: toimikunta

Hämeenlinna os.014/kevätkokous

Osaston sääntömääräinen kevätkokous pidetään la 25.5.24 alkaen klo 15. Kokouksessa käsitellään sääntömääräiset ja muut esille tulevat asiat. Paikka: Osaston mökki, Automiestentie 34, Hattula. Kokouksen jälkeen saunomista ja grillailua. Tervetuloa! T: toimikunta

OULU

Oulu os.058/kevätkokous

Oulun Seudun Autoalantyöntekijät ry kevätkokous pidetään la 04.05.2024 klo 12 osoitteessa Tetran kokoustila, Mäkelininkatu 31, Oulu. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Paikalla AKT:n 2.varapuheenjohtaja Niko Blom. Tervetuloa! -Toimikunta.

Suomussalmi os.046/kesäretki

Raja-Kainuun automiehet ry:n kesäretki 14.-16.6.2024 Savonlinnaan. Majoittautuminen Sokos Hotel Seurahuone. Paikkoja varataan 30 henkilölle ja ne täytetään ilmoittautumisjärjestyksessä. Matkan omavastuu 100 €/hlö. Maksetaan osaston tilille 10.05.2024 mennessä. Raja-Kainuun automiehet ry FI8754420920123077 viestikenttään henkilöiden nimet. Lisätietoa

saa Viljolta ja kotisivulta osoite <https://rajakainuunautomiehet.blogspot.com> Ilmoittautumiset 10.05.2024 mennessä Viljolle p. 0449823050.

Kuusamo os.085/kevätkokous

Kuusamon automiehet ry kevätkokous pidetään su 05.05.2024 klo 16 osoitteessa Kitkantorin kokoustila, Kitkantie 32 D, Kuusamo. Esillä sääntöjen määräämät asiat. Paikalla AKT:n 2.varapuheenjohtaja Niko Blom. Huom. aika muuttunut. Tervetuloa! -Toimikunta

Kuusamo os.085/kesäpäivämatka

Kuusamon automiehet ry os. 085 järjestää matkan kesäpäiville Jyväskylään 15.-16.6.2024. Osasto kustantaa kilpailijoille matkan, majoituksen ja illalliskortin. Muille lähtijöille omavastuu 100€. Lähtö pe 14.6 klo 12.00, paikkoja rajoitetusti. Ilmoittautumiset 30.4 mennessä Raunolle tekstiviestillä p.040 5644955. -Toimikunta

PORI

Huittinen os.022/kesäpäivät ja kesäteatteri

Lauttakylän Tavaralinjamiehet ry os. 022 järjestää matkan kesäpäiville 14.-16.6.2024, majoitus on Sokos hotelli Paviljongissa. Vielä ehdit ilmoittautua lajeihin, jos olet nopea. Matkalle muuten mukaan haluavan omavastuu on 50 €, lähtö perjantaina ja paluu sunnuntaina. Ja sitten Kesäteatteria Merikarvialla Ouraooppera esittää Mooseksen perintö TURVETTA JA TIMANTEJA 5.7. NÄYTÖS KLO 18 vielä on muutama paikka jäljellä. Ilmoittautumiset molempiin mahdoll. pian sihteerille p. 0400 784 959 -Toimikunta

ROVANIEMI

Kemi os.082/Power Truck matka

Kemin Autoalantyöntekijät ry. os. 082 järjestää matkan tapahtumaan 9.-11.8.2024. Linja-autokuljetus lähtee pe 9.8.2024 Kauhavalta Lento Hotelliin, la 10.8.2024 kuljetus tapahtumaan ja illalla takaisin hotellille. Kotimatkalle su 11.8.2024 huoneiden luovutusten jälkeen. Omavastuu 50 €/hlö, joka maksetaan ilmoittautumisen yhteydessä. Maksu on sitova ilmoittautuminen. Hinta sisältää bussimatkat, majoitukset ja lipun lauantaille tapahtumaan. Paikkoja rajoitetusti. Ilmoittautumiset viimeistään 1.6.2024 tekstiviestillä tai puhelimitse p 040 912 5345. -Toimikunta

Kemi os.082/kesäpäivät

Kemin Autoalantyöntekijät ry. os. 082 tukee kesäpäiville lähteviä. Kisoihin halukkaat ilmoittautukaa 30.4. mennessä Timo Haapakoskelle p. 0400 796 626. Osastomme ilmoittaa kisaajat kootusti tapahtumaan. Osasto tukee kilpailijoita myös majoituksella, joka varataan samalla lajeihin ilmoittautumisen yhteydessä. -Toimikunta

Posio os.084/1. purkukokous
Posion Autoalantyöntekijät ry os. 084, 1. purkukokous pidetään la 18.5.2024 klo 10 osoitteessa Posion Neste, Uimaniementie 7, Posio. Pizzatarjoilu! Esillä purkua koskevat asiat. Tervetuloa! -Toimikunta.

TAMPERE

Mänttä os.064/kesäpäivät
Mäntän Seudun Autoalan Työntekijät ry, os. 064. Kesäpäiville lähtijöiden ilmoittautuminen 31.5. mennessä. Tulomatkalla yöpyminen Hotelli Jämsässä. Ilmoittautumiset Tommi 040 564 1493, Reima 0400 635 295. Toimikunta

Keski-Häme os.101/kevätkokous
Keski-Hämeen Automiehet ry, os.101 kevätkokous pidetään la 25.5. klo 15 Toijalan ABC:llä osoitteessa Sirkesalontie 2, 37800 Akaa. Käsitellään sääntömääräiset ja muut esille tulevat asiat. Kokouksen jälkeen ruokailu. Lisätietoja Artolta numerosta 044 987 3955. Tervetuloa! Toimikunta.

TURKU

Turku/eläkeläiset
Kevään viimeinen kokous on ke 8.5.2024 klo 13 AKT:n toimistolla, Maariankatu 6 B 5krs. Mahdolliset kesäteatterit. Tervetuloa! -Toimikunta

VAASA

Seinäjäki os.018/kevätkokous
Seinäjoen Automiehet ry varsinainen kevätkokous pidetään la 11.05.2024 klo 13 alkaen ruokailulla Hotelli Fooningissa. Asialistalla sääntöjen määräämät asiat. Paikalla myös Vaasan alueen hallituksen edustaja Kari Markkanen. Tervetuloa! -Toimikunta

Vaasa os. 080/Power Park
Vaasan Kuljetustyöntekijät ry os. 080 jäsenet voivat ostaa Power Park huvipui-
stoon huvirannekkeen maxi kaudelle 2024. Hinta jäsenille 20 €/kpl, max 2 lippua jäsen. Rannekkeita rajoitettu määrä. Maksu tilille ja sitovat ilmoittautumiset 31.5.2024 mennessä sähköpostitse osoitteeseen: vaasankuljetustyontekijat@gmail.com. Huviranneke vahvistuu maksettuasi omavastuun. Maksu osaston tilille FI71 5542 6820 0039 79 ja viestikenttään jäsenen nimi. Lippujen noutopaikka ja -aika ilmoitetaan myöhemmin.

Vasa avd. 080/Power Park
Medlemmar i Vaasan Kuljetustyöntekijät ry os 080 kan köpa ett åkband maxi till Power Park under säsongen 2024. Pris för medlemmar 20 €/styck, max 2 biljetter per medlem. Begränsat antal åkband. Betalning till kontot och bindande anmälin-

gar senast 31.5.2024 vaasankuljetustystyontekijat@gmail.com. Åkband bekräftas efter betalning av självrisk. Betalning till avdelningens konto FI71 5542 6820 0039 79 och medlemmens namn i meddelan-defältet. Upphåmningsplats och -tid för biljetter informeras senare.

Muistathan lähettää osastosi ilmoitukset 6.6. mennessä aluetoimistoon!

Myöhässä saapuneita ilmoituksia emme valitettavasti voi ottaa vastaan, joten laitathan päivä-määrän muistiin jo nyt.

Kiitokset ja kuolinilmoitukset lähetetään osoitteeseen ilmoitukset@akt.fi

Kuolleet

Osasto 045:n jäsen
Hannu Valdemar Suomela
s. 03.07.1948
k. 09.02.2024

Muistoa kunnioittaen
Omaiset

Osastomme jäsen
Laiho Heikki
s. 29.11.1941
k. 07.03.2024

Muistoa kunnioittaen
Lauttakylän
Tavaralinjamiehet

Osasto 051 jäsen
Arvi A. Eteläsaari
s. 12.08.1948
k. 27.02.2024

Muistoa kunnioittain
Riihimäen ja Ympäristön
Automiehet ry
ja eläkeläiskerho

IN MEMORIAM

Autokoulunopettaja ja järjestöaktiivi Arvi Harjun muistolle

LIIKENNEOPETTAJA ARVI HARJU kuoli 95-vuotiaana 27.12.2023 Porissa lyhyen sairastelun jälkeen. Arvi syntyi 6.10.1928 Pomarkun Uudessakylässä. Kuljetusura alkoi Porin Keskon tukkuliikkeen auton apukuljettajana. Kuorma-autoilla ajaminen ja lisääntyvä henkilöautoliikenne saivat Arvin kiinnostumaan autokoulunopettajan työstä. Opettajauran alkuvaiheessa hän toimi aamuöisin Satakunnan Kansan lehtiautonkuljettajana, neljä vuotta taksinkuljettajana sekä V. Keto-Seppälän linja-autonkuljettajana.

Arvi aloitti elämäntyön autokoulunopettajana Porissa J. Heurlinin autokoulussa 1958. Myöhemmän hän oli opettajana myös Autokoulu Ajo-Antissa sekä Porin Uudessa Autokoulussa.

Pian kävi selväksi, että autokoulunopettajien työehdoissa oli paitsi korjattavaa myös kirjattavaa. Arvi koki tärkeänä työn ja työehtojen kokonaisuuden hahmottumisen myös tuleville autokoulunopettajille, joten hän päätti perustaa yhdessä kahden muun autokoulunopettajan kanssa Porin Auto-opettajat

nimisen yhdistyksen 17.3.1963. Yhdistyksen tarkoitus oli valvoa jäsenten etua työmarkkinoilla sekä vaikuttaa työoloihin autokouluissa ja kehittää autokoulunopettajain ammattitaitoa. Arvi toimi myös Autokoulunopettajien liiton (myöh. STOL ry.) hallituksen jäsenenä vuodesta 1960.

Opettamisen ohella Arvi toimi ahkerasti ammat-
tiyhdistyksen puheenjohtajana. Hänen kodissaan Luotsinmäellä pidettiin niin yhdistysten kokouksia kuin illanviettojakin. Kokokohtana oli saunaa Arvin rakentamassa savusaunassa.

Arvia muistettiin elämän varrella tehdystä edun-
valvonta- ja vaikutustyöstä monen muun tunnus-
tuksen lisäksi AKT:n hopeisella ansiomerkillä 1983 ja kultaisella ansiomerkillä 2005.

Arvia lämmöllä muistaen

Terhi Söderling
Arvi Harjun tytär,
lehtori, varapääluottamusmies Espoossa

				PESO	RAPA	FIRMA	A
				ATULLI	IRALU	B	
				KURIK	KAROKSI	S	
				KINAAVA	VILAUS	S	
				KALA	MUTANTIT	OJAT	ERÄT
				OPINHALU	N	KOTA	KITATA
				HIKI	AKATEMIAT	KOOT	P K
				UNISATU	OTUS	SAOS	KOURA
				O	SANAT	NOKAT	AVUSTAA
				NIMET	E	ITARA	LOTOTAP
				ADOTETU	OTOS	ALAT	STP
				ADAE	IRALU	R	PA
				LEP	EIPOT	NEON	TELA
				ALIN	ATOMI	TQRAT	TITINA

PUHELINNUMERO:

Kahvikupin ääressä

KIRSIMARJA KAVASTO

- Olet edennyt urasi huipulle ja työkaverisi ovat sinulle kateellisia? Mitä vastaat?**
– Tervetuloa vaan tälle paikalle!
- Valtiovarainministerin autosta on loppunut sähkö ja ministeri pyrkii täyteen koneeseen maakuntakentältä. Miten järjestät tilaa vai pitäisikö kutsua liikenneministeri apuun?**
– Liikenneministeri apuun! Meikäläisellä ei ole toimivaltaa tällaiseen pulmaan.
- Juomme tässä presidentti-paahdettua kahvia lentoaseman cafessa. Mitä kahvinporot kertovat? Kenen tulee saada rusinat pullasta?**
– Rusinat voi pistää linnuille ja rusinathan ovat pullan paras. Ennustamisen jätän toiseen kertaan.
- Työnantajasi haluaa nostaa palkkoja yli vientialojen sopimuksen. Otatko vastaan ilmakeuoppakorotuksen?**
– Kyllä! Otan vastaan korotuksen kaikkien puolesta.
- Käytetäänkö kotikatusi hiekoittamisessa lentohiekkaa?**
– Ei onneksi. Lohja on hyvä kunta, hiekkaharjuistaan kuuluisa. Täällä riittää muutakin kuin lentohiekkaa.
- Tiedätkö mikä on lentojätkä ja suositteletko hänelle uraa siivillä?**
– Lentojätkä? Uittokausien kausityöläisiä taisivat olla. Lentoalalle ei mielestäni sovi hyvin mutta työnantaja käyttää niitä kyllä.
- Sopiiko musiikkitermi 'lento' (hitaasti) ammattikuvaasi?**
– Ei sovi. Kun en halua hirveän kovaa mennä, valitsen mieluummin allegron (iloisesti, vilkkaasti).
- Tik-tok -tililläsi on käynyt luvattomia vieraita. Millaisia salaisuuksia mahtaa olla vuotanut?**
– Ei ole tiktok-tiliä. Eikä somesta voi salaisuuksia vuotaa kun ei ole salaisuuksia somessa.
- Paras vitsi ammattialaltasi?**
– Tilannehuumori kukoistaa jokaisella lennolla. Pari kirjaa on julkaistu alan kommelluksista. Uskomatonta, mitä töissä tapahtuu.
- Autoradiostasi voi kuunnella vain tiettyä eli millaista musiikkia?**
– Kuuntelen pääasiassa Loopia. Vähämainoksista nykymusiikkia, mainstreamia amerikkalaisesta isosta musiikkikirjasta. Mieheni haluaisi taas kuunnella Iskelmää ja Suomipoppiä.

Lue Kavaston haastattelu sivulta 28.

KULTTUURIVINKKI

Rosoinen ja reteä manserock esittäytyy Tampereella

TEKSTI Hannele Siika-aho KUVA Saarni Säilynoja

Vapriikin näyttely kuvaa manserockin juuria ja kehitystä ja antaa äänen jo unohdettiin painuneille esiintyjille. Näyttely muistuttaa myös naisrokkajista.

Manserockilla tarkoitetaan Tampereen seudulla soitettavaa pääosin suomenkielistä pop- ja rock-musiikkia. Tampereella on soitettu rockia jo 1960-luvulla, muun muassa suuren yleisön unohtaman The Matthewsien voimin. Juice Leskinen kuitenkin antoi nimen ilmiölle, kun tämän Coitus Int. ja Alwari Tuohitorvi järjestivät kesällä 1975 yhteisen kiertueen, jonka nimeksi tuli Manserock. Ilmiö oli syntynyt. Juice Leskinen määritteli musiikin olevan ”kiukun patinoimaa, reteä ja roimaa, räjähtävää voimaa”.

Tänä päivänä manserockin tunnetuimpia edustajia lienevät edelleen keikkailevat Eppu Normaali sekä juuri laulajansa vaihtanut Popeda. Juicen

Näyttelyä olivat ideoimassa kaksi manserockin vaikuttajaa, Toni Lähtenmäki Ilonasta ja Juha Torvinen Eppu Normaalista.

kuvaus edellä sopinee etenkin Popeaan, jonka reteä äijärock-meininkiä edustanut laulaja Pate Mustajärvi jätti viime vuonna yhtyeen 45 vuoden jälkeen. Uusi solisti Olli Herman löytyi Savosta, mikä herätti ainakin tamperelaisissa pientä kulmien kohottelua.

Näyttely kuvaa manserockin kehitystä 1960-luvulta nykypäivään. Tutuksi tulevat esimerkiksi 1980-luvulla harvinainen pelkästään naisista koostunut rockyhtye, Ilona, joka voitti rockin SM-kilpailun vuonna 1986 sekä Popeda-kitaristin, Costello Hautamäen, ensimmäinen yhtye, Sensuuri.

Näyttelyssä voi lisäksi tutustua soitteisiin ja esiintymisasuihin ja manserockin sukupuuhun. ●

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry on n. 40 000 jäsenen ammattiliitto ja vahva edunvalvoja. Liiton jäsenet työskentelevät autoliikenne-, ahtaus-, säiliöauto- ja öljytuote-, matkailu-, huolinta- ja liikenneopetusaloilla sekä huoltokorjaamoissa, terminaaleissa ja lentokoneiden matkustamoissa. Jäsenet kuuluvat ammattiosastoihin, jotka ovat puolestaan AKT:n jäseniä.

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry

John Stenbergin rantaa 6,
00530 Helsinki

Postiosoite:
PL 313, 00531 Helsinki
(09) 613 110 vaihde | www.akt.fi

Toimisto avoinna:
ma-to klo 8–15.30, pe klo 8–14.30

Jäsenrekisteri:
Puhelinpäivystys (09) 6131 1244

Asiakaspalvelu:
ma-to klo 8–15.30, pe klo 8–14.30

ALUETOIMISTOT

Helsinki
Viherniemenkatu 5,
00530 Helsinki
(09) 6131 1400
(09) 6131 1401
(09) 6131 1402

Joensuu
Kauppakatu 32,
80100 Joensuu
(013) 5111 410
(013) 5111 411

Lahti
Keskuskatu 11,
15870 Hollola
(03) 526 0551

Oulu
Mäkelininkatu 31,
90100 Oulu
(08) 870 1440
(08) 870 1441

Tampere
Rautatienkatu 10,
33100 Tampere
(03) 230 1510
(03) 230 1515

Turku
Maariankatu 6 b,
20100 Turku
(02) 450 1540
(02) 450 1541

Vaasa
Sepänkyläntie 4,
65100 Vaasa
(06) 220 1560
(06) 220 1561

EL

Posti

Valkeakoski

KATSO LISÄTIEDOT:
musarit.fi

Työväen

MUSIIKITAPAHTUMA

VALKEAKOSKI • 25.-28.7.2024 • MUSARIT.FI

ARPPA • KOTITEOLLISUUS • EMMA & MATILDA • SAIMAA • LEAVINGS & TIMO RAUTIAINEN • ISAC ELLIOT • SEXMANE
ATOMIROTTA • KOLMAS NAINEN • ROAMIN' STREET BAND • ALIISA SYRJÄ • LENNI-KALLE TAIPALE & OSMO IKONEN
EINI • COITUS INT 50 REVIVAL • REBEKKA HOLI • JONNA TERVOMAA • PAPERI T • VIMMA • SALLA FLINKMAN • ORFFIT
MARY ANN HAWKINS • SUISTAMON SÄHKÖ • BEE • IDA PAUL & KALLE LINDROTH • INGINMAA/HYPNOMEN • ILJA TEPPO
TOMMI VÄNNI • ILMIÖITÄ • ULTRA BRAN SÄVELIN • ILMAKITARANSOITON SM-KISAT • LAULU OTTAA KANTAA • KLUBI

LUVASSA MYÖS TYÖVÄENLAULUJA, TMT-TALK -KESKUSTELUTILAISUUKSIA JA LAVARUNOUTTA.

TAPAHTUMARANNEKE 3 PV

ALLE 7-VUOTIAAT LAPSET JA YLI 80-VUOTIAAT ILMAISEKSI.

109 €

tiketti

Sanoitus- ja sävellys-
kilpailun klubiAKT:N
LIPPUTUKI
JÄSENILLE:

75%

ALENNUS
LIPUN
HINNASTA.LIPUT MYYNISSÄ TIKETISSÄ NYT. LIPPUJEN OSTON
YHTEYDESSÄ ILMOITETTAVA NIMI JA JÄSENNUMERO.